

EGYETÉRTÉS

Elfizetési árak: Egész évre 20 korona Félévre 14 korona
Negyedévre 9 korona Egy hónapra 3 korona 40 fillér.
Egyes újság-bélyeg és előfizetés 10 fillér.

Főszerkesztő
Dr. PAP ZOLTÁN

Felelős szerkesztő
EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI. Eötvös-utca 32.
TELEFON-SZÁM: 798
Szerkesztőség 798 Kiadóhivatal 798.

Andrássy napja.

Budapest, november 8.

Közörmre és közmegeledésre ma történt a nemzetiségekkel kötött horvátok léha obstrukciós játéka s ezzel egyszerre serény munka váltotta fel a parlamentben a kedélyeket deprimáló, idegeket zsidbasztó tétlen unalmat.

Az erejét lekötő nyugos ballasztól szabadulva ezt az örömnapot a parlament arra használta fel, hogy az indemnitás elfogadása után letárgyalta és egyhangú lelkesedéssel megszavazta az alkotmánybiztosítékokról szóló törvényjavaslatokat. Szürke hétköznapból ezzel történelmi dátum lett a mai nap: **Andrássy napja.**

Mert ez a nap elvitázhatalanul az övé. Az ő nevével forrt teljesen össze az alkotmánybiztosítékok körül másfél év óta folyó küzdelem s ha ez a küzdelem nem maradt meddő, abban ismét őt illeti az érdem oroszlanrésze. Ez az erős nemzeti gondolkozású s kiválóan alkotmányos érzésű államférfiu csodálatosan megértette a maga korát. Megértette akkor, amikor a nemzeti küzdelem megindult s ő annak élére állt. És megértette azután is, amidőn az alkotmányharc lezajlása után értékesíteni kellett a nemzeti küzdelem tapasztalatait.

A nagy nemzeti küzdelem megmutatta a magyar alkotmányosság gyengéit és erősségeit.

Azelőtt dogma volt, hogy a felelős

minisztérium és a parlamentaris kormányzás önmagában elegendő alkotmánybiztosíték, mely eleve kizár minden abszolutisztikus próbálkozást. A közvélemény annyira hitelt adott ennek a dogmának, hogy habozás nélkül halálra ítélte az alkotmány ősi védbástyáját, a vármegyei önkormányzatot.

A nemzeti küzdelem miatt azonban bebizonyult, hogy a felelős minisztérium maga is a nemzet ellen fordulhat, a parlament ellenőrzése pedig csak közjogi fikció, mert a parlamentet szüntelen elnapolásokkal és felosztásokkal könnyű némvá és tehetetlenné tenni.

Azóta, hogy Magyarország a rendi alkotmány állapotáról áttért a parlamentaris kormányzás formájára, ez volt az első megpróbáltatás, mely nemzeti önállóságunkat érte. Ennek a megpróbáltatásnak lett volna a hivatása az, hogy feleljen arra a kérdésre, vajjon megállja-e helyét a dogma az életben is és a parlamenti felelős kormányzat önmagában is elegendő védelem-e az alkotmány számára?

Az élet próbája azonban megölte a dogmát. Alkotmányunk és függetlenségünk már erre az első megpróbáltatásra elvesztett volna, hogyha a viszonyok keserű kényszere új életre nem ébreszti az ősi alkotmányvédő szervezetet: a vármegyei autonómiáját s a megyei önkormányzat passzív rezisztenciáját. A lenézett, kevésre becsült és régen halálra

ítelt vármegyei önkormányzat hatalomban és önállóságban megcsönkulva még elég erős volt az abszolutizmus visszaverésére. Hova jutottunk volna nélküle? Ezt ma, amikor már ismét a béke és alkotmányosság áldásait élvezzük, elgondolni is rettenetes!

Ennek a forrongó harci időnek szülöttje az alkotmánybiztosítékok formájában testet öltött nemzeti óhaj. A nemzet megérezte, hogy alkotmánya a meglevőkön kívül új garanciákra szorul s ösztönszerűleg megérezte azt is, hogy ezek az új garanciák, csakis a vármegyei régi alkotmányvédő hivatásának visszaállításában kereshetők.

Ritka és szerencsés pillanatok azok egy nemzet életében, amikor a nemzetnek valamelyik forró óhajta és a kormányzati politika egymásra talál. Igazi nagy államférfiak szerencsés privilégiuma az, hogy ilyen találkozást rendezhetnek. És Andrássy Gyulának — nem mondhatunk nagyobb dicsőretet róla — ma ez sikerült. Miután — hű segítő társával, Hadik János államtitkárral együtt — hónapokon keresztül foglalkozott az alkotmánybiztosítékok előmunkálatain, a népet képviselő parlament az első látásra lelkes örömmel fogadta az eléje terjesztett javaslatokat s azonnal sajátja gyanánt ismerte el az Andrássy fáradozásának gyümölcsét. Nem volt vita, nem volt disszonáns hang, rövid egy óra alatt végzett a Ház mind a

Szinész-élet, katona-élet.

Irta: Várady Antal.

(Utánnyomás tílos.)

Ki, a világba!

De mivel? Egy megveszekedett garasa sem volt s mikor azt kérdezte tőle Szeberényi, hogy honnét szerez utiköltséget, nevetve azt mondta, hogy a pápista paphoz megy, azzal elhiteti, hogy kitérés szándéka van s megyen Vácra a püspökhöz, katholicizálni, mire az majd ad neki utiköltséget. És a katholicus plébános csakugyan adott neki egy tallért, de azon czukorsüteményt vett, meg likőrt s azt elfogyasztották bucsuacsorán.

Ellenben eladogatta mindenét, amije volt. Az ágyneműjét, a könyveit, ruháit s az volt az utiköltség. Apja megírta neki, hogy „hanyagsága, rendetlensége, korhelyisége és kicsapongásai miatt érdemtelenné tette magát arra, hogy róla többé, mint fiáról gondoskodjék, tehát egészen sorsára bizza.”

Február közepén volt, mikor egy álmatlan éjszakán, sápadtan, leveleit elégetve, nagy benső küzdelem után egy kis vászontarisznyába csomagolta a holmiját, elbucszott Szeberényitől s hajnali ködben, csikorgó hidegben, megindult Pest felé.

Szeberényi a vándor-ut első epizódját Petőfi elbeszélése nyomán így írja meg: „Még aznap meghált a pár mértföldnyire eső Prencs falu korcsmájában. Fázott is, éhes is volt; de csak öt váltó-garasa lévén, hogy a fekhelyül kért szalmazsup árát is megfizethesse, nem mert egyebet kérni egy darab kenyérnél. Falatozás közben beszédbe elegyedik a korcsmárossal, ki ugylátszik,

hogy valamikor iskolába is járt. Beszéd közben a korcsmáros felesége, ki a padkán ült, a kemenzete tövében, félénken integetett valamit Petőfi felé, de ez nem bírta megérteni. Szerencsére kiszólitják a korcsmárost s ekkor az asszony elmondja neki, hogy az istenért ne vitatkozzék férjével, aki hat iskolát végzett, mert, kivált ha becsip, nem tűr ellemmondást; ilyenkor dühében annyira megféledezik magáról, hogy vendégeit ki is kergeti. Bejövén a gazda, Petőfi nem vitatkozott többé, hanem legotrombább állításait is helyeselni, sőt dicsőíteni kezdte, amivel annyira megkedvelteti magát, hogy a korcsmáros ételt, bort hozat, megvendégeli, másnapra is ott marasztalja, harmadnap pedig a saját szekereán a legközelebbi állomásig is elviszi.”

Az adat dr. Ferenczy Zoltán kitünő Petőfi-életrajzában szószerint benne foglaltatik. Onnét veszem, valamint mindazokat az adatokat, melyeket e kiváló tudósunk koszoruzott munkája a magyar nép számára megőriz.

Hosszu vándorlás után érkezik Pestre, ahol a kecskeméti házból száll meg.

— Nyissák ki nekem a Petrovics ur rendes szobáját!

Ezzel a merész szóval parancsol a pinczérnek, tudván, hogy apja rendszeren oda szokott szállani. A pinczér engedelmeskedik, de ki írja le Petőfi rémületét, amikor a pinczér egyszerre csak azzal nyit be hozzá, hogy az édesapja megérkezett!

Uejezu! el innen! de alig ér az ajtóhoz — azt kívülről is nyitja valaki — az ajtó enged és Sándor — szemközt áll az apjával.

— Hát te mit keressz itt?

— A . . . a szünidőre küldtek haza a tanárain . . .

— Szünidőre? Márciusban?

— No, — igen, levelem is van fölük, — me, a bizonyítvány is velem van.

— Hol? Mutasd!

— A . . . ládamban.

— Hol a láda?

— Az ismerőseimnél hagytam, — de majd elhozom . . .

Csak egyszer kint legyen a kecskeméti házból, — gondolta Sándor.

De az apát nem lehetett egykönnyen rászedni. Március eleje volt, a husvét abban az esztendőben márczius végére esett, szöveget ütött tehát az öreg Petrovics fejébe a „szünidőre“ küldés. No, de hát lássuk a levelet, a ládát, meg a bizonyítványt.

— Megyek érte, az ismerőseinkhez . . . a siet megnyugtanni zavarában Petőfi a gyanút fogott apát. De az kategoricze kijelenti, hogy:

— Majd e g y t t megvünk!

Azzal kézen fogja a fiát és indulnak. Hová? azt Sándor tudta a legkevésbé!

Vége egy átjáró-háznál, amely éppen épülőfélben volt, az öreg valamely esetleg lehulló téglától tartván, előre siet, bemegy az átjáró-házba s annak kijáratánál várja a fiát.

Várhatta. Sándor — megugrott!

Ez aztán borzasztóan elkésérette az apát úgy, hogy ezután minden rosszat föltett fölére; keserű szívvel távozott.

Petőfi pedig eliramodván a szigorú apai szemek elől, addig kerülgette a nemzeti színház tájkát, míg nagynehezen odavették statisztának. Ekkor hordta a szereplőknek a tormás virslit, me

négy hosszú törvényjavaslattal. Szélső ellenzéki hajlandóságu férfiak lelkesedéssel szóltak az új törvényről és meghajtották a zászlót Andrassy Gyula előtt.

Olyan siker ez, mely kevés államférfiu számára adatott. Andrassy Gyula belső megnyugvással konstatálhatja, hogy jó és emberséges munkát végzett, mert a nemzet aligha akceptált valaha olyan egyhangú elismeréssel valamit, mint most a régen áhitott és erősen kívánt alkotmánybiztosítékot.

A kiegyezés sorsa.

— A horvát bán Budapesten. —

Budapest, november 8.

A horvát obstrukció ma véget ért és a képviselőház az indemnitásán kívül még az alkormánybiztosítékokról szóló törvényjavaslatokat is elintézhette. Ezt eredményezte a házsabályok erélyes alkalmazása és az a körülmény, hogy a képviselőház többségét alkotó pártok megmozdultak, hogy szembeszálljanak a horvátok merényletével.

Most tehát már a kiegyezési javaslatok kerülnek a képviselőház napirendjére. Kedden kezdődik meg a kiegyezési vita, a melyet megelőzőleg hétfőn délután a függetlenségi párt tartja meg azt a nagyjelentőségű értekezletét, amelyen végleges állást foglal a kiegyezési javaslatokkal szemben. Ez az értekezlet, tekintve, hogy a párt vezetősége nem fogja kívánni a pártkérdés fölvetését és a bank-kérdésben meghozza az ismeretes határozatot, aligha lesz nagyon izgalmas és a függetlenségi párt honorálva a kormány igyekezetét és nehéz helyzetét, valószínűleg nem fog nehézségeket okozni.

A képviselőházban természetesen ismét a horvátok támaszhatnak nehézségeket. A kormánynak és a többségnek számolnia kell ezzel az eshetőséggel, mert bár a horvát képviselők most azt hirdetik, hogy nem fogják megobstruálni a kiegyezést, Supilóék szavában nem

igen lehet bízni. Ezzel a kérdéssel foglalkozott ma is az a miniszteri tanácskozás, a melyet délbén tartottak a képviselőház elnökségének bevonásával a képviselőházban.

A horvát kérdés végleges rendezése is közeledik. Rakodczay Sándor horvát bán Budapestre érkezett és ma délelőtt a képviselőházban, délután a miniszterelnöki palotában beható tanácskozást folytatott Wekerle Sándor miniszterelnökkel. Teljes részletességgel tett jelentést a bán a horvát helyzetről és megtette előterjesztését az osztályfőnökök kinevezésére és az unionistapárt megalakítására nézve is. A bán munkáját nagyon megkönnyítette a miniszterelnök legutóbbi beszéde, a melyben világosan kijelentette, hogy a rezoluczionistákkal minden érintkezést megszakít. Az unionisták, nevezetesen a volt nemzeti pártiak ugyanis arra az álláspontra helyezkedtek, hogy ők nem csatlakoznak addig a bánhoz, a míg a kormány a rezoluczionisták kibékítésére kísérletezik, mert nem teszik ki magukat annak, hogy a kormány megegyezik a rezoluczionistákkal és őket ismét ellökik. A kormánynak mostani határozott állásfoglalása következtében azonban tiszta helyzet áll előttük s így az új unionista-párt megalakulása a bán programja alapján nagyot lendült.

A bán és a miniszterelnök holnap is folytatják a tanácskozást és véglegesen megállapítják a horvát programot. A megállapodásokat és a kinevezésekre vonatkozó előterjesztéseket Wekerle Sándor miniszterelnök holnap este Bécsbe viszi, hogy a király elé terjessze. Ezen az audiencián a miniszterelnök különben jelentést fog tenni minden aktuális politikai kérdéstről is.

Híreink a következők:

A kiegyezés a függetlenségi pártban.

A függetlenségi párt hétfőn, e hó tizenegyedikén, délután hat órákor tartja meg azt a nevezetes értekezletét, amelyen a kiegyezési törvényjavaslatok kerülnek tárgyalásra. Az értekezleten minden valószínűség szerint már Kossuth Ferencz fog elnökölni, aki — mint

örömmel értesülünk — teljesen fölgögyült. A párt értekezletét nagy érdeklődéssel várják a politikai világban, mert ha a kiegyezés megszavazását pártkérdéssé teszik, nagy bonyodalmak következhetnek be. Éppen ennek elkerülése miatt azt mondják, hogy nem fogják fölvetni a pártkérdést, hanem mindenkinek tetszésére bízzák, hogy megszavazza-e a kiegyezési javaslatokat, vagy pedig távol marad-e a szavazástól. Egyelőre csak a kiegyezési javaslatok kerülnek a Házban elintézés alá, míg a kvótajavaslatot csak a kvótabizottságok tanácskozásainak befejezte után terjesztik elő. Ehhez mindenesetre még hetek szükségesek.

A bán tanácskozásai.

Rakodczay Sándor horvát bán ma reggel Budapestre érkezett és kora délelőtt a képviselőházba ment, ahol Josipovich Géza horvát miniszterrel tizenegy órákor fölkereste Wekerle Sándor miniszterelnököt. A miniszterelnök szobájában ezután két és fél óra hosszáig tartó tanácskozás volt a horvát ügyekről. A tanácskozásban részt vettek később rövid ideig gróf Andrassy Gyula és Darányi Ignác miniszterek és Sztérényi József államtitkár is. A horvát bán részletes előterjesztést tett a horvát helyzetről a miniszterelnöknek és ez alkalommal előterjesztést tett az osztályfőnökök kinevezéséről is. Megállapodtak, hogy a horvát országgyűlést december közepére egybehívják megint és megbeszélték azokat a módokat is, melyeket fölvetni fognak, ha a szerb-horvát koalíció a horvát országgyűlés munkásságát megakasztaná és itt a közös országgyűlésen a kiegyezés ellen foglalnának obstrukciós állást. Ebből a célból a bán megkezdi bizalmas tanácskozásait a horvát közélet szereplő egyéniségeivel, kikkel egyenkint szándékozik programját megismertetni. Csak ha ezek a tanácskozások véget érnek, bocsátja közre programját, melynek alapján megkísérli az unionista párt megalakítását.

Háromnegyed kettő volt, amikor a bánal való tárgyalás véget ért. A bán ezután a horvát miniszter szobájában az újságíróknak a mai tárgyalásról ezt mondta:

— A miniszterelnökkel való tanácskozáson az üresedésben lévő osztályfőnöki, főispáni és egyéb állásokról, meg a horvát politikai helyzetéről volt szó. Én még egy-két napig itt maradok, a tanácskozást folytatjuk és elutazásom ideje még nincsen megállapítva.

a sört s „estenden pár krajezar adományért lámpával hazakisérte a színésznöket,” szóval fényes lelkéhez nem méltó szolgál munkát végezett.

Haj! a lámpással hazakisért művésznök, — voltak bár első a maguk művészetében — nem sejtették, hogy király az, a költészet leendő fejedelme, aki lépéseik előtt világít, mint ahogy világítani fog egy nemzet lépései előtt a szabadság felé. De büszkéik lettek volna rá, ha tudják!

Nagy nyomorúságában a véletlen szerencse egyszer segítségére jön. Kint bolyong a Rákoson, talán szárnyas ábrándok tündér-lován engedi vágatni gondolatait, talán akkor hangolja lelkében azt az isteni hárfát, amelyen később annyi csodálatos dal zeng, mikor botló lába megakad valaminek. Egy erszény volt, benne tizenégy forint!

Egy huszárnak felcsapott szabadszállási legény azonban, akivel Petőfi véletlenül találkozott, hazamegy s otthon elbeszéli Sándorral való találkozását. Nosza, a szülők fel Pestre, utánna! „Siettek föl Pestre — ugymond Ferenczy — egyenest a színházhoz. Éppen főpróba volt, melyet a költő a színpad mögül nézett, midőn apja dörgő hangját hallja, amint Rónai színész után kérdezősködik. Rá befut anyja, zokogva borul nyakába s csókjaival, könyeivel árasztja el. Szülői hívására ekkor otthagyja a színházat, velök megy Szabadszállásra, ott tölt pár hónapot „unatkozva és verset faragva, mialatt apja és anyja kifőzték, hogy tul a Dunán egy mérnök rokonukhoz küldik. Így akarták elvonni a színésztől.”

De a színészet varázsa minduntalan visszavissza vonta a forró deszkákra a mi költőnk. Hadd mondok el itt dióhéjban színésze történetét.

A Rónai néven való szereplés nem számítható színészpálya-számba. Igazi színészkedés Székesfehérvárott kezdődik. ahová november

elején ment s földije, Szuper Károly, kun gyerek, későbbi színigazgató ajánlatára vétetett fel Szabó József társulatába. Némethy Györggyel lakott a régi fehérvári színház mögött egy keskeny utcácskában, közös ágyuk volt, két-két váltóforintot fizettek érte havonként. Szabó színigazgató azelőtt kórista volt a nemzeti színháznál s 1842. október havában lett vidéki direktor, pályáját Székesfehérvárott kezdte meg. Rendezője Almási István volt, aki Petőfit orrhangos kiejtése miatt nem szerette. Egyszer megkínálták, hogy a beteg sugó helyett üljön a lyukba, ott talán több hasznát veszik, mint a színpadon. De Petőfi annyira megnehezelt ezért, a szerinte dohonestáló ajánlatért, hogy haragosan ment haza, nem is vacsorált, aludni se tudott s másnap reggel egy „A sugó” című tiz strófás költeményben öntötte ki haragját, melyben a sugó hatalmát dicsőíti, akire minden színész hallgat. Amde ő csak a deszkák fölött akar színész lenni, nem a deszkák alatt; a délelőtt folyamában azonban Szabó is, Almási is megértették vele, hogy csak ideig-óráig való sugásról van szó, míg a sugó meggyógyul. Erre aztán megbékélt s eltépte a költeményt.

Sokat nyomorgott, fázott, de közben mindig irt és olvasott Petőfi. Ujesztendőkor összeveszett a társulat, egy része ott maradt és tovább játszott, ezekkel volt Petőfi is, akire ekkor nagyobb szükség lehetett. Fehérvárról aztán Szuperrel Duna-Pentelére mentek, onnét a Dunán át, apja régi csárdája mellett kocsiztak el, ami Petőfit nagyon jó kedvre hangolta. Közben föl is fordultak, amely alkalommal Petőfi, sárgagombu zöld kvekerjében s rövid gallérköpnögyében a pocsolnyába esett. Estére Szabadszállásra, másnap Kecskemétre értek, ahol élete kellemesebben folyt, mert Jókai és Kis Károly barátsága édesítette meg a színész-nyomorúságot.

A pálya művészi oldala nem mutat valami

fényes eredményt. Petőfi színlapragasztó, kellékszerző s ötöd-hatodrangu szereplő. A legkülömb szerepe a nótárius a „Szökött katoná”-ban. Magános óráiban menydörögve szavalta Coriolánt és Hamletet, a színpadon pedig statisztált s keserű haragjában megtette egyszer azt, hogy kard helyett „Griseldis” című érzékeny iátékban bunkósbotot kötött az oldalára. Ezt egy statisztártársa észreveszi, elneveti magát, a nevetés ragadós, nemsokára az egész színpad nevet, mikor pedig Dézsi, aki a hőst játszotta, fölkiált, hogy: „Ránts kardot, gyáva!”, kihuzza közneveltségre a furkósbotot.

A függőnyt csaknem le kellett eresztetni s az esetért öt forint bírságra ítélték. Cantabit vacuus coram latrone viator! (Vigan danol az üres zsebű utas, mikor a rablóval van szemben!)

Az öt forint bírságot aztán a direktor elengedte neki.

Itt Kecskeméten másolta le Jókai ötfelvonasos drámáját, „A zsidófiut”, melyet az Akadémia pályázatára küldött be 1892 végén. A kéziratot meg is találták az Akadémia írtárában.

Jellemző Petőfi karakterére, hogy Ács Károlytól egy zimankós téli napon fekete kabátot kérvén kölcsön az előadásra, azt összehajtogatva, a karjára vette.

— Miért nem húzod fel ebben a csikorgó hidegben? — kérdi Ács.

— Nem elég, hogy este nyövöm, még napal is viseljem?

És ugy ment el, pedig vékony kabátkájában majd megvette az Isten hidege.

Jutalomjátékaul Learban a bolond szerepét választotta s ezt 1843 márczius 23-án olyan sikerrel játszotta el, hogy sok tapsot kapott érte, Dézsi pedig, a Lear ábrázolása megölelte, meg-

— Exczellenziád nem közölhetné a kinevezendő osztályfőnökök neveit?

— Nem, ezt ma még nem mondhatom meg.

— Van-e tudomása exczellenziádnak arról, hogy a horvát képviselők arra az esetre, ha Eggersdorfer, Gyurgyovics és Spevec nevezetnének ki osztályfőnöknek, akkor mind a háromról súlyos becsületbevágó eseteket fognak szellőztetni.

— Azok mind rágalmak. Ismerem azokat.

— A horvát országgyűlés összehívása mikorra várható?

— Deczember közepére.

— Polynak-e most, esetleg nem hivatalos békétárgyalások a horvát képviselőkkel?

— Nem.

— Exczellenziád meddig marad még Budapesten?

— Azt még nem tudom. Valószínűleg szombaton este utazom vissza Zágrábra. Addig még előreláthatólag tanácskoznai fogok a miniszterelnök úrral, aki szintén elutazik.

Délután Rakodczay bán a miniszterelnökségi palotában ismét fölkereste Wekerle Sándor miniszterelnököt, akivel ezuttal is hosszasan értekezett.

A kormány köréből ered az a hír, hogy a horvát helyzet napról-napra javul. Különösen öröndetes fordulat következett el Wekerle Sándor miniszterelnöknek a képviselőházban mondott minapi beszéde óta, mert az unionisták ez idő óta még inkább összetartanak. Az új horvát politikai program teljesen kész és most az egyes szakminiszterek előtt van. A horvát országgyűlést körülbelül deczember tizenötödikére hívják össze s akkor kerül a nyilvánosság elé a programja is.

Az országgyűlés összehívásának idejére várható az új politikai párt megalakulása is. A horvát osztályfőnök már ki vannak jelölve s kinevezésük az új párt megalakulásának idejére várható.

A horvátok állásfoglalása.

A horvát képviselők az indennitási vita befejezése óta klubhelyiségükbe vonultak, ahol elkeseredetten tárgyalták a tegnapi és a mai ülés eseményeit. Egymást bátorították azzal, hogy ők nem kedvtelésből folytatják a harcot, kénytelenek vele, mert hiszen a Starosevics-párt otthon azt állítja róluk, hogy ők itt Budapesten elárulták a horvát jogokat és utóvégre is ők harcot folytatnak a mai kormány ellen, melylyel szemben a vasutas pragmatika törvénybe iktatása miatt ellenzéki álláspontot kell, hogy elfoglaljanak. Azt ők igen jól tudják, hogy

csókolta s a mi fő: megvacsoráltatta. Tíz váltóforintot kapott az esti jövedelemből, mint „jutalmazandó“.

Nemsokára ezután otthagya Kecskemétet, a színészetet, miután mint színlap-kihordó, buscsu-füzetet akart kiosztani, de a cenzor nem engedte „Disznótorban“ című költeményét ki nyomtatni, mert, ugymond, abszurdum az, hogy gömböcöz legyen az ég s mi „gömböcözben töltek“.

Távózasakor a háziasszonya ott fogta a zöld kvekkert, ami nagyon kihozta a flegmából. Pár ruhadarabbal s egy Jókaitól kapott Párvi—Pápai-féle szótárral megváltotta a becses zöld kabátot.

Október havában Debreczenben áll be újra színésznek a Komlóssy társulatánál, kivél, mint Orlaynak írja, Váradra s onnét Kolozsvárra fog menni. Szerelmes szerepeket fog játszani! A próba azonban nem sikerült s Komlóssy kijelentette, hogy csak kórista minőségben viheti magával. Petőfi aztán elkeseredésében egy kis ripacs-direktorhoz szerződött, aki Diószegre és Székegyhádra vitte, persze mint elsőrendű színész. De belebetegedett a faluzásba, tifuszos lázt kapott, eladogatta lassan-lassan mindenét s alig tudott egy pár garasra szert tenni, hogy Debreczenbe visszamehessen.

Pákh Albert ez időben Debreczenben lakott. Egy este, társaságból, későn menvén haza, a kapuban egy vékonyan öltözött, didergő alakot lát, aki féltve szólítja meg. Petőfi volt.

— Azért jöttem hozzád, hogyha meghalok, legyen, aki eltemettessen.

Pákh aztán fölkarolta, ápolta, felruházta s végre egy színházi jegyszédőnél helyezte el a Várad-utca végén. Ez a jó asszony anyai jó-

előbb-utóbb Horvátországnak meg kell egyeznie Magyarországgal, de a kezdeményezést ők a kormánytól várják. Ami pedig a házszabályoknak újabb értelmezését illeti, a horvátok kijelentik, hogy ők jogukról nem fognak lemondani soha. Egészen más dolog lett volna, ha az elnökség a nyelvi nehézségekre való hivatkozással, pártközi konferenciára hívta volna a horvát képviselőket, hogy velök a kérdést megbeszéljék, akkor ők sem foglalták volna el azt a rideg álláspontot, mely nézetük szerint a kiegyezési törvény rendelkezéseim alapszik.

Surmin György egyetemi tanár, orsz. képviselő e kérdésekre vonatkozólag a következőleg nyilatkozott:

— A holnapra kért névszerinti szavazás csak következménye az elnökség részéről velünk szemben követett eljárásnak. Ha elismert jogunkat úgy interpretálják, mint ahogy az tegnap és ma történt, ne csodálkozzanak, ha a horvátok mindent megtesznek, hogy ellene védekezzenek. Junius 5-ikén ugyanebben a kérdésben a képviselőház egészen más határozatot hozott. A horvátokat ilyen eljárással nem lehet megfélemlíteni és minden erőszakra úgy fogunk válaszolni, mint ahogy azt ma megtettük. Hogy az a magyaroknak hasznára lesz-e, az nem a mi gondunk. A vádaskodások, mintha mi hazafülsz lennénk, teljesen alaptalanok. Mi a 68-iki törvény alapján állunk és azért a dalmatákat testvéreinkül tekinthetjük. Mi magunk részére jogokat kérünk, de nem akarjuk csorbítani Magyarországnak jogait. Mi azzal az eljárással szemben, melyet irányunkban tanúsítanak, kell, hogy védekezzünk és fogunk is védekezni.

Supiló a horvátok állásfoglalásáról ezeket mondotta:

— A horvát delegátusok soha és semmi körülmények között nem fogják a képviselőházban ma történeteket törvényeseknek elismerni. Szerintünk a házszabályokat súlyosan megsértette az elnök s hangulatunk általában elkeseredett. Kilátás a békére és az ellentétek kiegyenlítésére nincs, mert a magyar kormány velünk szemben intranszignens álláspontra helyezkedett. Arról szó sem lehet, hogy a horvát képviselők a magyar kormány ellen indított harczokat feladják, de a tanácskozásokon továbbra is részt fogunk venni, úgy, mint eddig. Azt jegyzem meg végül, hogy mi nem obstruáltunk s így az elnökség nem obstrukciót vert le, hanem rendes parlamenti felszólalásokat tett lehetetlenné.

A horvát-szerb koalíció tagjai ma este a Kontinental-szállóban értekezletet is tartottak.

sággal bánt vele. Özvegy Fogas Józsefnének hívták.

Utolsó szinpadai kísérlete a nemzeti szinpadon történt, Egressy jutalomjátékán, a „Szökött katoná“-ban, Géresi nótáriust játszotta. Kétszer is belehabarodott a szerepébe s azt mondta, „hát Julesa kisasszony a völegény?“ de a jelenlévő egyetemi ifjuság, melynek kedves költője volt, riadó tapssal nyomta el a nyelvbőlást. — Petőfi a szinlapon „műkedvelőnek“ van nevezve.

Nagyobb és nehezebb sor volt ennél a katonáskodása, amelynek története röviden a következő:

A Rónai néven való nemzeti színházi szereplés után szülei tudvalevőleg hazavitték. A jövő terve az volt, hogy Sándor tovább fog iskolázni. Ostii-Asszonyfára ment aztán Petőfi Salkovics mérnökhöz rokonához, ahonnan majd a fiukkal együtt Sopronyba megyen, iskolába. Salkovicsné nagyon megkedvelte Sándort, készített neki a soproni iskolaévre fehérneműt s egy kis pénzt is igért neki segítségül, amikor bomba gyanánt ütött le Salkovicsnak egy levele nejehez. A levél olyan elítélőleg beszél Sándorról, hogy ezt a fiunk tudtára adni, szegény jó asszony nem vállalkozhatott. Azt találta ki tehát, hogy a nyitott levelet a zongorára teszi, mely elé Petőfi napjában ötször-hatszor is leül zongorázni. Ugy történt, ahogy gondolta. Sándor megpillantja a levelet, belétekin, meglátja a nevét érdeklőlvén olvassa el a rávonatkozó sorokat és mint a villámütött áll meg életének fordulópontja előtt.

Beszólitja Orlay barátját az irodából, amelyben foglalatokodott s így szól hozzá:

— Hallgasd, mit ír a nagybátyánk.

Az értekezleten főképp a mai ülés eseményei kerültek szóba. Hosszabb vita fejlődött ki a képviselőház elnökségének amaz eljárása felett, hogy a házszabály-vitánál a horvát nyelv használatát nem engedi meg. A klub elhatározta, hogy a képviselőház elnökségéhez erélyes tiltakozó iratot fog intézni, melyben ki fogja fejteni, hogy az elnökség megsérti a kiegyezési alaptörvényt. A klub egyúttal ki fogja jelenteni, hogy a horvát képviselők a horvát nyelvet — bármilyen történet is, — továbbra is használni fogják, még a házszabály-vitánál is. Ezután a Bécsben járt képviselők tették meg jelentésüket, melyet a klub tudomásul vett. Végül a holnap ülésben előterjesztendő interpellációkat ismergették.

A házszabályok alkalmazása

Ma, a déli szünet alatt Wekerle miniszterelnöknel tanácskozás volt a képviselőházban. A konferencián a miniszterelnökön kívül Apponyi, Andrássy, Darányi, Günther miniszterek, Rakovszky és Návay alelnökök s a Ház jegyzői vettek részt. A tanácskozás tárgya, értesülésünk szerint, a házszabályok alkalmazásának kérdése volt.

A kiegyezési javaslatok tárgyalása.

A kiegyezési javaslatok a jövő hét legelején a magyar képviselőház plénuma elé kerülnek érdemleges tárgyalásra. A vonatkozó bizottsági jelentéseket ma terjesztették elő a Házban. Hátra volt még a kiegyezésnek ötödik, a vasutakról szóló javaslata, amelyet a közlekedési bizottság ma délben fogadott el.

A képviselőház közlekedési bizottsága ma dél előtt a képviselőházban Geréb János elnöklésével ülést tartott, melyen Kubik Gyula előadásában tárgyalás alá vette a kereskedelmi miniszter törvényjavaslatát az 1851. évi vasuti üzletrendtartás hatályának további fentartásáról, valamint a mustra és mintaalom ideiglenes szabályozásáról. A kormány részéről jelen volt Sztéryny József kereskedelmi államtitkár, aki kimentette a betegsége által akadályozott Kossuth Ferencz kereskedelmi minisztert.

Kubik Gyula előadó ismertette a törvényjavaslatot, különös vonatkozással az 1851. évi üzletrendtartásra és azon az évek folyamán eszközölt módosításokra.

Zlinszky István szövéttette, hogy eddig ez a kérdés-pátens még nem helyzetetett hatályon kívül és kérdést tesz, vajjon ezen pátens felmutatása a kiegyezési komplexumban benne van-e és vajjon szán-

és felolvasta előtte a levél következő sorait:

„Samut és Károlyt küldjétek fel Sopronba, Sándornak azonban adj pár forintot s menjen, ahová neki tetszik, belőle úgy sem lesz egyéb komédiásnál!“

Megdöbbenésem miatt nem tudtam hamar szóhoz jutni, — ugymond Orlay — Sándor pedig még a szokottnál is halványabb lett, Végre ezt a kérdést kockáztattam:

— Mit tevő leszesz most?

— Már határoztam, — mondotta Petőfi, — veletek megyek Sopronba s beállok katonának!

El is ment velük szeptember 5-én s a következő napon belépett a 48-ik Soldner nevét viselő gyalogezredbe. Hat esztendőre asszen-táltak.

Dr. Sass ezt írja róla: „A szobába léptemkor (Németh J. tanulóársuknál) szerényen meghúzódva, festetlen diák-ládán ülve találtam egy fákó arcú, mohodzó bajszu, vézna kinézésű, egészen igénytelen katonát, ölébe lógatva fehér vállsziőről lecsüngő szuronyát. Köszöntésemre katonásan felállt, oldalára húzta fegyverét, s érdes tenyerének szorítása, testalkatától elítélőleg, edzett kezék erejét érezteté velem. Sárga ptykés, zöld haitókás monturja, nadrágja, csolnakszerű bakkancsa úgy lotyogott rajta, mintha nem is rászabták volna; egyedül nyakszorítója állt feszesen, fölpeczkelvén vékony nyakán ülő fejét, melyen a rövidre nyírott s felálló serte-hai, — mely sötétben dörzsölve, akárhányszor szikrázott — beesett arc, fekete bőrszin, élénk két barna szem, mint régi ismerősök jelentkeztek előttem.

A nyomoruságos katona-életnek voltak mulatságos és fényes epizódjai. Ketten aludtak a régi kaszárnya-reglement szerint egy ágyban,

dékozik-e a kormány mielőbb törvényhozási uton intézkedni?

Szterényi államtitkár kijelentette, hogy a törvényjavaslat semmiféle összefüggésben nincs a kiegyezéssel, éppen ellenkezőleg, ebben a kérdésben az eddigi lekötöttség megszűnik most és ezen törvényjavaslatnak éppen az a rendeltetése, hogy a pátenst kiküszöbölje és helyébe törvényes rendelkezések lépjenek. A kereskedelmi miniszter január 1-ére rendeltileg fog ezen ügyben intézkedni, azután pedig lehető rövid időn belül, legfeljebb egy év alatt törvényjavaslatot terjeszt elő ez ügyben.

Kubik Gyula előadó azután a musta- és mintatartalom ügyét adta elő, hangsúlyozva, hogy ezeknek szabályozása is szükséges és kívánatos, hogy mielőbb törvényhozási uton történjen intézkedés.

Szterényi József államtitkár kijelentette, hogy a miniszter egy éven belül erre nézve is törvényjavaslatot fog előterjeszteni.

A bizottság a törvényjavaslatot úgy általánoságban, mint részleteiben változatlanul elfogadta és elhatározta, hogy a kormány képviselőjének kijelentéseit a jelentésbe felveszi.

Budapest, november 8.

A képviselőház holnap, szombaton, délelőtt 10 órakor ülést tart, amelynek napirendjén vannak a ma elfogadott javaslatok harmadszori olvasása és az indemnitás folytatóság tárgyalása. Ezenkívül Wekerle Sándor miniszterelnök felel Mazzurani Bogoszláv interpellációjára a horvát bán kinevezése tárgyában s Kossuth Ferencz kereskedelmi miniszter nevében felel Hencz Károly, Somogyi Aladár, Samassa János, Vlád Aurél, Czobor László, Halász Lajos, Surmin György, Penics Bogdán és Pilis István interpellációira.

Felhívás a koalíciós pártokhoz. A szövetszert pártok elnökei fölkérlik a koalíciós pártok tagjait, hogy a képviselőház holnapi ülésén mindjárt a legelején a névszerinti szavazásra való tekintettel jelen legyenek.

Torontálmegyei képviselő gróf Andrassy Gyulával. Várnay Imre, Várady Imre, Baross János, Telbisz Alajos és Hódy Gyula orsz. képviselők ma felkeresték gróf Andrassy Gyulát, kinek a torontálmegyei közigazgatási viszonyokról tettek jelentést.

Egy cigányfiú volt a hálótársa. Kilenz óra után, mikor megfújták a „czapinstráng“-ot, nem volt szabad gyertyát égetni. De Petőfi a bajonet végébe illesztett gyertyavilágnál olvasott. Egyszer egyik katona pajtása ilyenkor elfújta a gyertyát, Petőfi dühében utána vágta a bajonetot, de a fegyver szerencsére nem találta, hanem az ágyba furódott.

Legborzasztóbb volt, mikor a vesszőzésekben kellett résztvennie. Társai eleven husára lesújtani, irtóztató volt a szív emberének! Pedig csak az Isten őrizte, hogy őt magát is meg nem vesszőzték, ha a sors keze el nem tereli a repülő bajonetot!

A silbakon Horatiust, Schillert olvasgatta s a faköpnöyegre verseket írt. Egyszer Sass István barátival sétált s közben jövődjéről, reménybeli Olaszországba való masirozásáról beszélt. Mikor Sass a pálya s a jövő nehézségeiről beszélt, Petőfi így szólt:

— Érzem, barátom, hogy nem mindennapi embernek születtem!

Sass István a sarki lámpához vitte s azt mondja rá gunyosan:

— Hadd lám, nem pirulsz-e el ezen bátor nyilatkozatod ismétlésére?

— Igen, — felelt Petőfi, újra mondom, érzem magamban, hogy nem mindennapi embernek születtem!

1840 márczius közepén indult az ezred brengeni mars-rutájára. De utközben értesültek róla, hogy az ezredet Zágrábra kommandírozták. Svájcban azonban tiúszos lázt kapott s az ezred-kórházból 1841 január 21-én „javultan” távozik. Kupis Vilmos közlegény társának a barátsága enyhítette itteni szenvedéseit, kihez két költeményt írt. Ez hat évi katonaszkodás után

Gróf Batthyány Tivadar üdvözlése. Gróf Batthyány Tivadart, mint a Magyar Tudósító jelenti, a boszniai és hercegovinai mohamedánok érdekében tanusított fáradozásaiért a dubiczi mohamedánok a következő táviratban üdvözölték:

Nincs elég szavunk, hogy köszönetet mondjunk Méltóságodnak azon nagy fáradságáért és atyai gondoskodásáért, amelyet a boszniai és hercegovinai mohamedánok érdekében tanusított. Amidőn Bairam ünnepe alkalmával találkozunk, első kötelességünk Méltóságodnak a legmelegebb köszönetet mondani. Esedezünk további atyai gondoskodásáért is. Az Isten éltesse még soká a dicső és testvér magyar nemzet javára. Perics Ibrahim bég és még száz aláírás.

Ugyancsak a mai nap folyamán a szerb radikális párt elnöksége a következő táviratot intézte gróf Batthyány Tivadarhoz:

Kérjük Méltóságodat, kegyeskedjék a függetlenségi és 48-as pártnak a szerb radikálisok hálás köszönetét tolmácsolni a szerb egyházi autonómia ügyében a párt részéről történt közbenjárásáért.

Interpellációk. A képviselőház holnapi ülésére egész sor interpellációt jelentettek be. A horvátok közül Barcsics Erazmus a hovát nyelvnek Fiumében való visszaszorítása, dr. Lukinics Ödön a károlyváros—vrginmosti vasut megnyitásánál a magyar nyelv használata tárgyában fogják a kereskedelmi minisztert meginterpellálni. Pribisevics Szvetozár pedig a miniszterelnökhöz fog interpellációtintezni, melyben kérdezi fogja, hogy a magyar kormány miért nem gyakorol befolyást Bosznia-Hercegovina ügyeire, hogy ott szabadabb és alkotmányos kormányzat létesüljön, és hogy miért üldözi a boszniai kormány az oltani sajtót. Ezekon kívül Szmracsányi György a Gschwind-féle gyár kitelepítése ügyében, Polit Mihály a szerb gör. kel. egyház autonómiaja terén észlelhető rendezetlen viszonyok megszüntetése iránt, Lázár Pál a pénzüzetek által betétek után fizetett kamatok miatt fog interpellálni s végül Skicsák Ferencz is jelentett be interpellációt a kath. papság kongruáinak kiegyezéséről költségvetésileg megállapított pauszáléknak pártpolitikai és a keresztény szellemmel ellenkező elosztása tárgyában.

A szerb kereskedelmi szerződés. Félhivatalosan jelentik: A mai lapok egy bécsi forrás közlései szerint azt írják, hogy a Balkán-államokkal folyamatban lévő kereskedelmi szerződések tárgyalása kapcsán a magyar kormány megváltoztatta eddigi álláspontját és most már nem ellenzi többé bizonyos élőállat-kontingensnek Szerbiából való behozatalát. Erre vonat-

káplár lett s később Keglevich Jánosnál gazdatiszt. Petőit később is meglátogatta, aki szeretettel emlékezett reá.

A terhes katonai szolgálat Petőit megint betegé tette. Vérköpés veit erőt rajta, s szeptember elején Zágrábban újra kórházba került. A Superarbitrirungs Liste azt mondja róla, hogy „Gyenge testalkat, hajlammal tüdőbajokra és a szívedények tágulására.”

Dr. Römer ezredorvos, aki fölismerete a szenvedő közkatonában a magasabba törekvő lelket, megkérdezte tőle, ha nem volna-e kedve kiszabadulni a katonaságtól?

— Nekem mindegy, — felelte Petőfi, de máshol sincs mit remélnem!

Ennek daczára szolgálatra képtelennek nyilvánítják s 1841 február 28-án kiálltván részére a bizonylatot, mely szerint „treu und redlich gedient” — elbocsátották s nem verte többé a bal ezombiát „kard, azaz, hogy pangánét.”

Zágrábból Sopronig yalogolt s onnét Pápára. Sopronban bocsátották el végleg a katonaságtól s „kiaszottan, elviselt katona-ruhában” fölkereste Pákh és Sass barátait, akik akkor együtt laktak, s büszkén mutogatta nekik obsitát.

— No lám, — mondja Pákh, mégis tettel valamit!

— Ősém, ennél többet is tettem, mostam, söpörtem, sikáltam ott is, ahol nem szerettem; csak a főzéshez nem akartam érteni; ez alól a vén bakák fölmentettek — diák-köficznek nevezvén föztömet.*)

Igy végződött Petőfi katonaelete.

*) Ferenczi „Petőfi életrajza”.

kozólag illetékes helyről jelentik, hogy ez a körülmény egyáltalán nem fedi a valóságot, amennyiben a magyar kormány semmiképpen sem változtatta meg ebben a kérdésben eddig következetesen elfoglalt elv álláspontját.

A t. Házból.

I. Becsapások.

Akinél a nyomor jelentkezik, az mindenekelőtt becsapja a becsaphatókat. Első sorban zálogtárgyakra értik a becsapást s igen uri emberek vannak, kik gyűrűket és aranylánczokat becsapnak, de azért korrekt férfiak maradnak, feltéve, hogy a becsapott tárgyak a saját tulajdonuk, nem pedig másoktól lopottak. Van azonban ezenkívül más becsapás is. A hirtelen természetü ember az ajtót szokta becsapni maga mögött, ha neki valami nem tetszik s csak később veszi észre, amikor már vissza nem térhet, hogy maga magát csapta be. (E hasonlat alkalmazható azokra, akik a függetlenségi pártból első hevületükben kiléptek s most már nem mehetnek vissza. Valamint akik beleegyeztek a kvóta-emelésbe és sok békát lenyelvén, gömbölyü oldaluk lett s nem lehet ám gyere ki, most már nem léphetnek ki, mert viszont akik maguk mögött csapták be az ajtót, egyuttal ő előttük is becsapták.) Még számos válfaja ismeretes. Becsapás az, amikor valakinek koporsókat szállítanak kölcsönpénz helyett, valamint amikor a gondosan vasalt kabátu ifju nem azért rendeli meg részletfizetésre Jókai összes műveit száz kötetben, hogy elolvassa, hanem hogy tizenöt forintért eladja az antikváriusnak. Be szokás csapni továbbá a publikumot téglaporról paprika helyett, mosogatóronggyal szivar helyett. De ugyancsak becsapás, amikor Visontai Somát biztatják fel, hogy szálljon sikra a nemzeti önértéért a horvátokkal szemben, holott Visontainak még csak államtitkárság sem jutott a híres küzdelem jutalma gyanánt. S ugyancsak becsapás, amikor Dániel Tibor báróval elhitették, hogy az indemnitás tárgyalása során kell az alkotmánypárt oldaláról ugyanolyan beszédet elmondania a horvátok ellen, mint aminőt Visontai szónokolt a függetlenségi sorokból és a végén kiált, hogy ha házszabályvita címén mondja el ugyanezt, éppen annyit ér el vele, tudniillik pártfelei megélezzik.

Minő kategóriái vannak még a becsapásnak? Ha mind fel kellene sorolnunk, ehhez rövid volna egy nap. Becsapnak bennünket, amikor azt hirdetik, hogy amit adóban fizetünk, az visszatérül közintézmények által. Hisz a járda mindenütt vagy veszedelmes girbe-görbe, süppedékes, gödrös, vagy fel van szedve, el van torlaszolva a vállalkozók kedvéért. A vízvezetékért és a gázért külön kell fizetni. A hatóság nem azt a közönséget szolgálja, amelyik az adót fizeti, hanem a másikat, amelyik azért fizet, hogy a közönséget nyuzhassa. Becsapásra spekulál Ausztria, amikor a magyar kvótát emelteti, holott neki több feleslege van, mint amennyi a mi költségvetésünkben exisztenciális szükségletekre hiányzik.

Azonban úgy veszem észre, hogy magam is gyanussá válok és azt a benyomást keltem, mint-ha be akarnám csapni az olvasót különböző becsapási változatokkal, ahelyett, hogy a képviselőház mai eseményeit ismertetném.

Csakhogy véletlenül éppen a becsapási elméletek ide tartoznak. Mert a mai ülés ékesen szóló tanulságokat szolgáltatott arra, hogy a politikában a sokféle pártok fölött tulajdonképp kettő viaskodik; egyik, amelyiket becsapnak s a másik, amelyik az elsőt becsapja.

Elmondottuk tegnap, hogy minő furfangosan fundálták ki a házszabályrevízió mellett a hangulatkeltést, hogyan idézték elő az ehhez szükséges felháborodást a horvát szószátyárkodókkal szem-

ben és miképpen számítottak rá, hogy a horvátok megdühösítették, tovább folytatják az obstrukciót s ezáltal indokolták teszik, hogy a házszabályrevíziót, sőt a klotürt is minden magyar érzesű képviselő megszavazza. Holott a házszabályrevízióra nem éppen csak a horvátok miatt lesz szüksége a kormánynak. De elmondottuk azt is, hogy viszont a horvátok észrevették a tendenciát és megszüntetik az erőszakoskodást és obstrukciót látszólag amiatt, mintha az elnöki erőszaknak engednének, valójában pedig azért, hogy a kormányt ne segítsék a házszabályrevízió megszerzésére. S ilyen módon a horvátok ahelyett, hogy becsapatnák magukat, ők csapják be a kormányt.

Igy is történt. Amikor ma reggel észrevették, hogy Rakovszky István is egyetért Návay Lajossal és nem engedi meg, hogy horvát nyelvű házszabály-vitákkal töltsék az időt és amikor tapasztalták, hogy Rakovszky is „erőszakoskodik”: úgy tettek, mint azon férfiak által elhanyagolt asszonyok, akik értesülvén, hogy a garázdálkodó katonák nem kimélik a nők erényét, izgatottan keresték a katonákat, hogy:

— Hol erőszakoskodnak?

Mikor a horvátok ma észrevették, hogy Rakovszky különböző ürügyek alatt egymásután hallgattatja el és ilteti le a horvát szónokokat, kit azért, mert a házszabályokhoz horvát nyelven akar szólni, kit azért, mert az indemnitás tárgyától eltér, a másikat pedig mivel szerbül beszél, holott a szerb és a horvát nyelv ugyanaz, hát akkor igen nagy kedvvel, élénken sietve jelentkeztek egymásután a horvát képviselők, hogy le ne késsék a pillanatot, amikor erőszakoskodnak. Hisz kötelességük nem vala több, mint dokumentálni, hogy ők küzdöttek és hogy a magyar hatalom leverte őket. S ezzel hazamehetnek, mint a népszerűsítés legbiztosabb kellékével az ő elbitított és becsapott horvátjaik közé. Akik erőszakosságot óhajtottak, azoknak ma az elnöklő Rakovszky sorra teljesítette kívánságukat. Lecsengette, figyelmeztette, rendreutasította és leültette őket a függetlenségi párt zajos helyeslése és az alkotmány-párt kárörvendő mosolya közben.

Elvégre Rakovszky kénytelen volt következetes maradni. Hogyha már úgy kezdte, hogy a leültetéssel ingerli őket, folytatnia kellett akkor is, amikor észrevette, hogy szívesen veszik, ha nem kell szónokolniok.

Mi ennek az eredménye? Az az eredménye, hogy az indemnitást, a kormány iránt való bizalmat meg lehet szavazni már holnap, ellenben a házszabály-revizíót nem lehet megszavazni se holnapután, se azután s erre már más ürügyet kell keresni.

A horvátok sorra leültek mind. Utolsó ténykedésük egy iv aláírása volt, melyen azt kérték, hogy az indemnitás felett névszerinti szavazással döntsön a képviselőház s ezt a szavazást halasztsák holnapra.

A kívánságot teljesíteni kellett és az indemnitás felett a szavazást holnapra tüzték ki, úgy tekintvén az állapotokat, mint hogyha ez a szavazás már ma megtörtént volna.

És míg a magyarok éljenek, a horvátok tapsoltak. Váratlanul eképen bevégeződött az indemnitási vita s a buffetben azt beszéltek, hogy a horvátok már fel is pakkolnak és utaznak haza.

De mégis összegyűltek konferenciázni a Kontinentálba és ott konstatálták a következőket:

— Konferenciázunk a Kontinentálban és konstatáljuk, hogy nem láttuk a kis Kohnt, azt a kis házszabály-revizíós indítványt. Mert becsaptuk őket, tudva-tudván, hogy igen könnyű lenne nekik megcsinálniok a klotürt azzal a

szinezettel, mintha mi miattunk lenne rá szükségük. De sokkal nehezebb lesz megcsinálni akkor, hogyha a kvóta-emelésnél, vagy a létszám-emelésnél magyar ellenzék miatt lesz rá szükségük. S ha most nem szolgáltunk rá alkalmat, hogy arra az időre gondoskodjanak, majd jönni fognak akkor tyukkal és mézeskaláccsal biztatni bennünket:

— Fiaim, csak obstruáljatok!

A miképen azt a t. Ház krónikása már tegnap megírta, hogy neki is legyen valami dokumentuma, amire a politikai jóslatok tudományában hivatkozhat.

Am a magyarok, bár egy kissé megnyult orral, hasonlóképen okoskodtak:

— Becsaptuk őket. Ők azt hiszik, hogy a beszédakasztás és a szömegvonás csak az indemnitás megszavazása érdekében történik, holott tényleg arra való, hogy precedensek legyenek és hogy se a kiegyezésnél, se másnál obstrukciós galibák ne történjenek.

Nincs az a labirintus, amelyben könnyebben el ne lehetne igazodni, mint a becsapások ezen szövevényén.

És amikor déli egy órákor megérkezett Justh Gyula, a főelnök, ijedten kérdezték:

— Te itt? kegyelmes uram. Hisz akkor becsaptak bennünket, mert azt mondták, hogy beteg vagy . . .

— Nem Hanem úgy látom, hogy ti vagytok betegek. Mit csináltak az én princípiumaimmal? Becsaptátok?

Mert Justh Gyula megengedte volt, hogy a horvátok horvátul rendezzenek házszabályvitát. Justh Gyulának nem voltak kifogásai a horvát beszédek egyenjogúsága miatt és Justh Gyula csak akkor iltette le a horvát szónokokat, amikor már verekedéshez közeledett a parlamenti ténykedés.

— Való igaz, kegyelmes uram — feleltek — egy kicsit becsaptunk téged is. De csak azért tettük, hogy az országot ne kelljen becsapni és visszaadjuk azt a hitet, hogy Magyarország a magyaroké és nem a horvátoké.

Justh Gyulának e magyarázattal meg kellett elégednie. Mert akár így, akár úgy, de mégis nagy sor az és igen örvendetes esemény, hogy déli egy órákor váratlanul, mintegy ajándék gyanánt hozzájuthatott a képviselőház ahhoz, hogy az alkotmánybiztosítókról szóló javaslatokat tárgyalja.

* * *

II. Különböző meglepetések.

De nem csupán az volt a meglepetés, hogy ma megkezdették az alkotmánybiztosítókat tartalmazó törvényjavaslatok tárgyalását, hanem az is meglepetés volt, hogy mind a három javaslatot egy órányi idő alatt elintézték és megszavazták. Ezek gróf Andrássy Gyula szerzeményei. S amikor Andrássy e javaslatokat minden pompázás és hivalkodás nélkül egyszerűen czimeik felsorolásával nyújtotta be, akkor már hallgatóságosan megjelölte, hogy úgy kell fogadni, mint a melyekhez a nemzetnek természetes joga van; lármát nem kell csapni velük, nehogy ellenségeinket provokáljuk; ünneplést nem kell rendezni, nehogy úgy tűnjék fel, mintha ajándékot kaptunk volna. Ennek a feljegyzésnek színelg talán megfelelt a javaslatok mai gyors tárgyalása.

Színelg, jóakarattal így lehet magyarázni. Mégis minékünk emlékeznünk kell egynémely körülményre. A nemzeti küzdelem legkézzelfoghatóbb eredménye az alkotmánybiztosítók megszerzése volt. Emlékeznünk kell rá, hogy amikor a király programjába is bele volt foglalva, mennyi küzdelmet kellett érette vívni. Hol egészen vissza akarták vonni az ígéretet,

hol junktimokat akartak csinálni. Most a királyt akarták elhatározásának megmáskítására bírni, majd a trónörökös szerepeltették, mint a reform ellenzőjét. De Andrássy megkötötte magát; nem engedett. A sok gyanúsításra azzal válaszolt, hogy amíg ő a kabinetben van, addig az alkotmánybiztosítók sorsa miatt nem kell aggódni. És megállapított a kölcsönösség:

— Amiképpen az egyezkedők egyik fele, a nemzetet képviselő kormány teljesíti a paktum feltételeit, aképpen teljesítenie kell a másik félnek is.

És így lett. Ma délután egy órákor Babó Mihály, ama köpczös ügyvéd, aki a régi obstrukció idején azzal szerzett érdemet, hogy derekát a padnak támasztva, egyfolytában öt óráig beszélt, most felállott és mint előadó, tíz percnél rövidebb idő alatt ismertette és elfogadásra ajánlotta a közigazgatási bíróság hatáskörének kiterjesztéséről szóló törvényjavaslatot. (Bozóky Árpád beszélt, Andrássy válaszolt s a javaslatot megszavazták.)

Aztán felállott Csizmazia Endre, a sajtóbíró, az ellenszenvek keresésében kéjelgő, a Vázsonyi üldöző és a hatásköri bíróságról szóló javaslatot ajánlotta elfogadásra. (Felszólalás nélkül megszavazták.)

Most Czobor László következett (vaj ki ő és merre van hazája?) és a törvényhatósági és állami tisztviselők nyugdíjviszonyosságának rendezéséről szóló törvényjavaslat megszavazását kérte. (Szó nélkül megtették.)

Végül előadó gyanánt Hentz Károly, a Fejérváryt üldöző néppárti ifjú képviselő következett és a lex Szapáryana eltörléséről szóló törvényjavaslatot ajánlotta elfogadásra. (Egy kis meglepetés. Thaly Kálmán, aki a régiségeket kedveli és aki általában igen hosszú beszédeket szokott mondani, most egy mumia elpusztításához hasonlítja a javaslatot és röviden üdvözli. És Lengyel Zoltán, aki a jelenlegi kormány ellensége gyanánt ismeretes, jelentkezik és beszél és pótolja másoknak a mulasztását és felköszöntöt mond gróf Andrássy Gyulára. Éljen! Éljen! Éljen!)

. . . Most aztán az összes alkotmánybiztosító javaslatok meg vannak szavazva.

Hátra volna a krónikairó megjegyzése. Ne tessék megharagudni tisztelt új rendszerbeli urak, urfiak és válogatott cigánylegények. A krónikairó az alkotmánybiztosítók egyik igen lényeges eredménye gyanánt azt tekinti, hogy Magyarországon most már az üresfejük részére nehezebben lesz hozzáférhető a hatalom javainak a megszerzése. Mivelhogy az alkotmánybiztosítók megakadályozzák és lehetlenné teszik a hatalommal való szokásos visszaéléseket, nem lesz szükség olyan hősokekre, akiknek minden tudományuk a hangjuk erősségében és az öklökkel való előretérés bátorságában van. A jövőben már nem lehet pozíciót, ellátást és pénzt szerezni csupán csak a fizikai erővel és nem lehet színelkurákat biztosítani csak azzal, hogy kellő pillanatokban jól tudják szaválni a hazát. Mert az alkotmánybiztosítók módot adnak rá, hogy fizikai ellentállás nélkül is megoltalmazzuk jogainkat és feleslegessé tesszik, hogy szavaljuk a hazát, ellenben becsesebb lesz az a képesség, amelyik dolgozni tud a hazáért szavaltok nélkül.

Eképpen az alkotmánybiztosítók a közelében egyuttal a civilizáció igazságait jelentősebb szerephez juttatják, mint a tehetségtelen stréberek elszántságát, amire rendkívüli időben szükség volt ugyan, de rendezett viszonyok között egy állam kormányzásának a morális értékét kompromittálják.

Ezért róluk szólván, az alkotmánybiztosítók úgy hangzanak, mintha azt mondanák: Temetni jöttem Caesart, nem dicsérni.

Az alkotmánybiztosítókat megszavazták.

— A képviselőház ülése. —

Budapest, november 8.

A magyart csak addig lehet ütni, amíg a magyar akarja. Soha nem volt igaz annyira ez a példaszó, mint mostan. A horvátok mindaddig féktelenül garázdálkodtak, míg a többség a „nem törődöm vele!” álláspontjára helyezkedett. Mikor... összerántotta a szemöldökét és rászólt a zsvatoló gyerkőczökre, egyszeribe csöndesség támadt. Az indemnitási vitát befejezték, sőt még az alkotmánybiztosítási törvényjavaslatokat is elfogadták.

Nem ment ez egészen simán. Volt még dörögés, villámlás, de ez inkább megtisztította a levegőt. Tisztulás ugyanis végképpen, hogy a házszabályokhoz csak magyar nyelven lehet beszélni.

A hírhedt Supiló ur vetette föl ezt a kérdést.

— Horvát nyelven beszélhetünk akármikor, akármilyen tárgyhoz! — ez volt a veleje magyar nyelven elmondott beszédének.

— De ha az elnök nem érti?

— Akkor tanuljon meg az elnök magyarul.

Persze, ez a cinizmus nem volt alkalmas arra, hogy a horvátok felé szálljon a jóakarát. Ugron Gábor néhány rövid mondatban jellemezte azt az ocsmányságot, melyet a horvátok elkövettek.

— Önök elfogadták — fordult feléjük — hogy a magyar nemzet kitarítsa önöket, de aztán az első dolguk volt, hogy megharapják a kezét, mely ápolta és nevelte önöket.

Dániel Tibor ugyanilyen tónusban beszélt. Vlád Aurél természetesen nem. Ő a horvátoknak adott igazat. Rátkay László ott folytatta, ahol Ugron elhagyta. Ekkorára már kimelegedtek az urak.

— De kérem — próbálkozott ismét Supiló — a horvát delegátusoknak joguk van horvátul beszélni.

— Itt nincs delegátus, itt csak képviselő van!

Ezt az elnöki székben ülő Rakovszky István mondotta. A másik alelnök pedig a képviselői padokból harsogta, hogy ha beleül az elnöki székbe, elviszi oda magával a magyar becsületét is. De a magyar nyelv szankciója csak ezután következett. Surmint György horvátul akart beszélni a házszabályokhoz. Az elnök leírhatatlan lelkesedés közepette deklarálta, hogy a házszabályokhoz csak magyar nyelven lehet szólni. A fölháborodás lármája pedig valósággal visszanyomta a helyére Surmint. Még két horvát próbált horvátul beszélni, de a zivatar mind a kettőt elsöpörte.

Maradt még az indemnitáshoz néhány. De a házszabályok igazságos kezelése nagy részeket ütött sorukban. Némelyik megteette, hogy szerbül beszélt. Megvonták tőle a szót.

— Kérem, ez is szerbül beszél! — mutatott Supiló a következő szónokra.

— Spion, spion! — zugott a kórus.

— Igaz, hogy szerbül tetszik beszélni? — kérdezte az elnök a szónoktól.

— Nem kérem, én horvátul beszélek.

— Akkor konstátalom, hogy Supiló ur az elnököt félre akarta vezetni!

Supiló urnak még a füle hegye sem látszott ki az invektívák alól.

A horvátok névszerinti szavazást kértek és ezt a szavazást holnap fogják megejteni az indemnitásról.

Az alkotmánybiztosító törvényjavaslatokat

gyorsan letárgyalták. Az Andrássy személye iránt való bizalom olyan általános és olyan mély, hogy minden kritika elnémult. Akik föl-szóaltak — mint Thaly Kálmán vagy Lengyel Zoltán — csak az elismerés virágait nyújtották át a belügyminiszternek. Thaly főképpen a Szapáry-törvény haláláról zengett bugó himnusz.

Részletes tudósításunk ez:

A képviselőház ülése.

— Kezdődött d. e. tíz órakor. —

Elnök: Rakovszky István.

Jegyzők: Hammersberg László és Hentz Károly.

Az elnök: Az ülést megnyitja.

Földes Béla a közgazdasági, Hoitsy Pál pedig a pénzügyi bizottság részéről tesz jelentést a tárgyalásra előkészített törvényjavaslatokról.

Az utolsó öröklődés.

Supiló Ferenc a 215. szakasz alapján a házszabályokhoz kér szót. Magyarul beszél. Az elnök tegnap kijelentette, hogy miután a horvát nyelvet nem érti, nem enged meg, hogy a házszabályokhoz horvátul szövjának. A képviselőház dolga, gondoskodni róla, hogy mint oldja meg e kérdést. Nekünk nem az a fő, ért-e az elnök horvátul vagy nem ért; a jogunkról van szó. A törvény világosan mondja, hogy a horvátok itt a horvát nyelvet is használhatják. (Zajos kiáltások: Is, is!)

A törvénynek minden észeli ember előtt az az értelme, hogy a horvátoknak joguk van a horvát nyelvet a közös országgyűlésen írásban és szóban használni. (Ohó! Ez nem áll! Élénk tiltakozás.) A törvény nem állapít meg határokat, amelyek közt a jogunkkal élhetünk. Az elnök tegnapi kijelentése mellett törvényes rendelkezést nem tudott felhozni. A közös országgyűlésen, ugymond, csak az alaptörvény 59-ik szakasza irányadó. Nekünk Horvát-szlavon királyságok delegátusainak jogunk van itt a horvát nyelvet használni (Is! is! — kiáltják), még pedig házszabályvitában is. (Zajos tiltakozás.)

Semmi közünk ahhoz, hogy az elnök nem tud horvátul, ez tisztán az ő magánügye. Nem a törvénynek kell alkalmazkodni azokhoz, akik végrehajítják, hanem megfordítva. Az alaptörvényt a Ház egyszerű szavazással nem változtathatja meg.

Ugron Gábor: Törvény rendel, hogy az országgyűlési képviselőknek magyarul írni-olvasni tudniuk kell. Ez a rendelkezés abszolút; alóla kivétel nincs. Kell, hogy mindenki képes legyen arra, hogy a tárgyalás menetét követhesse, az elnök által fölvetett kérdést megértse s azonnal dönthessen. Különböző tanácskozásiak helye, értelme nincs. (Élénk helyeslés. A horvátok erősen zajonganak.)

Az elnök (csöngtet): Banyanin és Tuskán képviselő urakat rendutasítom!

Ugron Gábor: A horvátok is a magyar országgyűlés tagjai. Kezdetül joga lett volna a képviselőháznak megvizsgálni, hogy a horvát képviselők tudnak-e magyarul írni és beszélni. (Éljenzés és taps. Nagy zaj a horvátok részéről.)

Az elnök: Banyanint rendutasítja s megfenyegeti, hogy ha még egyszer rendellenkedik, a mentelmi bizottsághoz utasítja. Mégis csak türelmes, ugymond, hogy nem akarják szóhoz jutni hagyni a magyar nyelvet!

Ugron Gábor: A horvátokról senki föl nem tette, hogy olyan képviselőket küldjenek ide, akik nem tudják, miről van szó, mire állnak föl szavazni. Ez eddigél elképzelhetetlen volt. Supiló azt kívánja, hogy a Ház olyan elnököt válasszon, aki horvátul tud. Ez nagyfokú elbizakodottság. (Fölkialítások: Nagyási mánia). Ahelyett, hogy ők tanulnának meg magyarul, azt kívánják, hogy az elnök tanuljon horvátul. De hiszen önöknek nem az elnökkel kell magukat megértetniük, hanem a Házzal. Az elnök minden intézkedésnek magyarul kell elhangzani. Az önök eljárása egy silány agitáció eredménye, gonosz munka, amely a türelmet és elnöközést a nemzet alkotmánya ellen akarja kihasználni. Hivatkozik azután a nemzetiségi törvényre, amelyet szintén a hatványolozadiki törvényhozók hoztak. (Nagy zaj a horvátok részéről.)

Az elnök (csöngtet): Lorkovicsot és Kmetty Károlyt figyelmezteti, ne zavarják a szónokot.

Ugron Gábor: A törvényből következik, hogy a képviselőházhöz horvát nyelvű iratok nem intézhetők. (Zajos helyeslés.) Jognak mások jogával összeütközni nem szabad. A horvátok a jogot jogtalanúságra, gonosz célzatra akarják felhasználni. Nem érdemelnek kiméltetést s itt az ideje, hogy energikusan járjunk el velük szemben. (Taps.) Önök elfogadták az anyagi kitarást a magyar nemzet föl s aztán első dolguk volt, hogy megharapják azt a kezét, amely önöket felnevelte és ápolta. Indítványozza, hogy Supiló föl-szóalása fölött térjenek napirendre. (Zajos éljenzés és taps.)

Bárá Dániel Tibor: A horvátok olyan visszaélést követnek el, aminőhöz hasonló a magyar országgyűlésen 1868 óta nem fordult elő. A horvátok mostani

harca szegyenére válik Magyarországnak; még a külföld is elítéli türelméért Magyarországot, hogy efféle obstrukciót megenged. (Nagy zaj. Ez nem obstrukció! kiáltják a horvátok.)

Vlád Aurél: Jogi szempontból akarja a kérdést megvilágítani. Ugron észszerűségi szempontja a helyes megítélésre nem alkalmas. A horvát ügyekre jogforrás csak a horvát-magyar kiegyezési törvény lehet. Még a házszabály sem lehet jogforrás. Návay alelnök tegnapi eljárása helytelen volt. Jogot mások érdekeitől függővé tenni nem lehet. (Helyeslés a nemzetiségiek részéről.)

„Soha többé!”

Rátkay László: Supiló beszélt a jogokról, de nem beszélt a kötelességekről.

Fölkialítások: A tisztességről!

Rátkay László: A horvátok nem delegátusok, a kik külön jogokkal jönnek ide. Pedig önök semmi egyebek, mint magyar állampolgárok. (Zajos helyeslés.) A magyar parlament a horvát nyelvet nem fogja megtanulni, horvát gyorsírókat nem fog alkalmazni!

Fölkialítás: Soha többé!

Rátkay László: Az országgyűlés azt fogja cselekedni, hogy önöket visszaküldi azokhoz, a kik ideküldték, azzal, hogy önök kötelességüknek eleget tenni nem tudnak, nem akarnak, küldjenek helyettük másokat. (Zajos helyeslés.)

Supiló Ferenc: A horvát delegátusoknak joguk van itt horvátul beszélni.

Fölkialítások: Nem delegátusok, képviselők! Rendre! Rendre!

Az elnök: Figyelmeztetem a képviselő urat, ne használjon itt közjogellenes kifejezéseket. Delegátusnak itt szót nem adhatok. (Zajos éljenzés és taps.)

Supiló Ferenc: Az a fölfogás, a mely a magyar nyelven írni és olvasni tudásnak általános elvét a horvátokra is ki akarja terjeszteni, nem egyéb, mint nevetséges abszurdum! (Nagy zaj. Ellentmondások.)

A magyar becsület az elnöki székben.

Návay Lajos: A házszabályokhoz és némileg személyes megtámadatás czímen kérek szót. (Halljuk! Halljuk!) Kötelességem, mint az elnökségnek tagja, amely ezen nehéz ütközethez a vezérszerepet látszsa, az itt felhozottakra nézve észrevételeimet megtenni. Nekünk kötelességünk igenis minden politikai szenvedélytől menten, kizárólag a jog, a törvény és a házszabályok alapján teljesíteni a reánk ruházott nehéz feladatot, hogy itt a Ház tárgyalási rendjét a törvények értelmében teljesen és mindenkiivel szemben biztosítsuk. A helyzetünk most kétszeresen nehéz, midőn egyrészt számolnunk kell az itt ülő képviselő urak jogos felháborodásával, másrészt számolnunk kell az önök részéről nyilvánuló rosszakarral. (Ugy van! Ugy van!) Midőn a kormány által biztosított jogokkal visszaélve, nem azon törekszenek, hogy azon nehézségeket, melyeket a két nyelv használatának lehetősége nekünk okoz, eloszlassák, könnyítsék, hanem inkább arra törekszenek, hogy az önöknek adott jogokkal visszaélve, egyrészt a Ház hangulatában a szenvedélyt szítsák, másrészt meg az elnökség intézkedését lehetetlenné tegyék.

T. Ház! Nemesak most járnak el így, hanem a nyáron is ugyanezt tették, mert ugy látszik, az az önök programja, hogy a törvényhozás működését és az elnökség helyzetét lehetőleg megnehezítsék.

En a tegnapi s az előbbi üléseken is mindenkor respektáltam az önök horvát nyelven való szólhatási jogát, azt semmiben sem korlátoztam és amennyire lehetett, megpróbáltuk feladatunk teljesítését tolmács segítségével könnyebbé tenni. Midőn tegnap arról volt szó, hogy Lorkovics Iván képviselő ur a házszabályokhoz szót kért, tetszik emlékezni rá, hogy nem tudta megértetni magát, valamint én sem tudtam megérteni, hogy mihez akar szólni. Ekkor a józan ész alapján rájöttem arra, hogy azon jog, amely az önök számára biztosítja azt, amelytől — hangsúlyozom — én senkit megfosztani nem akarok, hogy a horvát tárgyalási nyelvet is használhatják, csak az általános tárgyalásokra vonatkozhatik, mert ezen jog az önök számára azt a lehetőséget akarja biztosítani, hogy az önök érdekében alkotandó törvényekhez hozzájárulva, a szükséghez képest kiegészítőképpen a saját anyanyelvükön is hozzájárulhassanak.

De bocsánatot kérek, itt házszabályvitát provokálni, amelynek rögtön eldöntése válik szükségessé (Igaz! Ugy van! balfelől), amelyhez nemesak hogy mindenkinék joga van hozzájárulni, de amelyet első sorban nekem is meg kell értenem, idegen nyelven folytatni; ez emlékeztet a bibliai bábeli zavarokra, amelyek akkor is lehetetlenné tették annak a toronynak felépítését. (Ugy van! Ugy van! balfelől.) Én azt hiszem, t. uraim, hogy önöket nem a jóakarát, nem is a komoly tárgyalási szándék, hanem a magyar nemzet szent jogainak megsértése és kigunyolása vezeti! (Helyeslés és taps.) Ezen eljárás nem hivatkozhatik sem a törvényre, sem a házszabályra. Én magyar becsülettel, magyar lelkiismeretességgel, de egyuttal szilárd elhatározással (Élénk helyeslés és taps.) nézem e kérdést és engem semmiféle meggyanúsítás, semmiféle kétely nem fog eltántorítani attól, hogy a magyar állam tekintélyét és a magyar képviselőház becsületét az önök támadásaival szemben, akár saját állásom feláldozásával is, a lehetőség ha-

táráig megvédelmezzem. (Zajos helyeslés, éljenzés és taps. Supiló Ferencz mosolyog.)

Az ilyen fölényes mosolyok, Supiló képviselő ur, egészen feleslegesek, mert mi a törvényes jog alapján állunk. (Nagy zaj balfelől.)

Supiló Ferencz: Mi állunk azon! (Nagy zaj. Élénk ellentmondások balfelől.)

Návay Lajos: ... Azt pedig nem engedhetjük meg, hogy a törvényeknek és azon jogoknak (Zaj. Élénk csenget.), amelyeket önöknek a törvényhozás megadott, kijátszásával e parlament működését készakarva megzavarják. (Élénk helyeslés balfelől.)

És én bár nem akarom a Ház helyeslését saját figyeimben provokálni, mégis kérem a t. Házat, méltóztatnék eldönteni ... (Halljuk! Halljuk!)

Supiló Ferencz (közbeszél.)

Az elnök: Csendet kérek!

Návay Lajos: ... hogy hova vezetne az önök eljárása ...

Egy hang (a baloldalon): Provokáló az eljárásuk minden nap! (Igaz! Ugy van! balfelől.)

Návay Lajos: ... ha megengedtetnék az, hogy a tárgyalási kerettől eltekintve, a tárgyaláson kívül álló vitás kérdésben napokon keresztül idegen és előtünk érthetetlen nyelven provokáljanak bennünket. (Ugy van!) Ez voltaképpen az egész tárgyalási rendet megakasztaná (Ugy van!) és szükségképp oda vezetne, ahová önök jutni akarnak, hogy a magyar állam tekintélyét és a magyar állam működését kompromittálják. (Igaz! Ugy van!)

Erre a szerepre, t. uraim, nem kapnak meg sem engem, sem más elnököt (Éljenzés.) és én teljesen nyugodtan tekintek vissza arra, amit tegnap tettem, (Élénk helyeslés.) mert józan és higgadt megfontolás alapján, mint magyar ember jártam el. (Hosszan tartó élénk helyeslés, éljenzés és taps.)

Surmin György: A házszabályokhoz kér szót. Horvát nyelven kezd beszélni. (Óriási zaj. Az elnök folyton csenget.)

Az elnök: A képviselő urtól megvonom a szót.

Lorkovics Iván (horvátul): A házszabályokhoz kér szót.

Az elnök: Nem lehet. Ki következik? (Nagy zaj. A horvát képviselők felugrának.)

Felkiáltások a baloldalon: Ki kell dobni őket!

Az elnök nyilatkozata.

Az elnök: Kijelentem, hogy én nem engedem meg a házszabályokhoz való horvát nyelvű felszólalást. (Nagy zaj a jobbközépen. Élénk helyeslés, éljenzés és taps a baloldalon és jobbfelől.) Ez nem tisztán jogi, hanem egyszerűen gyakorlati kérdés is. (Igaz! Ugy van!) A házszabályok arra valók, hogy a kisebbség jogait védjék, (Ugy van! a bal- és szélsőbaloldalon.) a tárgyalási rendet biztosítsák és hogy azok rendelkezéseit az elnök végre is hajthassa. (Igaz! Ugy van! jobbfelől.)

Ha a Ház valamely tagjánál az a vélelem forog fenn, hogy az elnök a házszabályokat helytelenül alkalmazta, akkor az illetőnek jogában áll felkelni és a házszabályok helyes alkalmazása címén szót kérni. Az ekkor keletkező vita a legtöbb esetben az elnök és az illető képviselő között játszódik le (Igaz! Ugy van!) és ha vannak képviselő urak, — mint Supiló képviselő ur és társai — akik arra az álláspontra helyezkednek, hogy nincs közük ahhoz, vajjon az elnök horvátul tud-e, vagy nem, akkor ezek törvénytelen alapon állanak, mert éppen az 1868:XXX. t.-cz. 59. §-a, amelyre annyit hivatkoznak, mondja azt, hogy csakis a horvát-szlavon-dalmátországi országgyűlés által kiküldött képviselőknek van joguk arra, hogy horvátul beszéljenek. (Élénk közbeküldések: Is!) horvátul is beszéljenek. Az elnöknek akkor is, ha tud horvátul, a törvény tiltja, hogy más nyelven beszéljen, mint magyarul. (Élénk helyeslés és taps.) Már most, (nagy zaj a jobbközépen. Élénk ismételt csenget. Halljuk! Halljuk! Felkiáltások: Halljuk az elnököt!) ha felszólal valaki (Nagy zaj) és oly nyelven beszél, amelyet az elnök nem ért, az elnök arra nem reflektálhat, de ha reflektálna is, mivel a Ház van utolsó sorban hivatva arra, — bizonyos eseteket kivéve — hogy döntsön, vajjon helyesen, vagy helytelenül alkalmazták-e a házszabályok, (Igaz! Ugy van!) nemcsak az elnöknek, hanem az egész Háznak, mint az adott esetben bírónak, abban a helyzetben kell lennie, hogy az esetet megítélhesse. (Igaz! Ugy van!)

Mivel pedig a házszabályok magyar nyelven vannak szerkesztve, — és tudommal nem is létezik hiteles horvát fordítása — lehetetlen, hogy ezeknek helyes, vagy helytelen alkalmazásához másképp, mint az eredeti szövegezés nyelvén, vagyis magyar nyelven szólhasson valaki. (Igaz! Ugy van! Élénk helyeslés és taps.)

Ennél az oknál fogva a legmesszebbmenő liberalitással megadom mindenkinek a házszabályokhoz a szót, aki jelentkezik és szólni kíván, de másképp mint magyar nyelven, beszélnie nem lehet. (Élénk helyeslés és taps. Felkiáltások: Térjünk napirendre!)

Magdics Pero: (horvátul): A házszabályokhoz kér szót.

Az elnök: A képviselő urtól megvonom a szót.

Hentz Károly jegyző: Következik Purics József. Lukinics Ödön (horvátul): A házszabályokhoz kér szót.

Az elnök: Lukinics rendreutasítja. Puricsot illeti a szó.

A szemtelen banda.

Purics József: Az indemnitás ellen fog szavazni. A kormány eljárása olyan, hogy nem lehet iránta bizalommal. A kormány autonóm horvát ügyekbe avatkozik. A kiegyezési alaptörvényt megsérti. Váolja, hogy a különböző minisztériumok miként cselekszenek a kiegyezés és Horvátország érdeke ellen. A vitát nem akarja elhuzni, tehát röviden végez.

Mazzuranics Bogoslav horvát nyelven beszél a házszabályokhoz szól.

Az elnök: A kormányt e miatt hiba nem terheli, ez tisztán az elnökség ügye. Különböző figyelmeztetem, hogy szóljon a tárgyhoz. (Zaj.)

Mazzuranics Bogoslav tovább beszél a házszabályokhoz.

Az elnök: Másodszor figyelmeztetem, hogy szóljon a tárgyhoz. Harmadszor már nem figyelmeztetem, hanem megvonom a szót.

Mazzuranics Bogoslav tovább beszél a házszabályokhoz.

Az elnök: A szót megvonom! Ki következik? (Taps a bal- és jobboldalon. Gunyos taps a horvátoknál.)

Prilicsevics Szvetozár horvátul beszél. Általánosságban fejtegeti a horvát kérdést.

Az elnök: Először figyelmezteti, hogy ne térjen el a tárgytól.

Prilicsevics Szvetozár tovább beszél.

Az elnök: Először figyelmezteti, milyen nyelven beszél, horvátul-e, vagy szerbül beszél-e?

Prilicsevics Szvetozár: Horvátul és szerbül.

Az elnök: Minthogy képviselő ur olyan nyelven beszél, melyen a magyar parlamentben beszélni tilos, a szót megvonom. Következik:

Muacevics Vazul beszél.

Supiló Ferencz: Ez is szerbül beszél.

Az elnök: Minthogy Supiló állításának igazat nem adok, magától a szónoktól kérem, nyilatkozzék, hogy milyen nyelven beszél.

Muacevics Vazul: Horvát-szerb nyelven.

Az elnök: Minthogy a képviselő ur olyan nyelven beszél ...

Muacevics Vazul (közbeküld): Csak horvátul! Az elnök: Tessék folytatni. Konstatálom, hogy Supiló az elnökséget félre akarta vezetni.

Pap Zoltán: Országházba való ez a szemtelen banda?

Felkiáltások: Supiló hazudott. Rendre! A mentelmi bizottsághoz kell utasítani! (Nagy zaj.)

Muacevics Vazul tovább beszél és egynegyed 1 órakor befejezi beszédét.

Az elnök: A gyorsírói feljegyzésekből látom, hogy Pap Zoltán a vita hevében „szemtelen bandának” nevezte a horvát képviselőket. Ezért az imparlamentáris kifejezésért utólag rendreutasítom.

Pozsgay Miklós: Pedig helyesen beszélt.

Az elnök: Ezért két okból vagyok kénytelen a képviselő urat rendreutasítani. Először, mert helyeselte azt az imparlamentáris kifejezést; másodszor, mert feleselt az elnökkel. (Helyeslés.)

Zagorac István horvátul beszél.

Az elnök: A képviselő ur általános irázisokat mond, melyek nincsenek összefüggésben a javaslattal. Ha így folytatja, megvonom tőle a szót. (Helyeslés.)

Zagorac István tovább beszél horvát nyelven.

Az elnök: A képviselő ur meg nem engedett közjogi fejtegetésekbe bocsátkozott. Utóljára figyelmeztetem, hogy ha így folytatja, megvonom tőle a szót.

Zagorac István tovább beszél horvát nyelven.

Az elnök: A képviselő ur olyasmiket magyaráz a 4. pontba, mintha a kormánynak nem volna joga Ausztriával kiegyezést kötni. Ha így folytatja, megvonom tőle a szót.

Zagorac István tovább beszél és ismét a tárgytól eltér.

Az elnök: Megvonja tőle a szót. (Helyeslés.)

Budiszavljevics Bude horvát nyelven beszél.

Az elnök (csenget): Csendet kérek, mert nem értem a szónokot. (Derültség.)

Budiszavljevics Bude folytatja beszédét.

Banjanin János (horvátul): Ugy látszik, Rajics Dusan kormányozza Horvátországot.

Az elnök: Ezért Banjanint rendreutasítom és figyelmeztetem a horvát képviselőket, hogy az elnöknek a házszabályok 221. és 255. szakaszai alapján egyéb jogai is vannak s ezt kérelmetlenül fogom velük szemben alkalmazni. (Helyeslés.)

Budiszavljevics Bude folytatja beszédét.

Finálé.

Az elnök Budiszavljevics-től megvonja a szót és rendreutasítja. (Helyeslés.) A horvátok tapsolnak.) Minthogy több szónok nincs feliratkozva, a vitát bezárja. Jelenti, hogy a horvát képviselők névszerinti szavazást kérnek s annak megejtését a következő ülésre kérték.

Felkiáltások: Itt van-e a 20 aláírás?

Hammersberg László jegyző felolvassa a névszerinti szavazást kérők névsorát.

Az elnök: Mind itt van. Kimondja a határozatot, hogy a névszerinti szavazást és határozathozatalt a következő ülésre hagyu

Következik a közigazgatási bíróságról szóló törvényjavaslat tárgyalása. Előbb az ülést öt percze felüggeszti.

Szünet után.

Az elnök az ülést újból megnyitja.

Az alkotmánybiztosító javaslatok.

Babó Mihály előadó: Ismerteti a közigazgatási bíróság hatáskörének kiterjesztéséről szóló törvényjavaslatot.

Az elnök: Miután szólásra senki sincs feljegyezve, berekeszti a vitát s felteszi a kérdést.

A Ház egyhangulag elfogadja általánosságban a javaslatot.

A részletes tárgyalás során

a 20. §-nál felszólal

Bozóky Árpád: Világosan ki kell tüntetni, hogy Magyarországnak ujoncz- és adómeztagsági joga megvan. Módosítást nyújt be azért, hogy a szakasz végében zárójelbe 1504:1. és 1591:XIX. t.-cikk is beletéessék.

Az elnök a vitát bezárja.

Gróf Andrássy Gyula belügyminiszter a módosítás mellőzését kéri.

A szakaszt változatlanul fogadták el, a többi szakaszt pedig vita nélkül fogadták el. (Taps és éljenzés.)

Következett a hatásköri bíróságról szóló törvényjavaslat tárgyalása.

Csizmazia Endre előadó: Ismerteti a javaslatot.

A Ház a javaslatot általánosságban és részleteiben és hozzászólás nélkül elfogadja.

Harmadszori olvasását a következő ülés napirendjére tüzi ki.

Következett az állami és törvényhatósági alkalmazottak nyugdíjviszonyosságáról szóló törvényjavaslat tárgyalása.

Czobor László előadó: Ismerteti a javaslatot. A közigazgatási bizottság behatóan foglalkozott a javaslattal s ezt a Háznak elfogadásra ajánlja. (Helyeslés.) Köszönését fejezi ki a miniszter iránt, aki olyan rokonszenvvel oldotta meg azon tisztviselők ügyét, akik az alkotmányvédelemben férfiasan megállták helyüket s küzdelemből kivették a részüket. (Helyeslés.)

Az elnök: Miután szólásra senki sincs feljegyezve, a vitát bezárja s felteszi a kérdést.

A Ház egyhangulag elfogadja általánosságban a javaslatot is vita nélkül.

Végül következett a lex-Szaparyana eltörléséről szóló törvényjavaslat tárgyalása.

A szegényfoltot kitérülték.

Hentz Károly előadó: Ismerteti a javaslatot.

Thaly Kálmán: A Háznak régi tagjai emlékezni fognak arra a véghetetlenül erős, kitartó, heves küzdelemre, amely 1891-ben az akkori függetlenségi párt és a többi pártok közt lefolyt. Néhányan az akkori mérsékelt ellenzék vagyis a nemzeti párt tagjai közül is a függetlenségi párttal tartván és szavazván, például boldogult fényes tehetségű volt elvtársunk, Beöthy Akos, aki ekkor egyik legragyogóbb beszédét mondta el.

Erre a nehéz küzdelemre jól esik visszaemlékezni, mert ez a nehéz küzdelem a függetlenségi pártnak diadalmas erőpróbája volt. (Ugy van! Ugy van! balfelől.) A függetlenségi párt mindenkor büszkén tekinthet arra vissza, hogy minden más pártok — megengedem, jóakaratu álláspontja — de voltak olyanok is, amelyeknél a jóakaratu is kétségbe lehet vonni, mint pl. azok részéről, akik azt a törvényjavaslatot beterveztették — mondom — mindezek ellenében a függetlenségi párt a vármegyék, az alkotmány ezen ősi védbástyái jogainak megőrzése érdekében teljes meggyőződéséből és teljes erejéből emelt szót és heteken át nagy erőfeszítéssel küzdött. (Ugy van! Ugy van!) Ez a küzdelem eredményes is volt, amennyiben azt az egész nagy apparátussal kidolgozott törvényjavaslatot — látván, hogy azt nem vihetik keresztül — kénytelenek voltak visszavonni és annak csak egy csonka darabjaként, egy megmentett kis ruinaként az ugynevezett lex Szaparyánát iktatták törvénybe, t. i. az 1891 XXXIII. t.-cikket, mely tudvalevőleg csak pár szakaszból áll.

Törvénykönyvünknek ezt a két szakaszát mindig mint egy megbélyegzőt tekintette a függetlenségi párt, amelyet éppugy ki óhajunk küszöbölni a törvénykönyvünkéből, mint azt az 1715:XLIX. t.-cikket, (Ugy van! Ugy van! balfelől.) amely a legnagyobb, a legdicsebb magyarok egyikének, Rákóczi Ferenc fejedelem emlékeztetést akarta megbélyegezni. A magyar törvénykönyvnek szegényfoltja volt (Ugy van! Ugy van! balfelől) és a jelen kormánynak egyik dicsősége, hogy ezt a szegényfoltot a törvénykönyvből kitérülte.

Hasonló szegényfolt a függetlenségi párt szempontjából, tekintve ez a lex Szaparyana is, amely — ugymond — egy ruínját hagyta meg annak a törekvésnek, amely a vármegyék kezéből az alkotmányosság védő fegyvereit ki akarta csavarni, holott tudjuk, bebizonyult a legújabb törvénytelen időkben, — amint rövid szóval az előadó ur is rámutatott erre, — hogy milyen kincsünk nekünk a vármegyéknek minden joga, amelyeket szavaztunk

kell, nem pedig kevesbiteni, amint az akkori törekvés volt.

Az alkotmány biztosítói közül a legerősebbeknek, a leghazafiasabbaknak, a legszívósabb ellenállást kifejtőknek legújabbán is ime, a vármegyék jogai bizonyultak. (Ugy van! Ugy van! jobbfelől.)

Mikor tehát a függetlenségi párt mint az ő akkori nehéz küzdelmének eredményére és sikerére mutathat rá arra, hogy sikerült neki akkori szívós küzdelmével a vármegyék jogait megmenteni, csak ez a kis ruina maradt még meg: én nagy örömmel üdvözlöm a mai napot, mely hivatta van ezt az undok ruinát és annak emlékét elseperni (Élénk helyeslés és taps balfelől.) és a függetlenségi párt akkori álláspontjának mai országos diadaláról örömmel emlékezni meg. (Élénk helyeslés balfelől.) Amiért akkor a függetlenségi párt ugyszólván egyedül, de mégis eredményesen küzdött, ma annak üdvös, hasznos voltát elismeri az ország (Ugy van! Ugy van! balfelől.), mert a vármegyéknek azon dicsőséges legutóbbi küzdelmére módjuk nem lesz vala, ha a függetlenségi párt a Szapáry-féle törvényjavaslatot el nem buktatja.

En tehát a függetlenségi párt politikájának ezen eredményére akarok rámutatni (Élénk helyeslés és taps balfelől.) és részemről, de azt hiszem, az egész függetlenségi párt részéről is köszönetemet kell kifejezni gróf Andrássy Gyula belügyminiszter urnak, (Élénk eljenzés.) aki az alkotmányunk ellen való küzdelem elleni végtelenség elakartítását iparkodott megvalósítani ezen törvényjavaslat által. En tehát ezt a törvényjavaslatot — mint mondom — a függetlenségi politika diadalát, eredményét örömmel elfogadom, és azt hiszem, hogy hivatkozhatom arra, hogy az a párt is, amelyhez annyi évek óta tartozom (Eljenzés.), örömmel fogadja el ezt a törvényjavaslatot. (Élénk helyeslés és taps.)

Lengyel Zoltán: A javaslatot elfogadja s köszönetet mond a belügyminiszternek a javaslat benyújtásáért, annál inkább, mert a belügyminiszter is küzdött azon törvényért, amelyet most eltörölnek. Sürgeti a vármegyei pénztárak visszaállítását.

Az elnök: Szólszra senki sincs feljegyezve, ezért a vitát bezárja s felteszi a kérdést.

(A Ház a javaslatot úgy általánosságban, mint részleteiben vita nélkül fogadja el.)

Ezzel a napirend kimerült. Megállapítják a legközelebbi ülés idejét és napirendjét s az ülést 2 órakor berekesztik.

Budapest, november 8.

Schönaich a zászló- és jelvénykérdésről. Bécsből jelentik: Híre ment tudvalevőleg a napokban annak, hogy a közös hadügyminisztériumban Vojnovich altábornagy elnöklésével bizottság dolgozik a zászló- és jelvénykérdés rendezésének előkészítésén. Schönaich közös hadügyminiszter a kérdésről a következő nyilatkozatot tette:

— Az a bizottság, mely a napokban Vojnovich altábornagy vezetésével a kérdéssel foglalkozott, csak a történeti adatok megállapítására szorítkozott. Koncesszióról, melyre ezen a téren a hadvezetőség vállalkozott volna, szó sincs. Ez a hír légből kapott koholmány. A közös hadsereg zászlóinak és jelvényeinek megváltoztatása nem is aktuális kérdés s a hadügyminisztérium semmiesetre sem vállalkoznék a kezdeményező szerepére a jelvénykérdésben.

Küldöttség a függetlenségi pártkörben. Az állami altisztek és szolgák tíz tagú küldöttsége tisztelgett ma este a függetlenségi pártkörben Némethi Ferenc vezetésével gróf Batthyány Tivadar alelnöknél. A küldöttség szóoka arra kérte gróf Batthyány Tivadart, hogy az állami alkalmazottak fizetésének kifizetésére helyezett javításánál legyenek tekintettel az altisztek és szolgák fizetésemelésére is. Gróf Batthyány Tivadar szívesen fogadta a küldöttséget s válaszában kifejtette, hogy mint az állami tisztviselők egyesületének elnöke, kartársi és felebaráti kötelességének ismeri az állami altisztek és szolgák ügyének felkarolását. Emlékezteti az altiszteket és szolgákat arra, hogy már a szegedi kongresszus alkalmával a petítumba belevették az ő követeléseiket is és hogy abban a küldöttségben, amely november 14-én Wekerle Sándor miniszterelnöknél, ugyszintén a képviselőház és főrendiház elnökénél tisztelni fog, gondoskodás történt arra nézve, hogy az állami altisztek és szolgák egyesülete is két taggal képviselve legyen. Az állami altiszteknek tisztában kell lenniük avval, hogy a kormány igen nehéz helyzetben van és a fizetések emelésénél tekintettel kell lenni az állam pénzügyi helyzetére. Tekintetbe kell venni azt, hogy a vasutasok fizetésrendezése igen nagy összegeket vett igénybe, hogy a kormány a vasutasok fizetésrendezése után a bírói személyzet fizetését javította és hogy nem áll meg itt, hanem folytatja munkáját az állami tisztviselők egyéb kategóriáinál. A kormány eddigi működését e tekintetben honorálni kell és ő a maga részéről csak arra kéri a küldöttség tagjait, hogy amikor továbbra is harcolnak saját jogos igényeiknek kivívásáért, ne feledkezzenek meg soha hazafiságról, amelylyel tartoz-

nak az országnak és ne üljenek fel soha azoknak az izgatónak és ugrasztónak, akiknek nincsen egyéb céljuk, minthogy zavart és egyenetlenséget idézzenek elő. Ezután a küldöttség vezetőinek kérésére megígérte, hogy az állami altisztek és szolgák december 7-én megtartandó jubiláris ünnepélyén, ha csak Budapesten lesz, résztvesz.

A kiegyezés Ausztriában.

— Az osztrák kormány rekonstrukciója. —

Budapest, november 8.

Báró Beck miniszterelnöknek úgy látszik mégis sikerülni fog simán elintézni kormányának rekonstrukcióját. Bár a keresztényszociálisták az ismeretesen is nagyobb követelésekkel léptek fel, amennyiben ma már három tárczát követeltek pártjuknak. A délután folyamán azonban tisztázódott némileg a helyzet, amennyiben a tizenkettes bizottság ülésén megjelent Beck miniszterelnök és felvilágosítást nyújtott, hogy az egyes miniszteriumok élére, kiket fog meghívni. A miniszterelnök listája megegyezik a tegnapi már megírt kombinációval.

Kereskedelemügyi miniszter: Wohanka (üjücskeh).

Német tárczanélküli miniszter: Peschka (agrárius).

Cseh tárczanélküli miniszter: Prazek (agrárius).

Földmivelésügyi miniszter: Ebenkoch (ker. szocz).

Egyelőre tárczanélküli miniszter és később a szervezendő közmunkaügyi miniszterium vezetője lesz Gessmann (ker. szocz).

A tizenkettes bizottság ülése.

A német nemzeti egyesülés kommunikéje szerint jóváhagyta Peschka képviselőnek a kormányba való belépését, miután Prade miniszter megadta a szükséges felvilágosításokat. Az egyesület elnökségét utasították, közölje a német pártok 12-es bizottságával, hogy az egyesület többsége elhatározta, hogy a kiegyezés mellett fog szavazni.

A német pártok tizenkettes bizottsága ma délután egy órakor tartotta ülését. Az ülés elején dr. Adler indítványozta, hogy a bizottság, tekintettel a válságos politikai helyzetre, halassza el üléseit. Rövid vita után, melyen Schlegel, Kranda, herceg Auersperg, Korytowski miniszter, Nemeckund, Seitz vettek részt, az indítványt 17 szavazattal 15 ellenében elfogadják. Dr. Lecher elnök a következő ülést hétfőn délután javasolja megtartani. Seitz képviselő ellene van, hogy a következő ülés idejét megállapítsák és kéri a bizottság elnökségét meghatalmazni, hogy a következő ülés idejét írásbeli uton tudassa a tagokkal. A bizottság ezt az indítványt elfogadta.

A bizottság mai üléséről a következő kommuniké adták ki: A keresztényszociális egyesülés és a német szabadelvű pártok közös választmánya ma délbén Chiari képviselő elnöklésével első ülését tartotta, amelyben előzetes tanácskozás után felkérték a miniszterelnököt, hogy a tanácskozáson a maga részéről is részt vegyen. A miniszterelnök megjelent az ülésen és kifejtette nézeteit a kiegyezés és a kabinet rekonstrukciója kérdéseiben. A közös választmány legközelebbi ülése holnap délután 4 órakor lesz.

A mezőgazdasági tanács ülése.

Gróf Auersperg földmivelésügyi miniszter kezdeményezésére a mezőgazdasági tanács kereskedelem-politikai bizottsága a kiegyezési törvényjavaslat megbeszélése végett ma ülést tartott a földmivelésügyi minisztériumban, amelyen a minisztereken kívül résztvettek a miniszteri tudósítók is. A gyűlés elnöke Scene, a morvaországi mezőgazdasági tanács elnöke volt. Powse Ferenc képviselő előadói jelentése és az ahhoz fűzött beható vita után egyhangulag a következő határozatot fogadták el: A mezőgazdasági tanács kereskedelem-politikai albizottsága azon meggyőződésének ad kifejezést, hogy a kereskedelmi szerződések által terített helyzetre és azon előnyökre való tekintettel, amelyek kereskedelem-politikai téren Ausztria és Magyarország érdekeinek összeegyeztetéséből származnak, szükségesnek és célszerűnek tartja a két államfél közötti gazdasági viszonyoknak szerződészerű szabályozását. Ami az osztrák és a magyar kormányok közötti eme megállapodások tartalmát illeti, a kereskedelem-politikai albizottság azon

nézeten van, hogy ezen egyezmény az osztrák mezőgazdaság érdekeit semmiesetre nem védi az igazságos igényeknek megfelelő módon. Sajnálni való különösen az, hogy a kiegyezés nem rendel el a vámbevétel elkülönítését és hogy másrészt abba a czukor sursaxot is, habár gyakorlatilag elviselhető formában, szintén felvették. El kell azonban ismerni, hogy az osztrák kormány kétségkívül teljes erejéből küzdött az osztrák közigazdaság érdekeiért. Azt sem lehet tagadni, hogy a parlament elé terjesztett kiegyezés fontos pontjaiban jelentékeny előnyöket tartalmaz a dolgok eddigi állásával szemben és az 1903. év megállapodásaival összehasonlítva is. E tekintetben különös fontossággal bír, hogy a magyar kormány kötelezte magát a fedezetlen határidőülzet korlátozására vonatkozó törvényjavaslat benyújtására, a borkérdés precíz szabályozására, az őrési forgalomnak, valamint a lisztnek a fiúme—álai vonalon való szállításának betiltására, valamint a magyarországi részről ebben az irányban történt vámrestituczióra, a vasuti tarifaügy megjavítására, valamint a kvóta állandósítására és emelésére. Szintugy az állategészségügyi egyezmény tekintetében, habár az osztrák mezőgazdaság összes kívánságai nem teljesültek is, mégis jelentékeny haladás konstataálható az osztrák állatállomány fokozott védelmének szempontjából. Az albizottság ezekre való tekintettel azon nézetének ad kifejezést, hogy az előterjesztett kiegyezési javaslatok ugyan nem összes pontjaiban üdvözölhetők, de egészben véve mégis a tekintetbe jövő kérdések oly megoldásának tekinthető, amelyet kedvezőbbnek kell tartanunk a jelenlegi reciprocitási viszonynál és különösen szabályozatlan és kétséges alakulásoknál.

A vita folyamán több, a legközelebbi időben teendő agrárpolitikai természetű intézkedés is szóba került. Az albizottság elhatározta ezen kérdések mielőbbi tárgyalását.

KÜLFÖLD.

A Reichsrath ülése. Az ülés elején Adler képviselő a nyilvánvaló politikai válságra való tekintettel az ülés berekesztését kéri. Az indítványt azonban elvetették. Miután báró Bienenherth belügyminiszter több interpellációra válaszolt, a Ház a fegyvergyakorlatokra behívott póttartalékosok szegény családjainak segélyezése ügyében benyújtott indítványt tárgyalja. Ezután megválasztották a vezérőrnököket. A tanácskozást szombaton folytatják.

A francia jövedelmi adójavaslat. Caillaux pénzügyminiszter az adóbizottság mai ülésén be fogja jelenteni, hogy elhatározta a jövedelmi adó törvényjavaslat egyes részleteinek megváltoztatását. E változtatások értelmében a francia államjárdékokra nem vetetnek ki külön adó, hanem azt a pótdadoba vonják be, amely az összes jövedelemre csak egy bizonyos összegben tul van kivetve. Ez a változtatás előnyére fog szolgálni a kis járadékutalajdonosoknak. Azt is híresztelik, hogy a pénzügyminiszter hajlandó a jövedelembevallás kényszerítőit eltüntetni, miután egyes vidékeken ezzel tett kísérletek nem jártak kedvező eredménnyel.

Zürzavar Perzsiában. A „Times“ jelenti, Teheránból, hogy ott a helyzet nagyon komoly. A saht egyenesen azzal vádolják, hogy ő idézte elő a legutóbbi zavargásokat és egy hatalmas párt lemondását követeli. Oroszország beavatkozását tartanak. A parlament elhatározta, hogy önkéntesekből több új hadtestet alakít.

Roosevelt ismét elnökjelölt lesz. A Globe azt a hírt közli, hogy Roosevelt elnök New-York állam republikánus vezetőit e hó 16-ára Washingtonba konferenciára hívta egybe, amire a Globe azt a megjegyzést fűzi, hogy ez a lépés az elnök újrajelölése érdekében történik. A lap továbbá rámutat arra, hogy Timothy Woodruff, New-York állam republikánus bizottságának elnöke azt mondta, meg van győződve arról, hogy a nemzeti konvent ismét Roosevelttel fogja jelölni.

A román kormány a román nép érdekében. Sturdza Demeter miniszterelnök november 6-ára bizalmas értekezletre hívta össze a román kamara elnökségét, a kormány egyes tagjait és a parlamenti vezetőférfiakat. A bizalmas értekezleten foglalkoztak azzal a kérdéssel, hogyan orvosolják a favasszal kitört parasztlázadás súlyos utókövetkezményeit. Sturdza Demeter miniszterelnök a kormány nevében közölte, hogy összesen tíz javaslatot óhajt a kamara elé terjeszteni.

Kamatlábemelés mindenfelé.

— Vilharok a pénzpiaczon. —

Budapest, november 8.

Egymást kergetik a nemzetközi pénzpiaczon a jelentőségükben messze kiható események. Alig ocsudik föl a pénzvilág a meglepő események hatása alól, máris új jelenség köti le figyelmét. Ugy tetszik, a gazdasági történet egy új korszakához érkezünk el, amelynek fejleményei egyre-másra bontakoznak ki és pedig egy igen sivár korszakhoz, amelyben mi is vezeklünk a mások büncéért.

Ami vérszegény, erőtlén pénzpiacunkat, mely ebben az évben különösen sok megpróbáltatáson ment át, már a javulás tünetei lengték át s ezt a proceszust mintha elvágta volna a hirtelen jött fordulat. Mi, akik nem vettük ki részünket az utóbbi idők „Hochkonjunktur“-áiból, ma teljes mértékben a külföld hatásai alatt állunk. A jóra — amit nemrégiben még a külföld visszatükrözött — kevéssé reagált tőzsdénk, míg a kedvezőtlen események hatalmába kerítették. És ma egy bizonytalan jövőnek néz elébe a pénzpiac, a jövő alakulására vonatkozó jobb reményeket egyszerre elsöpörte a pénzár forradalmi alakulása, az a folyamat, mely szerte-széjjel véghemegy.

A fordulat eredetét, úgy mint az utóbbi idők sok nehéz napjában, ugyancsak az amerikai viszonyokban kell keresni. A mérték nélküli való, józan számítás nélküli és erőszakolt fejlődés ismét megboszlta magát. Pénz kellett a szertelen gazdasági törekvések finanszírozására, ugyanez kell most, a romlás napjaiban, a bajok leküzdésére. Az amerikai válság újból lökést adott a sárga fém utáni küzdelemnek és Európa, amely finanszírozta az amerikai törekvéseket, szintegy, mint az elmúlt márciusban, ugyszólván tehetetlen az aranykiözönléssel szemben. Régi, kipróbált eszközök, a kamatlábcsavar alkalmazása csődöt mond, már ez a védelem sem tudja megelőzni az arany kiszivárgását. A new-yorki kábelárfolyam nem egyszer oly módon alakult az utóbbi napokban, hogy más időkben kizárta tette volna az arany Európából való kiözönlését, sőt alkalmas volt az Európába való aranykivitelre. De a hihetetlen fokra hágó amerikai pénzhőség már nem kalkulál, hanem folytatja törekvéseit és milliókat von el Európától.

Ennek hatása alatt nem lehetetlen, hogy bekövetkezik egy újabb londoni kamatlábemelés s az sincs kizárva, hogy ez a példa máshol is követőkre talál s az sem bizonyos, vajon e rendszabályok sikerre vezetnek-e?

Ebből az alkalomból megemlékezünk egy még az ősz előtti közreadott indítványunkról, mely szerint a jegybankoknak sürgős feladata volna egy nemzetközi értekezlet megtartása, hol védekezési módokat állapítanak meg az amerikai igények elszigetelésére vonatkozólag. Igaz, hogy a jelen állapotok előidézésében Amerikán kívül az Angol bank sem ment a hibától, melynek elavult szervezete éppenséggel nem felel meg a követelményeknek.

Helyénvaló volna a jelen viszonyok között a Peel-Acta fölülgészítése is, amely többek között ez előtt ötven esztendővel, válságos viszonyok között, szintén megtörtént, mert az Angol bank mai szervezete nem állhat meg a mostani helyzet közepette.

Bármily nehéz gond sőtélük is a piacok fölött, nem szabad feledni, hogy a mai helyzetet csak átmenetinek lehet jellemezni és abban a pillanatban, ahogy Amerika pénzigénye ellen nem kell védekezni, megtörténik a leszerelés az egész vonalon. Addig azonban mi sem vonhatjuk ki magunkat az események hatásai alól.

A londoni kamatlábemelést tegnap a francia bank is követte, fél százalékkal emelvén föl a rátát, 3½-ről 4%-ra, egyuttal a svájci, belga és hollandi jegybankok is hasonló eljárást követtek. A német birodalmi bank sem mellőzhette, hogy kamatpolitikáját a többi nagy jegybankhoz alkalmazza és ma egy százalékkal emelte föl a rátát, 7½ százalékra. Európában most már olyan pénztételek kerültek a napirendre, mint aminőkre negyven év óta nem emlékeznek. Legutóbb 1868-ban volt nagy pénzkrisis Angliában, akkoriban a rátát 4 százalékról gyors tempóban 12 százalékra emelték föl. Most is a legridegebb rendszabályokra készülnek, mert eltökélték, hogy

az amerikai pénzkeresletet, amely még a legkeményebb föltételektől sem riad vissza, vissza kell utasítani. Mai tudósításaink szerint Koppenhágában 6-ról 7%-ra, Stockholmban 6-ról 6½%-ra, Rómában 5-ről 5½%-ra emelték a kamatlábat. Az orosz állami bank ½%-al emelte a rátát. A norvég bank holnap a leszámítási kamatlábat 5%-ról 6%-ra emeli.

A mérvadó külföldi lapok pesszimiztikusan itélik meg az eseményeket. A Times azt írja, hogy a 7 százalékos kamatláb nem fog véget vetni az Amerikába való aranykivitelnek, noha az amerikai pénzpiac helyzete javult és könnyen megeshetik, hogy a pénzválságot iparválság fogja követni. A Tribuna neworki távirat alapján közli, hogy Amerika nem fog megszünni aranyat elvonni Angliától és így az angol bank kénytelen lesz a rátát ismét fölemelni. A tegnapi derout a new-yorki piaczon azokra a híresztelésekre vezethető vissza, hogy nagy ipari válságok vannak kitörőfélben.

A nemzetközi pénzpiac eseményei a belföldi piacot is változott helyzet elé állítják. Az Osztrák-Magyar Bank tegnap telefon utján összehívta a főtanács ülését a szombaton tartandó ülésre és pénzügyi körökben biztosra veszik az egy százalékos rátaemelést. Eddig még nincs előtünk a november hó első hetét felelelő kimutatás, úgy, hogy a kamatlábemelés jogosságát vagy jogosulatlanságát nem állapíthatnánk meg egész határozottsággal. A devizaárfolyamok feszültek, ma a budapesti tőzsdén az eszkomptiaczon egyáltalában nem volt üzlet, mert a pénzádók le akarják rázni a kamatláb alakulásának fejleményeit. A jegybank budapesti főintézete — amint értesülünk — nem adott ki nagyobb mennyiségű aranyat, mely kiviteli szándékokkal lenne összefüggésbe hozható, ez azonban nem fokmérője a helyzetnek, mert az aranykivitel rendszerint Bécsből indul ki. A holnap előreláthatólag bekövetkező kamatlábemelésre vonatkozólag a következőket táviratozzák Bécsből: Föltétlenül bizonyos, hogy az Osztrák-Magyar Bank holnap egy egész %-al, 6%-ra emeli föl a kamatlábat. A devizaárfolyamok jelentékenyen rosszabbodtak ma is és a német birodalmi bank újabb kamatlábemelése után ez az intézkedés elkerülhetetlen. A váltóbenyújtások ma nagy mértékűek voltak. Egyedül a bécsi főintézetnél ma délelőtt 12.000.000 koronára rugott a benyújtás, míg az esedékesség 15 millió koronát tett ki. Itt említtük, hogy a budapesti főintézetnél ma kb. 8 millióra rugtak a benyújtások.

Az értéktőzsde a mai nap folyamán mozgalmatlan eseménynek színtere volt. Már a tegnapi angol rátaemelést is megérezte a tőzsde, ma azonban a német bankkamatláb emelése jelentékeny áresést eredményezett úgy a nemzetközi értékekben, mint a többi papírok árában. A déli tőzsdén egy ideig úgy látszott ugyan, mintha az áresések megszűntek volna, de az utótőzsdén további ellanyulás történt. Az árfolyam-különbségek tegnaptól mára meglehetősen jelentéktelenek s a tőzsde vezető értékei lényegesen a tegnapi kurzusok alá süllyedtek. A bécsi értéktőzsdén még nagyobb mozgalmat keltek a tegnapi bankkamatláb-emelések, mert ott a mai előtőzsde pánikszerű árfolyamokkal indult, melyeket berlini kényszereladások idéztek elő. A forgalom később is nagyon gyenge volt. Később dr. Koch, a Reichsbank elnökeinek nyilatkozata, mely szerint a kamatláb-emelés csak védelmi intézkedésnek tekinthető, megnyugtatólag hatott.

A külföldi eseményekről még a következő táviratok számolnak be:

Berlinben a mai tőzsdén a nemzetközi pénzügyi viszonyok kiélesedése következtében gyenge volt az irányzat, de később megszilárdult, mert Londonból azt jelentik, hogy az amerikai aranyévonás majdnem bizonyosan meg fog szünni. A magánkamatláb ½%-al 6½%-ra emelkedett, napi pénz árfolyama 6½%. Check Londonra 20.57½. Check Párisra 81.60. A Reichsbank központi választmányának délelőtti ülésén Koch elnök visszaillesztést vetett a tavalyi pénzügyi viszonyokra és konstatálta, hogy a helyzet az idén sokkal rosszabb. Nem a német pénzpiac állása indította a birodalmi bankot a kamatlábnak egész %-al 7½%-ra való fölemelésére, hanem az a körülmény, hogy az angol bank érc-

állományát megvéendő, fölemelte a rátát. Október közepe óta 50.000.000 arany vándorolt ki Németországból és a deviza-árfolyamok lényegesen rosszabbodtak.

Párisból jelentik: A német birodalmi bank kamatláb-emelése nem keltett meglepetést és a tőzsdén ma semmiféle nagyobb benyomást nem gyakorolt. Az itteni piac el van készülve a bécsi, római, amsterdami kamatláb-emelésre. A tőzsde tartózkodó, csak Rio esett 42-vel 1600-ra, de miután a piacra került áru gyorsan elhelyezést talált, 1627-re javult. A bánya-értékek piaczn ellenkezőleg erősen emelkedtek az árfolyamok. A pénzpiac helyzete rendkívül szilárd.

A külföldi kamatláb-emelésekről még a következő táviratok számolnak be:

Politikai vagy gazdasági harcz.

Budapest, november 8.

Megemlékezünk arról a differenciáról, mely a nyomdászok szakszervezete és a hivatalos szocialista pártvezetőség között támadt. A „Népszava“ kifogásolta azt, hogy a nyomdászok a nyomdaipar-czikkek minimális árát garantálva kötötték a nyomdajajdonosokkal új árszabályt-szerződést. A nyomdászok hivatalos lapjának, a Typographiának legutolsó száma a „Népszava“ cikkeire így válaszol:

A szocialista párt hivatalos lapjának, a Népszavának a miatt való fölszólalása alkalmából, hogy mi a szennykonkurrenzia ellen a főnökegyesülettel szövetségre léptünk egy közösen megvéendő nyomtatvány-árszabálylyal, szükségesnek látjuk megállapítani, hogy mi a föladata a pártnak és mi a szakszervezetnek és így kimutatni azt, hogy csakugyan letértünk-e mi az osztályharcz álláspontjáról és hogy szervezetünk elvesztette-e szocialista harci jellegét.

A szocialista párt működése agitatórikus és politikai, míg ezzel szemben a szakszervezetek arra vannak hivatva, hogy a jelenlegi társadalmi rendszer keretében is a munkások helyzetét lehetőleg elviselhetővé tegyék, vagyis a munkásnyomort enyhítsék.

Hogy ezt a célt milyen módon eszközlik, a munkaadókkal időről-időre kötenőd szerződések útján-e, vagy azokkal állandóan harczolva, a szocialista párt céljai tekintetében indifferens dolog. Mert ez nem zárja ki azt, hogy e mellett a párt célját a kollektiv termelés létrehozásában támogassák.

A nyomdászszervezet a munkaadók köztöt egyezségével a szocialista pártot törekvésében semmit sem gátolja, sőt — hivatkozva az október 10-iki politikai munkabeszűntetésre is — csaknem mint egy ember követi a pártot céljai körösztülvitelében, tehát bármely irányban támogatja a pártot a munkások érdekében kifejtett tevékenységében.

A közlemény további része sokkal élesebben a párthűség kérdését tárgyalja:

A Népszava keddi számában újra foglalkozik velünk — az eddigi módon. Nehezebbre esik a mi nyílt és egyenes válaszuk, ami könnyen érthető, mert nincs hozzászokva a magyarországi szakszervezetek részéről az ellentmondáshoz. Ámde ez bennünket hidegen hagy. Ismerjük a magyarországi viszonyokat és tudjuk, hogy Magyarországon a politikai párt hatalma túlteng a szakszervezeti mozgalmában. Tudjuk azt is, hogy miért. A szakszervezeti tanács és a pártvezetőség csaknem ugyanazon egyénekből áll. Ez a főok. Véleményünk szerint ez helytelen és meggyőződésünk szerint nem lesz mindig így. Lehetetlen tartjuk, hogy akkor, amikor a szakszervezetek szolgáltatják a politikai pártnak az erkölcsi és anyagi erőt, tehát mindent, a politikai párt ellentmondást nem tűrő módon diktáljon a szakszervezeteknek. Lehetetlen, hogy ez örökké tartson, mert politikai párt és szakszervezetek a természettől fogva egymás mellé, nem pedig egymás fölé vannak rendelve. A szakszervezetek különösen Magyarországon a politikai párt föntartói, nem lehetnek tehát ugyanannak rabszolgái. Németországban sokkal hatalmasabb a szocialdemokrata párt, mégis a pártkongresszus nem tehetett észszerűen egyebet, minthogy a két faktort egymás mellé rendelte. Mert ott politikai párt és szakszervezetek egyaránt tudják, hogy mi az észszerű. Így lesz ez idővel nálunk is.

Mindebből pedig nem az következik, hogy a nyomdászszervezet kilép a párt kötelékéből, hanem az, hogy akár megijed a Népszava, akár nem; értelmetlennek tart bennünket vagy értelmetlennek; komolyan mérlegeli-e álláspontunkat vagy hétköznapi frázisokkal és viccekkel akar bennünket neveltségessé tenni, — a nyomdász-szervezet megmarad a pártkötelékben, megmarad harci szervezetnek, de egyben halad a természettől neki kijelölt uton és küzd elsősorban saját anyagi helyzetének javítása érdekében. Ebben a tekintetben a nyomdász-szervezet saját ügyeit maga

intézi, azokba beleszólást senkitől, de éppen senkitől meg nem tőr, mert a nyomdász-szervezet a nyomdászoké.

Tessék jól megérteni: senkitől, de éppen senkitől!

Mi elhisszük, hogy a pártvezetőségnek a mi viszonyaink között módjában van a szakszervezeti kongresszuson egy ellenünk irányuló határozatot keresztülröszkolni, amde bennünket ez sem téveszthetne meg, hanem kénytelen-kelletlen viselnék annak rettenetes konzekvenciáit.

MEGYÉK ÉS VÁROSOK.

Alsófehérmegyében a belügyminiszter erélyes beavatkozását, melylyel Szász József alispánt állásától felfüggesztette, az alispán veje, Bőjthe Kálmán marosújvári főszolgabíró ellen pedig a fegyelmi eljárást indította meg, most nyomon követi egy egész sor fegyelmi eljárás. Báró Kemény Árpád, a vármegye főispánja ugyanis a megejtett vizsgálati nyomán tapasztalt mulasztások és nagyfokú szabálytalanságok miatt tizenegy községi és körjegyző, két községi bíró, valamint Miski József abrudbányai polgármester s az abrudbányai városi ellenőr és nyilvántartó ellen elrendelte a fegyelmi eljárást. Novák Ferencz gyulafehérvári polgármester ellen pedig a fogyasztási adó kezelése körül elkövetett visszaélések miatt a főispán a belügyminiszter utasítására szintén fegyelmi eljárást indított s annak vezetésével az alispánt bizta meg.

Marostorda vármegyében a megyebizottsági tagválasztások a függetlenségi és 48-as párt jelentékeny győzelmével végződtek. Az ifjabb Ugron Gábor főispán vezérlete alatt álló koalíciós tábor kétharmad többséggel győzött az ellenzéki autonóm-párttal szemben. A megválasztott függetlenségi bizottsági tagok száma 61, az autonóm-pártiak száma pedig 20. Néhány kerületben különféle szabálytalanság és erőszakoskodás miatt a választást megtámadják. Küllő Ignác helyettes-alispánt két helyütt is megválasztották. Ujbol tagja lett a törvényhatósági bizottságnak Erődy Sándor felfüggesztett főjegyző, az autonóm-párt lelke is, akit nagy többséggel választottak meg. Nagy József felfüggesztett alispán és még több autonómista kibuktak.

Nagykároly városban ma folyt le a megyei bizottsági tagok választása. Valamennyi kerületben a függetlenségi párt győzedelmeskedett. Megválasztottak: Papp Béla orsz. képviselő, Lukasevics János, Csipkés Andor, Merts Imre, dr. Egely Imre és Máriássy Ferencz.

EGYETÉRTÉS.

November hó 15-ével új előfizetést nyitunk az Egyetértésre. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek előfizetése lejár, szíveskedjenek az előfizetés megújításáról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

Minden előfizetőnk teljesen díjtalanul kapja a magyar család számára kiváló gondval szerkesztett „Magyar Szalon” című folyóiratot.

Az Egyetértés előfizetési ára:

Egy hónapra . . .	2 kor.	40 fill.
Negyedévre . . .	7 kor.	— fill.
Félévre	14 kor.	— fill.
Egész évre	28 kor.	— fill.

TÁVIRATOK.

Új berlini nagykövet.

Washington, nov. 8. Hill hágai amerikai követet berlini nagykövetté nevezik ki. Hill helyére Beaupre buenosayresi követet nevezik ki hágai követté.

A szláv liturgia.

Zára, november 8. (Saját tudósítónktól.) A Vatikán a szláv liturgia dolgában nem sok teketóriát csinál. Minthogy a zárai érsek egyáltalán nem hajlandó a római utasításokat követni és bejelenteni a Vatikánnak a glagolita templomokat, a pápa egyáltalán betiltotta a glagolita miséket.

Közgazdasági táviratok.

New-York, nov. 8. **Terménytőzsde.** Gvapol. New-Yorkban 10.80, nov.-re 11.12, februárra 11.11. New-Orleansban 10.75, Petroleum stand withe New-Yorkban 8.75 Filadelfiában 8.70, raffined in cases 10.90, Credit-Balances of oil City 178.— Zsir. Vestern Steam 8.90 Rohe festvérek 9.15. — On 30.20—32.60 Réz 13.75—14.—.

Csikagó, nov. 8. **Gabonatőzsde.** Zárlat. Buza irányzata bányadt, deczemberre 90.25—90.75 K., májusra 99.87—100— K. Tengeri engedő, deczemberre 56.50 K.

Csikagó, nov. 8. **Terménytőzsde.** Zsir januárra 8.02, tegnap 7.92, májusra 8.10, tegnap 8.05 Szalonna short clear 7.75, tegnap 7.75. Sertéshus januárra 13.20, tegnap 13.25.

Lapozzunk.

Az élet ódon könyvében minden lapra esik egy, esetleg több tragédia. A kisebb-nagyobb tragédiák sokaságában, a ma embere hideg érdektelenséggel siklik el a véres sorok felett. Nagyot ásit, nyújtózkodik egyet, megrántja a vállát és tovább lapoz. Oly unalmasak is ezek az emberek — moriondíroz talán magában — az élet minden kínálkozó változatosságát egy buta golyóval, foszioroldattal, vagy egy merész ugrással ölik bele a halál undorító monotonijába. Mindig ugyanaz a cél és mindig ugyanaz az eszköz.

Az ember gyenge, színtelen, hangulatlan báb, mely az életben pusztán nyers, brutális birközöt lát, aki előbb-utóbb okvetlenül a földbe süllyti őt; s az izmok herkulesi játéka mögött éppenséggel nem veszi észre a küzdelem és szenvedés gyönyörű hangulatait, az élet mélységének és árnyékának titokzatos színpompáját.

— Eh, unalmas, lapozzunk tovább!

Amde a kevésbé blazirt olvasó, ha elmélyed az élet-sajtó efemer kiadásaiban, néha-néha a legsűrűbb betűkkel szedve, a legelrejtettebb helyeken ráakadhat azokra az apró, régi tragédiákra, melyek mégis mindig újak és mindig olyanok. Lassan, csendben történnek meg, alig zavarják meg néhány ember napi munkáját, ami megesik, az mindössze egy ember utolsó felhorkanása, egyetlen tompa bödület, s egy véres kés, amint gyors ivvel czikkázik egy piszkos szoba levegőrétegén át. Ennyi az egész. Egy pillanatnyi izgalom, aztán csend, csend, csend . . .

És mégis, hol van a toll, mely le tudná írni a lázongó idegek játékát, az agy túlfeszített forrongását, a szív görcsös vonaglását s az érzellem szörnyű tobzódását, mely e pillanatnyi izgalmat talán évek hosszú során megelőzte. Ez az, amit a felületes olvasó a tények, a megtörténtek konstatálásánál teljesen tekintet nélkül hagy.

Ki az elmagyarázható, hogy milyen ismeretlen szenvedéseket és gyötüréseket élhetett át az a szimpla paraszti lélek, aki az említett pillanat féktelen izgalomában talán öntudatlanul nyult a kés után, melyet aztán a következmények teljes megvetésével merített egy szivbe, mely rendeltetésének rideg megtagadásával, Golgothára kényszerített egy asszonyt, aki annak a szerencsétlen fiúnak véletlenül a legszenyebb volt. Vagyis egyszerű szavakkal mondva, Kiss Imre a legény, megölte Istene István gazdát, mert ez, miután elesavarta szegény özvegy anyjának a fejét, halálra gyötörte őt.

Ugyebár, ez szörnyen triviális egy eset? Olyan, mintha csak egy rossz népszínműhöz csinálódott volna. Kevés benne a szín, még kevesebb a hangulat, a legkevesebb pedig az a valami, ami érdeklődésre tarthat számot. A halálra sebzett utolsó hörgései, a megtört asszony keze tördelése, a büntelen bűnös magába rogyása, az érzelmi hullámok végzetes tajtékzása, mindez

micsoda? Semmi. Az élet százezerszer eljárt szott f. médiája.

— Eh, lapozzunk tovább!

Mozgó képek.

Krach.

(Nagy pánik a tőzsdén.)

ELSŐ TŐZSDELÁTOGATÓ: Segítség . . . segítség . . . rugnak, rugnak . . . Főlemelt kamatlábak fenyegetnek . . . az angol kamatláb footballozik velem, veled, vele, velünk . . .

MÁSODIK TŐZSDELÁTOGATÓ (flegmatikusan): Velem nem . . . Velem nem lehet footballozni . . .

ELSŐ TŐZSDELÁTOGATÓ: Engagement a la baisse?

MÁSODIK TŐZSDELÁTOGATÓ: Delogy . . . A la hausse voltam engagálva én is . . . Volt magyar hitelem, lement és elvesztettem tizenötezer forintot, volt osztrák hitelem, lement és elvesztett huszezer forintom, volt államvasutam . . .

ELSŐ TŐZSDELÁTOGATÓ: Lement . . .

MÁSODIK TŐZSDELÁTOGATÓ: Zu dienen . . . lement az is és vesztettem, ami belém fért. Én már most csak mulatok és azt kívánom, hogy menjen le minden kurzus a földszintre, ha tetszik a pinzébe, a Rimamurányi utazzon a földalatti vasuton, a Közúti éljen katakombákban. Bánom is én . . . bánom is én.

ELSŐ TŐZSDELÁTOGATÓ (félre): Ez megőrült . . .

MÁSODIK TŐZSDELÁTOGATÓ: Na ja, hát én mulatok, mert mi volt nekem, amikor a magyar hitel fölment az égbe, mikor a Rimamurányi nyaralt a Himaláján? Semmi. Kétszer akkor sem ebédelhettem, britanikát szívtam, a kabátomon nem volt gomb. Verekedtem, verekedtem, csaltam és amikor fáradt voltam, elczipeltek az Operába, behuztak a kabinba, amikor hazamentem, tele volt a ház, trombitáltak, muzsikáltak, táncoltatták az asztalomat. A feleségem francziául beszélt velem, a lányom angolul parancsolgatott, a fiam pumpolt. A feleségem csináltatott még egy ruhát . . . Warum nicht? Hiszen fölment a Magyar hitel . . . A lányom belement előképekbe . . . na ja . . . a hitel . . . „Apám, vesztetem bakkaraton” . . . adj le egy kis pénzt . . . hisz ugyanis . . . a magyar hitel . . . a kutyafáját . . .

ELSŐ TŐZSDELÁTOGATÓ (szeliden): Blockner ur . . . Freund Blockner . . . öreg czimbora . . .

MÁSODIK TŐZSDELÁTOGATÓ (nem hallgat rá): Egy senki voltam . . . egy árnyék . . . Ha leültem a Lloydal, rámszóltak, keljek föl, mert jön a francia kisasszony, ha lefeküdtem a dívánra, kergettek, mert ez parasztszokás, ettem a halat késsel, kineveztek barbárnak, a csirkét nem ettem késsel, újra mondták: Aber Papa! Akármint csináltam, nem volt bennem tonus, valeur vagy tudom is én mi a fene . . .

ELSŐ TŐZSDELÁTOGATÓ (szánakozva): Öreg Blockner . . .

MÁSODIK TŐZSDELÁTOGATÓ: Maga szemlét hiszi, hogy én megbolondultam . . . Van eszemben . . . Boldog vagyok, nyugodt vagyok, örülök, mert a magyar hitel lecsuszik, vele a többi makulatura papiros . . . Én most is megeszem az ebédemet, elszívom a britanikámat, a kabátomon most sincs gomb. De békén hagynak, a feleségem felém se mer pislantani, a lányom úgy tud magyarul, hogy csuda, nálam nem jön senki, nem megy senki, mert nem lehet enni, nem lehet szívatni lopni. Hagynak a dívánon fekdülni és senkise bánja, ha késsel eszem a halat. Ur vagyok, nyugodt, becsületes polgár . . . Éljen a krach, éljen a derut, csak soká tartson, az áldóját!

(Féltrevágja a darabját és fűtyűrésze távozik.)

Ray.

AZ EGYETÉRTÉS
szerkesztősége és kiadóhivatala
VI., Eötvös-utca 32. sz. alatt van.

A szerkesztőség telefonja: 788. szám.
A kiadóhivatal telefonja: 706. szám.

UJDONSÁGOK.

Tisztjeink a turfon.

A turfnak ismét halottja van. Egy fiatal, még félig gyermek-katona, ki pályafutásának még csak kezdetén volt, szétroncsolt koponyával fekszik a ravatalon. Nem az első eset és valószínűleg nem is az utolsó. Különösen megismétlődnek ezek az esetek, valahányszor tisztjeink megjelennek a turfon. A nyáron Kottingbrunnban, most Alagon voltunk szemlélői oly megrendítő tragédiáknak, melyek gondolkodóba ejtik az embert, hogy miért kell a turfnak annyi áldozatot szedni éppen a katonák közül, kiknek hivatásuk a lovaglás. Talán nem tudnak már tisztjeink lovagolni és a magyar huszár világszerte elismert bravuros lovaglása csak régi hírnévnek ránk maradt emléke?

Vigasztalódjunk, a magyar huszárok ma is éppen oly keményen ülnek a nyeregben, mint akkor, amikor még nevük rettegett volt az egész világon.

Hogy a versenytéren mégis messze mögötte maradnak a vékonydongáiú zsokéknak, az abban leli magyarázatát, hogy ott egészen másképp kell megülni a lovat, mint a gyakorlótéren. Természetes, hogy aki naponta megszokott egy bizonyos lovaglási módszert, az sohasem sajátíthatja el a tökéletességig azt a majomszerű lovaglást, melylyel a zsokék inkább lógnak, mint ülnek a nyeregben.

Katonai szempontból nincs is semmi értéke a turflovaglásnak, ezzel már tisztában van mindenki. Miért forszirozzák mégis a katonai körök, hogy tisztjeink minél gyakrabban mutassák magukat dresszbe a verseny-közönség előtt?

Erre talán ők maguk sem tudnának feleletet adni, mert hiszen ez éppoly meddő munka, mint mondjuk, a távlovaglások. Ezekről is a legkiválóbb katonai szakértők kisütötték, hogy semmi céljuk sincs. Mi céljuk is volna, mikor a bennök résztvevő lovak rendszerint holtra fáradtan érkeznek meg a legjobb esetben. Mert igen gyakran megtörténik, hogy már utközben elhullnak.

Pedig a szolgálati szabályzat azt mondja, hogy minden parancsnok felelős azért, hogy csapatjával harcalképes állapotban érkezék rendeltetése helyére. Ez pedig világosan megczáfolja a távlovaglásoknak tulajdonított célt, mely szerint ezek a csapatok harcalképességéről adnak pontos adatot. Mert mi történék háboru idején, ha egy parancsnok oly állapotban érkezne csapatjával a harctérre, mint amilyenben a távlovaglásokban résztvevők a legtöbb esetben érkeznek a kitűzött célponthoz.

Olyan esetek ezek, melyekkel érdemes volna behatóbban foglalkozni. Mert valószínű, hogy katonáknál is nagyon kinos benyomást tehetnek az olyan incidensek, melyek megfosztják a hadsereget oly nagyreményű fiatal tisztektől, mint amilyen volt bizonyára, ez a szegény fiatal tiszt, kinek sorsa most oly széles rétegekben kellett igazi részvétet.

S—n.

Napirend. Naptár. Szombat, november 9. — Római kath. Tivadar vt. — Protestáns: Tivadar. — Görög-ország: október 17. Nesztor vt. — Zsidó: Kislev 8. Sabbath Toldoth. — A nap két reggel 6 óra 55 perczkor, nyugszik délután 4 óra 31 perczkor. — A hold 1 d. e. 10 óra 48 perczkor, nyugszik esti 7 óra 52 perczkor. A hold félkörben reggel 7 órakor. — A képviselőház ülése délelőtt 10 órakor. — A miniszterek nem fordulnak. — A képviselőház ülése délelőtt 10 órakor. — A Magyar Jogászegylet teljes ülése esti 6 órakor. Szemere-utca 10. sz. a. — A Magyar Gyermektanulmányi Társaság értekezése esti 6 órakor az Újvárosban. — A Maria Dorottya Egyesületi ülése délután 5 órakor Andrássy-ut 65. sz. a. — Az Egyetemi Kör ülése esti 6 órakor a régi országházban. — Kenedi Góza felolvasása este fél 9 órakor a Lipótvárosi Kaszárban utána társasvacsora. — A Gyógyászati és Orvosi Társaság ülése délután 4 órakor. — Bemutató a Nemzeti Színházban. — Burmeister Willy hangversenye a Vigadóban.

— Galambfőv. verseny a Margitszigeten. — Az elagi pótmeeting első napja. — Nemzetközi csokkőtekezet d. o. 10 órakor az új főzőpalaiban. Szász Zoltán felolvasása esti 9 órakor a Magántársaságok Otthonában (Royal-szálló). — Az Orosz Színművészeti Akadémia előadása délután fél 3 órakor a Nemzeti Színházban. — A Bilecs-szertanulmányi Segítő Egyesületének jubileumi lakomája esti 8 órakor a Menza Akadémiában. — Márk Lajos gyűjteményes kiállítása a Nemzeti Szalonban nyitva egész nap. Bolgár-díj 1 korona — Tolnay Ákos gyűjteményes kiállítása az Uránia Kigő-téri szalonban nyitva 9-8-ig. Belepődül 20 fillér. — Charles Palmio gyűjteményes kiállítása a Könyves Kálmán műintézet Nagy-mező-utczáj szalonjában nyitva egész nap. Belepti díj nincs. — A Műcsarnok rendezés miatt zárva. — Nemzetközi munkásvédelmi kiállítás a városi régi nagy Iparcsarnokban. — A Nemzeti Muzéum ásványtára nyitva 9-2-ig. — A Szépművészeti Muzéum nyitva 10-2-ig. — A Mezőgazdasági Muzéum nyitva d. o. 10-1-ig. — A Néprajzi Muzéum zárva. — A Fővárosi Muzéum zárva. — Az Ipari- és Kereskedelmi Muzéum nyitva 9-1-ig. — A Történelmi Képes-nyelvi Muzéum nyitva 9-1-ig. — A Földtani Intézet múzeuma megtekinthető 1 koronás belepődéssel. — A Képzőművészeti Muzéum zárva. — Az Aquincumi múzeum nyitva egész nap. — A Technológiai Iparmuzeum nyitva 9-1-ig. — A Nemzeti Muzéum könyvtára nyitva 9-1-ig. — Az Akadémia könyvtára nyitva 8-7-ig. — Az Egyetemi könyvtár nyitva 9-12-ig. — A Kereskedelmi Muzéum könyvtára nyitva 9-2-ig. — A pedagógiai könyvtár és tanszerkiállítás nyitva 3-9-ig.

— **Katonai kitüntetés.** A király tisztelettel Benke Béla alezredesnek, létszám felett a vezérkari testületben, csapatszolgálatra beosztva a kolozsvári 21. honvédelmi ezrednél, a kolozsvári VI. honvédelmi parancsnokságnál vezérkari főnöki minőségben több éven át teljesített kiválóan buzgó és sikeres szolgálatainak elismerésül a katonai érdemkeresztet adományozta.

— **Gróf Andrassy a csernovai árvákért.** Gróf Andrassy belügyminiszter nemes és könyörületes szívről új tanúságot tett. A csernovai szörnyű vérengzés ügyében a vizsgálatot még nem fejezték be teljesen. De Andrassy Gyula szive megesett azokon az árvákon és elhagyottakon, akik segítés és támasz nélkül maradtak a vérengzés után. Példát adott arra, hogy a könyörületesek ne nézzenek se jobbra, se balra, ne nézzék azt, hogy ki, miképpen bűnös a dologban, hanem a maga fölösleges földi javaiból juttasson azoknak, akik árván maradtak és segítségre szorultak. A gyűjtőívte ugyanis, amelyet Beniczky Ödön országgyűlési képviselő bocsátott ki a csernovai árvák fölszólítására, gróf Andrassy Gyula belügyminiszter ezer koronát jegyzett. Ez a nemes és emberbaráti példa bizonyára fel fogja buzdítani a könyörületeseket, hogy szintén juttassanak az elhagyottaknak és árváknak.

— **A Nasi-pör.** Rómában a Nasi-perben a mai ülést délután két órakor nyitották meg. Cicotti tanu befejezte vallomását, mire Bissolati képviselőt hallgatták ki, aki a már a kamarában Nasi ellen felhozott vádak ismételté, főleg az ez által megadott szubvenziókra vonatkozólag. Utána Saponito képviselőt, a kamarához intézett jelentés szerzőjét, aki a Nasi-ügyet leplezte, hallgatták ki. Majd Corteze volt államtitkár helyettes és Foglieri tanár, a Nasi idejeki közoktatásiügyi minisztérium irodafőnöke tanuskodott, mire az állami törvényszék ülését este hét órakor berekesztették.

— **A királynál bepanaszoltak egy vármegyét.** Nem mindennapi dologgal foglalkozott Arad vármegye közigazgatási bizottsága a tegnapi ülésén. Lelle András nevű aradi tanító bepanaszolta a vármegyét a királynál, hogy hanyagul végzi a dolgát. A panasz a kabinetirodából a vármegyéhez került s a bizottság tegnapi ülésén, mint alaptalant, elutasította.

— **Az Amerikából visszatérők segélyezése** Gróf Apponyi Albertné elnöklésével a Tulipánszövetség Magyar Védőegyesület társadalmi szakosztálya Dobiecski Sándor ügyvivő tanácsos alaposan megokolt javaslatára a nagy társadalom körében szervezendő állandó segélyezési mozgalom megindítását határozta el. Az egyesület törekvéseinek, hogy a munka alkalmak növelésével vessen gátat a vértünk szípolozó kivándorlásnak, segítségére jött az egyesült államokban bekövetkezett közgazdasági válság, amely a kivándorlókat tömeges visszatérésre kényszerítte. A jövőben ezek a visszatérők lesznek az egyesület eszméinek leghivatottabb apostolai, ezért észszerű őket melegen fölkarolni, mert míg egyfelől idehaza élőszoval mesélvén el mindazt, amit Amerikában szenvedtek, megfélemlítik a csábos ígéretekre hallgatókat, addig biztatólak hatnának a hazatérni vágyakozókra, hogyha azt irhatnák az Amerikába maradt ismerőseiknek: „Jertek haza, tyukkal, kalácsal, szeretettel fogadtak! A zord tél küszöbén kézszeresen segélyez, aki gyorsan segít, az egyesület tehát legkitűnőbb művészeink közreműködésével közelebből matiné rendez, de a szükségét szenvedőket nem pénzzel, hanem Testvéregyesületi révén

ruházattal és gabonaneműekkel segélyezendi. A munka alkalmak szervezésével, a mozgalom állandósítása és továbbfejlesztését célzó tervvel a Tulipánszövetség Magyar Védőegyesület nagy válságtánya foglalkozik.

— **A Brand-pör egyik tanuja.** A Bülow-Brand-pör folyamán a vádolt gróf Schulenburg-ot is tanuként nevezte meg maga mellett. Egy berlini lap érdekes dolgokat közöl most erről a gróf Schulenburgról, aki fivére Bülow kancellár egyik öccse övegyének s eredetileg ő is evangélikus volt, de később áttért a katolikus hitre s rövid ideig a centrum-párt katolikus nagygyűlésén is szerepet játszott. Az 1898-ik évben követte el a pörben említett erkölcs-telen üzelmeit, aminek az volt a következménye, hogy családja megszakított vele minden összeköttetést. Ekkoriban történt, hogy a gróf birtokos-szomszédjának, egy Sch. nevű embernek leányát eljegyezte báró F., aki politikai és egyéb okokból ellenfele volt Schulenburgnak. A gróf erre valóságos hadjáratot intézett a vőlegény ellen. Az esküvő napján a menyasszony atyja levelet kapott, amely természetellenes hajlamokkal vádolta meg a vőlegényt, Schulenburg állítólag összekötésbe lépett Dasbach káplánnal, hogy az vezesse az akciókat. Az elhunyt centrum-párti képviselő azonban előbb információkat szerzett s ezek alapján megtagadta közreműködését. Schulenburg levele emiatt késett. Am a vőlegény elosztatta a levélokotza aggodalmát apósának s a fiatal pár egybekelhetett. Amint elindultak a nászutra, az após provokálta Schulenburgot, de ez visszautasította a kihívást azzal az indoklással, hogy ő a párbajellenes liga tagja. Amikor a fiatal pár hazaérkezett, izgatott szóváltás támadt após és vő között, amelynek folyamán az ifju feleség is fölvilágosító közléseket tett állítólag. A jelenet hatása végzetes volt. Báró F. még az éjjel elhagyta a házat és reggel holtan huzták ki egy tóból. A fiatal férj halálát nem minden alap nélkül tulajdonították Schulenburgnak, akit családja és egész rokonsága most már végképp és teljesen bojkottált. Másutt is elvesztette becsületét, így például az esseni katolikus nagygyűlésről az elnök intézkedésére kiutasították. Boszubból az osztályrészül jutott megvetés miatt írta meg levelét Brandnak, közölvén vele, hogy csak azért üldözik őt, mert a férfi barátságát előbbre helyezi a női barátságánál s ez az üldözés annál jogosulatlanabb, mert hiszen a család feje, Bülow kancellár sem ment hasonló érzelmeiktől. E levél adta meg az impulzust annak a röpiratnak megírására, amelyért Brandnak másfél évi börtönbüntetést kell most szenvednie.

— **A gázgyári igazgatósági tagok összeférhetlenségi ügye.** A főváros egyik szeptemberi közgyűlésén Benedek Dezső bizottsági tag interpellációt intézett a polgármesterhez aziránt, hogy a gázgyárak igazgatóságában lévő Tolnay Lajos, Heltai Ferencz, Kollár János, Morzsányi Károly, Radocza János, Hieronymi Károly és Schödl Lipót fővárosi bizottsági tagok ebbeli állását nem tartja-e összeférhetetlennek? Ugyanebben az ügyben Kasics Péter összeférhetlenségi bejelentést tett. Az igazoló választmány ma megtartott ülésén Kasics Péter és Hüttl Tivadar főszoalásai után kimondta, hogy Tolnay Lajos és érdektársainak fővárosi bizottsági tagságát nem tartja összeférhetetlennek. A tényállás ugyanis az, hogy az illető igazgatósági tagok a saját személyükben sem szerződéses, sem leszámolási viszonyban nem állanak, hanem csak organumai egy szerződéses vállalatnak. Kasics Péter a határozat ellen felelbezt.

— **Bezárták a Közlekedési Muzeumot.** A Magyar Királyi Közlekedési Muzeum, úgy mint az előző években, ez évben is november hó 1-től jövő évi május hó elejéig zárva marad.

— **Köszö hírek a belga királyról.** Lipót belga királyról mindennap meglepő hírek érkeznek. Az alábbi azonban alighanem pusztán köszö híre. Mert, ha minden igaznak bizonyul is, ami botrányairól kerül forgalomba, az nem igen valószínű, hogy le akar mondani a trónról. Pedig ezt beszélték szélteben ma és tegnap Brüsszel városában. Alighanem eszeágában sincs a lemondás, mert Brüsszelből érkezett jelentések szerint a király mindennap négyfogatu udvari hintón sétakocsizást tesz: jó színben van és igen jókedvű.

— **Összeesküvés Czetinijében.** A czetinjei rendőrség tegnap messzeágazó összeesküvés szálaikat fedezte föl. A rendőrség ugyanis letartóztatta a montenegrói államnyomda egy Roikovics nevű elbocsátott munkását, aki Belgrádból tért haza. Megmotoztatása alkalmával bombákat találtak nála, amelyekről elmondotta, hogy Botovics Tivadartól, a belgrádi egyetemi ifjuság elnökétől kapta. Elmondta továbbá, hogy őt a Belgrádban lakó montenegrói omladinisták bérelték föl Miklós montenegrói fejedelem és a fejedelmi család tagjainak meggyilkolására. A letartóztatott Roikovicsnál leveleket találtak, amelyek súlyosan kompromittálnak több kiváló állású belgrádi udvari hivatalnokot, sőt állítólag az összeesküvésről a szerb udvarnak is tudomása volt. Kattaróban is elfogtak több montenegrót, akik Belgrádból jöttek oda és részük volt a tervezett összeesküvésben.

A montenegrói zavarokat Belgrádból szitják. A szerb fővárosban 1904 óta két forradalmi csoport azon fáradozik, hogy Montenegroban lázadást támaszson és a fejedelmet megfossa trónjától. Az egyik forradalmár csoportnak élén Vukotics Miklós főhadnagy, Milena montenegrói hercegnőnek unokaöccse áll, aki 1904-ben Belgrádba menekült.

A második összeesküvő csoport az, amely a szerbiai anarkistákkal tart, ez a montenegrói omladina. Innen indult ki 1903-ban a merénylet terve Sándor király ellen és a véres júliusi éjszaka után az omladinisták vérszemét kapva, elhatározták, hogy bombával megölik Nikita fejedelmet és Janko Vukotics miniszterelnököt. Ennek a forradalmár csoportnak vezetői Botovics Tivadár és Dakovics Marko, aki Grachovában ütötte föl főhadiszállását és nagy forradalmár tevékenységet fejt ki. Ez év augusztusában Belgrádban tudták, hogy a montenegrói omladinisták merényletre készülnek Nikita fejedelem ellen. A szerb sajtóiroda is be volt avatva a tervekbe; erre vall az a körülmény, hogy abban az időben a szubvencionált lapok utasítást kaptak Nikita fejedelem öcsálására. A Zborán is követte a belgrádi sajtóiroda instrukcióit és mikor a fejedelem Bécsbe utazott, ez a zágrábi újság dörgedelmes vezércikkben követelte, hogy Nikita mondjon le. A merénylet terve nyílt titok volt, maga Miklós fejedelem is tudott róla. Vukotics belügyminiszter titokban Zimonyba ment és egy kis helyiségben fölkeresett több bosznia hercegovinai emigránst, akik elárulták neki a montenegrói omladinisták összeesküvésének tervét. A czetinjei kormány attól fogva lázasan üldözte az omladinistákat, Belgrádban illetékes helyen erővel felszólalt és így sikerült a merényletet megghusitania.

A czetinjei távirati értesítés után a szerb kormány azonnal vizsgálatot rendelt el annak megállapítására, vajon tényleg és mily mértékben vannak kompromittálva belgrádi személyek a táviratban említett bombamerényletben.

— **Az alagi katasztrófia.** Az alagi tisztviselvényen tegnap szerencsétlenül járt Kvassay Károly hadnagy halála nagy megdöbbenést keltett mindenfelé és a gyászoló családot mindenfelől elárasztják a részvét megható nyilatkozataival. A kondoleálók sorában az elsők között volt Kossuth Ferenc kereskedelmiügyi miniszter, akit különben rokonai kötelek is tűz a családhoz. Az elhunyt atyját, Kvassay Istvánt Eörszentmiklóson találta a gyászos eset híre és rögtön sietett fia ravatalához, amelyet az alagi versenytéri szálló egyik külön szobájában állítottak fel. Ott pihen a kis hadnagy ülbe tett kézzel, a felismerhetetlenségig összeroncsolt, letakart arczzal, körülvéve családjai tagjaitól és néhány hűséges bajtársától. A holttestet holnap délelőtt tíz órakor beszentelik a dunakeszi halottasházban és azután elszállítják Monostorlakra a családi sírboltba. A temetésen a családtagokon kívül részt vesz az Urlovas Szövetkezet testületileg, báró Inkey József vezetése mellett, azonkívül megjelennek az összes urlovasok és az elhunyt hadnagy ezredének tisztii küldöttsége és két szakasz huszár. Az Urlovas Szövetkezet ma hatalmas koszorút küldött, melyet még a délelőtti folyamán elhelyeztek a ravatalon. A gyászszertartás katonai pompával fog végbemenni és az erre vonatkozó rendelkezéseket a szombathelyi cserdaparancsnokság táviratilag tette meg.

— **Hármas gyilkosság Briundeában.** Rettenetes vértettet fedeztek föl Briundeában. Tegnapelőtt a hajnali órákban történt, hogy a briunde-i tanító lakása közelében meggyilkolva találták. A szerencsétlen embernek elvágták a nyakát. Férjeseit akarták a feleségét, de ekkor borzadva látták, hogy a feleségét és kilencz éves unokáját szintén meggyilkolták. A gyilkosság tegnapelőtt este tizenegy óra tájban történhetett, amikor a tanító, aki egy tanítónőt hazakisért, vissza akart térni a lakásába. A gyilkosság elkövetésével a tanító szomszédját gyanúsították, aki tegnapelőtt este óta nyomtalanul eltűnt.

— **Nagy tűz a fővárosban.** Hatalmas tüzvész pusztított ma éjszaka a fővárosban. A Zápolya-, Szigetvári-, Berzencei- és Ipolyi-utczák összefutásánál a kissebesi gránitbánya részvénytársaság óriási telkén levő Salzer Vilmos-féle ócskavas- és a Silbermann-féle faterlep rozoga épületei gyaladtak ki esti tíz óra tájban. A korhadt fabódók azonnal martalékaivá lettek a lángoknak, s a tűz hamarosan átcsapott a fölhalmozott faanyagokra is. Éjfél tájban az ócskavastelep már a teljes pusztulás képét mutatta, csak a faraktárak égték még hatalmas lángokkal. A tüzhöz kivonultak az összes kerületi tűzörségek a nagy gőzfecskendővel és a tűzoltóság emberfeletti munkájának köszönhető, hogy a Silbermann-féle faterlep egy része megmenekült a pusztulástól.

Az óriási területen égő tűz vérvörös visszfénye az egész eget bevilágította a város fölött, mindenütt óriási konsternációt keltve, mert az első pillanatban mindenki azt hitte, hogy a Vigszínház tájkéán az egész városrész ég. A mentők, Virosztek főorvos parancsnokságával három kocsival és hét orvossal vonultak ki, de dolguk szerencsére nem akadt. Egyetlen egy sebesültje van a katasztrófiának. Fritz Emil hamburgi napszámos, a telep éjjeli őre, aki az Ipolyi-utczai oldalon lévő irodahelyiségben aludt. Az épület egész belseje lángokban állott már, mire fölébredt és egy ráhulló égő gerendavég a lábát megsebesítette. A tűz keletkezésének oka még nincs megállapítva, valószínű azonban, hogy az irodapümlében támadt. Az éjjeli őr ugyanis, esti nyolcz órakor erősen befűtött az épület rozoga vaskályhájában és lefeküdt aludni. Csaknem bizonyos, hogy az áttűzsedett kályhától fogott tüzet az épület gerendáza. Fritz Emil éjjeli őrt elő is állították a rendőrségre, ahol még az éjjel kihallgatják. A kár, amely igen tetemes lehet, most még hozzávetőleg sem állapítható meg. A faterlep, amelynek csak egy része pusztult el, a Foncierentől biztosítva volt, az elpusztult vasraktár azonban nem volt biztosítva. A rendőrség a tűz keletkezésének megállapítására vizsgálatot indított.

— **Házasságok.** Szenes Miksa az Anker biztosító társaság tisztviselője e hó 10-én köt házasságot Sóváron Weichler Juliska urleánnyal.

Braun Henrik, fővárosi husiparvállalkozó vasárnap vezeti eltarhoz Körös Margitot, Körös Arthur rendőrfogalmazó nővérét.

— **Megkerült a berlini hasfelmetsző.** Juliusban történt, hogy Berlinben egy örültnek látszó merénylő, valami hegyes eszközzel négy kisleányt megsebesített s az egyik szerencsétlen gyermek meghalt, a többi nyomorék lett. A berlini rendőrség lázasan kutatott a tettes után, de hiába. Ma végre sikerült kézrekeríteni a gyilkost. Minov Pálnak hívják, huszonkét éves betűszedű, aki epilepsziában szenved. Úgy irányult rá a gyanú, hogy családja be akarta vetetni a hercebergi tébolydába, de Minov ellenszegült és fenyegetőzött, hogy megint meg fog ölni néhány gyermeket. Többen hihették ezt és jelentést tettek a rendőrségnek. A szerencsétlen ember a kihallgatáskor nem tagadott semmit, sőt egy rendőrbizost elvezetett oda, ahová a kést elrejtette. Meg is találták a véres kést. Mikor megkérdezték Minovot, hogy miért szurta meg a gyermekeket, egykedvűen azt mondta, hogy anyja és huga fölboszantották és ezért dühében az utcára szaladt, meg akart ölni valakit, hogy bosszúságot okozzon anyjának.

— **Olcsó színházjegyek.** Leleményes módon esapta be tegnap egy szemfüles csirkéfogó Kincs Miksa fővárosi orvos feleségét. A család beállított az orvosnak a Király-utca 41. sz. házában lévő lakására azzal, hogy a doktort keresi. A fiatal embert Kincs né fogadta, akinek Bárdos Jenő karmesterként mutatkozott be. Aztán elmondta, hogy az orvos meggyógyította nagybeteg gyermekét s ezt most azzal akarja meghálálni, hogy hűfőre olcsó színházjegyet szerez neki a Vigszínházba. Az asszony erre negyven koronát adott át a „karmester” urnak, aivel azonban óvatosságból elküldte a cselédjét is. De utközben a család visszaküldte a cselédleányt azzal, hogy majd ő személyesen viszi el Kincsnek a színházjegyet. A cseléd visszafordult és a szélhámos azóta nem jelentkezett. Ezzel a csalafintasággal több helyen próbált szerencsét a magát karmesternek nevező család, akit keres a rendőrség.

— **Öngyilkossági kísérlet.** Sós Géza, a kisterecei szövetkezet elnöke, tegnap Kisterecén mellbe lökte magát. Felhozták Budapestre és a Római kórházban helyezték el.

x **Harisnyák** legjobb minőségben Röslernél, Bpest, V., Harminczad-utca és József-tér sarkán.

x **Nemzetünk** gyártmányainak büszkesége az Alföldi fehérkeresztes sósorszesz, melynek segítő ereje, biztos eredménye csodás. Készíti az Első Alföldi Cognagyár Rt. Kecskeméten.

x **Fodor-féle vívóterem** a Koronaherceg-utca 3 szám alatt a főváros legnagyobb és legjobb felszerelt torna- és vívóterme. Különös gond fordították a gyermektorna és vívásra.

x **Zászlók, czímerek, minden kivételben kaphatók** Linhart színházi festőnél és díszítőnél Budapest, VIII., Hunyadi-utca 27. sz. Árjegyzék ingyen.

x **Premiére az Apollóban.** Kedden mutatta be először az Apolló színház legújabb fölvetését, a vasárnap lejajlott IX. Magyar-Osztrák szövetségi labdarugó mérkőzést. A színházat zsufolóság megtöltötte a fővárosi színházlátogató közönség színe-íve s nagy tapssal honorálta az igazgatóság dicséretes munkásságát, mely a magyar football-sport egyik legnagyobb sikerét megörökítette. A kép a héten állandóan minden előadásban szinrekerül.

x **Kéjutazás a tengeren.** Az osztrák Lloyd-társaság november 17-én „Thália” szalongozósével különös kényelemmel renndezi nyolczadik társasutazását Dél-Olaszországba, Egyiptomba és Görögországba. A nagy fényűzéssel berendezett hajó Triesztből indul és utjában Korfút, Syrakusát, Messinát, Palermót, Tuniszt, Tripoliszt, Alexandriát, Pireust és Patrast keresi fel. Prospektus a Központi Menetjegyirodában, Budapest (Vigadó-tér 1.) kapható.

SZÍNHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

(*) **Népszínház-Vigopera.** Ma este a Népszínház-Vigoperában ismét a „Denóvér” került színpadra, Adél szobaleány szerepében Turchányi Olgával, ki a színpad szerint vendég, valójában pedig szerződöttest tagja a színháznak. Az igazgatóság végre mégis kezdi belátni, hogy végzett színinövendékekkel nem lehet a főváros közönségét az orránál fogva vezetni. Turchányi Olga szerződötteste annyiban szerencsés gondolat volt, mert mint kiváló rutinnal rendelkező színésznő, magasan ki fog emelkedni a Népszínház mostani gárdájából. De iatékbeli készségével, saines, nem áll arányban hangjának terjedelme, mely a túl nagy nézőtér és a tulerős zenekarral szemben csekélynek bizonyult. Az elég szép számban megjelent közönség mindamellett igen szívélyesen fogadta mai fellépését és felvonások után többször a lámpák elé hívta. A második felvonás keretében ma is hangverseny volt, melyben ismét Révy Aurélie, Orszelszki és Langer Karola vettek részt. Ney Leona a második felvonás betétként boldogult apjának, Ney Dávidnak kedvenc nótáit: „Tul a Dunán, Baranyában” énekelte, nagy hatást keltve. Pázmán elegáns Eisenstein, Nagy Józsi börtönőr volt, a többi szereplő pedig ép oly rossz, mint az első előadáson. S. V.

(*) **Az Örültekről.** Nem tudom, a színház vagy a napihirek rovatába tartozik-e az az előadás, mely ma délután esett meg a Magyar Színházban? Csak annyi bizonyos, hogy a tudomány rovatába legkevésbé. Dr. Hegedűs József, az angyalföldi tébolyda volt orvosa tartott előadást „Elmekörtani tanulmányok” címen. Mindenekelőtt egy kis bevezetőt mondott el kizime irodalmatlan magyarsággal, de élénk előadásban az elmebajok különböző kategóriáiról, majd teljes szcenariával maga mutatta be az elmebajosok különböző típusait. A színpad egy tébolyda cellájává alakult át, az előadó orvos pedig színpadi maszkban ábrázolta egy maniakus, egy agyalágyult, majd egy mellankólikus beteg örfjögését. Aztán az ugynevezett pillanatnyi elmezavar keletkezését adta elő egy kissé kopott melódráma fonalán, mely az adósságok miatt öngyilkossá lett fiu apjának önvádját, elméjének megzavarodását, végül öngyilkosságát zengi meg, hosszu siráddal, színészi hatáskezeléssel, villámmal és mennydörgéssel. Mindenekelőtt el kell ismernünk, hogy dr. Hegedűs mindezek során nem mindennapi színészi készséget árult el és az előadás igen ravaszul célját érte volna, ha az orvosi pályáról a színészire való átmenetelt akarta előkészíteni. De már a tudományos értékeléssel más-kép vagyunk. Az előadó föltétlenül érdekes kísérletet pendített meg, de előadásának hangsulya a patológiai megfigyelések értékes utjáról teljesen az olcsó színpadi hatások aláhuzására tévedt. Mindegyik alak ábrázolásában egész novellát akart adni, ami erőszakos

FERENC JOZSEF KESERUVIZ
páratlan
HASHAJTOSZER

összefüggések hajsolásába vitte bele. Ezek az összefüggések örülthöz tulságosan is logikusnak, viszont drámahöz tulságosan laposnak bizonyultak. Hiába, ehhez a produkcióhoz más szöveg kellett volna és valószínűleg nem egy orvos, hanem — egy író szövege. Ehhez már Shakespere mégis csak jobban ért, mint Lombroso és dr. Hegedüs szövegénél is alkalmasabb lett volna például a Lear királynak az a jelenete, melyben három külön ember külön örültsége oly csodálatos disszonanciában csendül össze. Ez is patologia, kérem, pedig az a vén angol színész aligha tanulmányozott az angyalföldi tébolydában. A Magyar Színház-beli előadás amolyan kis titkos drámaírói és színészi produkcióként hatott. A közönség pompás idegekkel bírta az előadást és sokszor megtapsolta dr. Hegedüst. (B-s.)

(*) Dalest. Svärdström Valborg, a bájos svéd énekesnő, aki szépségével és művészetével már tavaly meghódította a budapesti közönséget, ismét eljött hozzánk és ma adta első dalestélyét a Royal-szálló termében. Ezuttal operáriával kezdte műsorát. Elénekelte az „Arnyéktánc”-ot Mayerbeer „Dinorah”-jából. Voltak művésznők, akik talán ragyogóbb koloraturát fejtettek ki ebben a bravur-áriában, de több természetes bájjal senki sem énekelte, mint Svärdström Valborg. A legnagyobb sikert mégis Loewe dalaival és a norvég dalokkal aratta a művésznő. Ezekben érvényesült legszebben az ő rendkívül finom és érzéstől áthatott előadása, páratlan árnyaló művészete és remek deklamálása. A nagyszámmal megjelent, előkelő közönség szinte visszafórtól lélekzettel hallgatta a szebbnél-szebb dalokat és lelkesen ünnepelte a kedves művésznőt, aki a rokonszenves fogadást néhány ráadásal hálálta meg. A zongorakíséretet Tarnay Alajos ismeretes finom zenéi érzékével játszotta. Itt említjük meg azt is, hogy Svärdström Valborg november 27-én még egy dalest ad. a. k.

(*) Popper Dávid Bécsben. Popper Dávid, a budapesti zeneakadémia tanára, e hó 14-én Bécsben fog hangversenyezni. A nagy gordonkaművész Haydn d-dur hangversenyét játssa zenekarral.

(*) Aalberg Ida Budapesten. Említettük már, hogy a finnek legnagyobb művésznője, Aalberg Ida társulatával Budapestre jön. Ujabbán arról értesülünk, hogy a nagy művésznő a Várszínházban Ibsen-darabokban készül fellépni. A budapesti finnkolónia már is készülődik, hogy európaihírű földijük a magyar fővárosban méltó fogadtatásra találjon.

(*) Siremlék Telepy Károlynak. A magyar művészek a múlt évben elhunyt Telepy Károly sírja fölé díszes emléket állítottak. A siremlék javára monstre-hangversenyt rendeznek s ennek védőül a főhercegnőket kéri föl, akik Telepy Károlytól tanultak festeni.

(*) Hangversenyek. Burmester Willy, a csodás hegedűművész, közönségünk kedvence, holnap szombaton, este 8 órakor tartja egyetlen hangversenyét a Vigadó nagytermében. Zongorakíséretül közreműködő Klasién Vilmos zongoraművész.

Mirsky Mózes, a 12 éves csodaénekes, hétfőn, november 11-én tartja önálló dalestélyét, melyre érdekes, eddig még nem hallott műsört állított össze. Közreműködik még del Oro Kamilla hegedűművésznő.

Jegyek mindkét hangversenyre a „Harmonia” zeneműkereskedésben válthatók.

A számarköhögést

a gyermekek ezen ismert remét a SCOTT-féle Emulsio minden esetben sikeresen gyógyítja, A SCOTT-féle Emulsio a legjobb szer gyenge beteges gyermekek gyógyítására, kiknek gyorsan visszaadja

rózsás kerek arcukat.

Az Emulsio vándorjánál a SCOTT-féle módszer védőjegyét — a halast — közzé kell venni

Rendkívüli gyógyisikere és erősítő hatása abban leli magyarázatát, hogy a legjobb, legtisztább és leghatásosabb anyagokból állítják össze, melyek a SCOTT-féle eljárás folytán izletes, könnyen emészthető Emulsióvá válnak.

A SCOTT-féle Emulsio felnőtteknek s agoknak époly jó és hatásos, mint gyermekeknek.

Egy eredeti üveg ára 2 50 fill. Kapható minden gyógytárban.

FŐVÁROS.

(*) Javadalmi bérlet. A pénzügyi bizottság mai ülésén a javadalmi bérlet ügyében kiírt árlejtés eredményéről számolt be a pénzügyi osztály. Együttal bejelentette, hogy megtette a tanulmányokat arra nézve, hogy mi lenne az eredménye a helypénzszedés házilagos kezelésbe való vételének, azonban arra a következtetésre jutott, hogy a bérleti rendszer ennél az üzennél előnyösebb a fővárosra. Ennélfogva azt javasolja, hogy vegyék tudomásul az árverés eredményét és tartsák fenn a bérleti rendszert.

Báró Herczog Péter felemlíti, hogy évek hosszú sora óta foglalkozik ezzel a pénzügyi bizottság és ismételtel mellett nyilatkozott, hogy a kezelés házilagosan történjék. Nem látja be, hogy miért lenne jobb a fővárosra, ha a helypénzszedés joga magánkézbe van. Márkus József különösképp tartja, hogy a házilagos kezelésbe való vétel mellett mindig csak akkor, mintegy ötletszerűen, merülnek fel javaslatok, mikor már az árverés vagy megtörtént, vagy közelében van. Palotay Rezső a házilagos kezelést nagyon nehézkesnek mondja. Heltai Ferenc azt hiszi, hogy a helybér-szedésnél kockázatosabb vállalat alig van és a személyzettől olyan különleges szolgálati módot igényel, amelynek a begyakorlása éveket kíván. Bódy Tivadar tanácsos, mint elnök, ugyanilyen irányban szólal fel és azt kívánja, hogy — mivel kétségtelenül kitént, hogy a házilagos kezelés csak hátrányokkal járna a fővárosra — egyszer valahára vegyék már le a napirendről ezt a minduntalan felmerülő kérdést. A bizottság végül elfogadta Márkus Józsefnek azt a javaslatát, hogy a tanácsot kérjék fel, hogy akkor, ha azt szükségesnek látja, tegyen előterjesztést a házilagos kezelésbe vétel iránt, ugyanabban, hogy ez ne az árverés közeledtekor történjék, hanem a bérleti idő utolsó évének a kezdetén. Egyébként tudomásul vették a most történt árverés eredményét.

(*) Rudolf trónörökös szobra. A főváros középítési bizottsága ma a közmunkatanács indítványa értelmében elhatározta, hogy Rudolf trónörökös szobrát nyolc méternyire a Stefánia-uttól, a fővárosi múzeum közelében helyezi el.

(*) Terézvárosi lakoma. A VI. kerület bizottsági tagjai tegnap este vacsorát adtak a polgármester, a tanács és a kerületi rendőrtisztviselők tiszteletére. Felköszöntőt mondtak: Rózsa völgyi Antal előjáró, dr. Bárczy István polgármester, Vázsonyi Vilmos, Pető Sándor, Leitner Adolf, Bródy Ernő és Pásztor Mihály.

SPORT.

Bécsi versenyek.

— Negyedik nap. —

A bécsi pótmeeing utolsóélti napjának programja, tekintettel a hideg időjárásra, ismét szegényes sportot ígér és főszámában, a Kaiser-műhen-handicapban is csak 6 ló maradt állva, bizonyosságul annak, hogy a tulajdonosok már inkább pihentetni kívánják lovaikat.

Jelöltjeink a következők:

- I. Majáts - liade.
- II. Herzog-ist. Bisamberg.
- III. Momy-Tina.
- IV. Macarsca Peugeot.
- V. Nicht doch Mathaswina.
- VI. Marque Hélyny.
- VII. Lanzendorf - Rodostó.

Alagi versenyek.

— Pótmeeing. Első nap. —

A két napos pótmeeing holnapi első napjának programja szegényes sportot ígér. Kiemelkedőbb verseny nem lévén, csak típjainkra utaljuk olvasóinkat.

Jelöltjeink a következők:

- I. Macska - Dornoch.
- II. Wight - Serieg.
- III. Lady's Maid - Geist-ist.
- IV. Westmunster - Geist-ist.
- V. Malmason - Remete.
- VI. Pink Tensasszony.

(*) A Nemzeti Sport új köntösben. A magyar sportközönség kedvence lapja, a Nemzeti Sport vasárnapról kezdve új köntösben, fényes kiállításban, háromszorosa bővült tartalommal jelenik meg. Régi vágya sportembereinknek, hogy legyen egy lapjuk mely a külföldi világslapok mintájára ne csak egy, két, hanem minden sporttal egyaránt foglalkozzék, amely a legkényesebb igényeket is kielégítse. A Nemzeti

Sport új korszaka messze túlhaladja a várakozásokat. A kiállítás a külföldi képes lapokéval versenyez. Kitűnő papíron szebbnél szebb képek szemléltetik az aktuális sporteseményeket a tartalom pedig felölel minden sportot egyaránt. A magyar sport igazi vezérei tollából kikerült vezetőcikkkel valóságos új irányokat mutatnak sportéletünkben, éles bonczkés alá veszik mindazt, ami elavult és rámutatnak a haladás útjára. A legelső szakemberek által vezetett rovatokban a lovaspólo, vadászat, vívás, lósport hívei épp úgy megtalálják kedvenc sportjuk eseményeit, mint az atlétika, uszás, football kedvelői. A testi kultúra iránt érdeklődő társadalom az aktív sportolás mellett az ifjuság is meg fogja találni a maga rovatát, lelkes munkája eredményében ezentul is gyönyörködhetik. Minden dicséretnél többet ér azonban, ha mindenki megveszi a megjelenő lappeldányt; aki a modern sportújsók közül elolvasta, bizonyára soha sem fogja többé hiányozni engedni asztaláról. Az új szerkesztőség tagjainak fényes névsora a következő: főszerkesztő: Polónyi Dezső, laptulajdonos. Felelős szerkesztő: Friedrich Nándor. Belső munkatársak: atlétika: Lázár József; automobil: Lindner Ernő; football és téli sportok: Moór Jenő; turisztika: dr. Jankovich Marcell; vívás: dr. Nagy Béla; vadászat: remetei Kóváry János; léghajózás: Král Sándor főhadnagy; torna: dr. Gerentsér László; lawntennis: Schmid Ödön; amatőr fényképészet: Pejsik Károly; lovas pólo: Magyar Elek; lósport: Zuber Ferenc; uszás: Kiss Géza. Főmunkatársak: Abrai Zoltán, dr. Gerenday György, dr. Dobák Emil, Sztankovich Szilárd, Lauber Dezső, Madarász Margit, Zulawski Béla, százados, Malaky Mihály, dr. Tatics Péter.

TÖRVÉNYSZÉK.

§ A Nemzetközi Büntetőjogi Egyesület ülése. A Nemzetközi Büntetőjogi Egyesület magyar csoportja ma este hat órakor az Akadémia kistermében tartotta első ülését Wlassics Gyulának, a közigazgatási bíróság elnökének és Rickel Gyula igazságügyminiszteri tanácsosnak elnöklésével, a jogszájlág előkelőségeinek élénk részvétele mellett. Az ülést Wlassics Gyula nyitotta meg nagyérdemű beszéddel, amelyben a kriminálpolitikai feladatokról szólt.

Azon kezdte, hogy az egyesületnek a reform, a haladás élénk érzete adott létet. Az egyesület anyajegye a reform eszméje. Ha pedig a haladás szellemének törvénye szülte, akkor legyen is ez mindig életető eleme. Minékünk sohasem szabad az ósdi maradás, a jogtörő reakció, a sötét eszmeáramlatok ügyét szolgálni, mert akkor megtagadjuk az evolúció szellemét, azt a szellemet, mely az egyesületnek létet adott. Behatóan foglalkozik ezután Wlassics a visszaesés és visszaesési statisztika kérdésével, a fiatal kornak nagyjelentőségű kérdésével, a büntetés feltételes felfüggesztésének intézményével, a koldulás és csavargás ügyének jogi rendezésével, amelyre vonatkozólag a hazai állapotok egyenesen tarthatatlanok. Ezután Rickel Gyula röviden ismertette a nemzetközi egyesületnek és ennek keretében a magyar csoport keletkezésének okait. A magyar csoport eddig nem fejtett ki külön tevékenységet. Amde számottevő több oldalról felhangzott az óhaj, hogy a magyar osztály rendszeres és állandó tevékenységet produkáljon. Erre a tevékenységre Magyarország fölöttébb szüksége van. Végül dr. Friedmann Ernő tartott előadást a jövő évben Amsterdamban tartandó büntetőjogi kongresszusra kifizűtött kérdésről.

§ A megsértett művésznő. Az Operaháznak két hónappal ezelőtt lezajlott Kramer-válságában tudvalegőleg Bárd Mór színházjegyző-tulajdonosnak is jutott némi szerep. Ő volt az, aki a színház és a művésznő között fenforgó differenciák kiegyenlítésére akart vállalkozni és ezen szerepében diffamáló kijelentéseket tett Nebenführer József miniszteri számtanácsosról Kramer Teréznek. Az énekesnő Bárd nyilatkozatait közölte egy újságrival, aki egy napilapban mindezt közreadta. Bárd Mór erre levélben sietett menteni magát Nebenführer előtt s azt írta, hogy ha Kramer Teréz valóban megtette a lapban megjelent kijelentést: valótlant mondott. A művésznő e levél miatt becsületsértésért följelentette Bárd Mór. Az ügyben ma volt a tárgyalás dr. Farkas Gyula járásbíró előtt. A panasos művésznő féljével és dr. Kovács Jenő ügyvéddel jelent meg, a vádlottat pedig dr. Zboray Miklós védte. Bárd Mór kihallgatása során kijelentette, hogy bűnösnek nem érzi magát. Elismerete, hogy az inkriminált levél tőle ered, de abban csak tiltakozott az újságban megjelent s neki imputált kijelentés ellen, hogy az állami színházak intézőjét a kezében tartja. A bíróság hatá-

rozatot nem hozott, hanem a tárgyalást elnapolta addig, amíg el nem dül az a sajtópör, amelyet Bárd Mór indított a reggeli lap ellen.

§ **Állat az emberben.** Mócs Pál vasúti altiszt erőszakot követett el Mokucza Ilona tizenkét éves leányon s azután összeszurkálta. Az elvetemült embert csütörtökön vonta felelősségre az aradi törvényszék, mint esküdtbíró és egy évi börtönrre ítélte. Mócs Pál ittasságot hozott fel mentésére.

§ **A gyilkossággal vádolt kürtös.** Vadállati kegyetlenséggel véghezvitt kettős gyilkosság történt júniusban Ujvidéken. A bünténynek Ritter Ferenc vendéglős neje és serdülő leánya estek áldozatul s elkövetésével Veszelszki András zászlóalj-kürtös-örmekestert gyanúsították, akit a gyanúok alapján le is tartóztattak s a pétervárad katonai fogházba zárták. A pétervárad hadbírósa most, öthavi vizsgálat után — mint Ujvidékről jelentik — Veszelszkit a kettős gyilkosság vádjára alól bizonyítékok hiányában felmentette és azonnal szabadon bocsátotta.

§ **Letartóztatott gépkereskedők.** László Sándort és Sugár Tibort, akiket a rendőrség tegnapelőtt letartóztatott, ma délelőtt átkísérték az ügyészség fogházába. A két fiatal ember, mint a László és Sugár cég tagjai ellen, három vidéki malomtulajdonos és földbírtokos tett panaszt váltóik jogosulatlan értékesítése miatt. A panaszolt kár 20.000 korona körül jár s a feljelentések szerint úgy állott elő, hogy a cég értékesítette a „csereváltókat” is. Ezzel szemben László és Sugár, kik maguk kérték a csődöt maguk ellen és a rendőrségen is önként jelentkeztek kihallgatásra, azzal védekeznek, hogy a kérdéses hat darab váltót nem értékesítették s azok a tömeggondnoknál, dr. Radó Lajos ügyvédnél vannak. A védőjük, dr. Gál Jenő, egyébként ma a vádtanácsnál panaszt tett dr. Czövek Sándor rendőrfogalmazó ellen, hogy ő a rendőrségen, a perrendtartás 135. szakasza ellenére, vallatással farszította ki a terhelteket s még késő este is folytatta kihallgatását.

Nyilt-tér.

E rovatban közlőlektől nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

KALOGÉN

BRAZAY SÖSBORSZESZ
FOGKRÉMA LEGJOBB

T. CZ.
Van szerencsénk t. üzletfeleinknek ezennel tudomására adni, hogy a jelenleg uralkodó szénhiányra való tekintettel, indítatva érezzük magunkat, h a z i f i ú t s r e alkalmas

elsőrendű angol szén

behozatalára is, hogy ezáltal a fogyasztó közönsége esetleges zavaroktól megóvjuk.

Az angol szén t. vevőinknek további intézkedésünkig — egész fuvarokban — önköltségi árban fogjuk rendelkezésére bocsátani s a beérkező rendelések sorrendben hozatnak kivételbe.

Kiváló tisztelőt:

WEISZ ARMIUM, Gutmann Testvérek közszénbányái képviselője, V. Mériéz-utca 8. sz.

Gyengélkedő, tanulás miatt vagy bármely okból fejlődésünkben visszamaradt gyermekek, ugyancsak a legmagasabb eredményre használják a **Dr. Hommel-féle Haematogen-t.**

Ez javítja az étvágyat; fokozza a testi és szellemi erőket, erősíti az egész idegrendszert.

De határozottan valódi **Dr. Hommel-féle Haematogen-t** kell kérni, az utánaotól pedig gondosan óvakodni kell. Kapható a gyógyszerárakban.

OVSZEREK

Gummi és halhólyag, 30% engedmény tucatszámra 1-10 forintig. Capot-Americain rövid, 2-3 forintig. Mintagyűjtemény (25 db) a legfinomabb minőség urak részére 3 frt. Irrigator, felszerelve 2-5 frt. Diana-övek, legfinomabb 2.50, s. —, 8.50 frt. Minden megrendelésnél 30% engedmény. Árjegyzék ingyen.

Rothauser M. Ignác és Fia

Budapest, VI., Deák-tér 6. sz.

Anker-udvar (Király-utca sarkán.)

Utazó ügynökök

Kiűnő mellékkeresetre tehetőnek szari kivés utánjárásul.

Ifj. MECHLOVITS BUDAPEST

Váci-körút 55.

KÖZGAZDASÁG.

A magyar aranyjáradék új szelvényei. A 4%-os magyar aranyjáradék egy részénél január hóban lejár a címletekhez tartozó utolsó szelvény, miért is e papiroknál új szelvényív kerül kiszolgáltatására. A magyar általános hitelbank — amint értesülünk — máris ajánlatot tett a pénzügyminisztériumnak az új szelvényív kiszolgáltatására vonatkozó teendőik elvégzésére, megjelölve azokat a díjakat, melyekért a szelvényívek kiszolgáltatását elvállalni hajlandó.

A debreczeni kamara közgyűlése. Ujjalakulása óta tegnap tartotta első közgyűlését a debreczeni kereskedelmi és iparkamara Szabó Kálmán elnöklésével. A közgyűlést megelőzőleg külön gyűlés volt, amelyen közhírré tették az elnökválasztás megerősítését és a melyen egyúttal a kamara ünnepélyes átvétele is megtörtént. A közgyűlés az elnök előterjesztésével kezdődött, majd a titkár tett jelentést az ügyforgalomról. Az 1908. évi költségvetés-tervezetet a közgyűlés elfogadta, pénztárosnak megválasztotta Fűrész Ödönt, továbbá megalakította az állandó bizottságokat. A tárgysorozat további pontjai között szerepelt az élelmiszer-drágaság ügye, a váltóóvás reformjának kérdése, a vagonhiány stb., s azonkívül számos ipari és kereskedelmi jogi- és szakkérdések.

A Steinherz-cég ügye. A Steinherz B. cég ügyére heteken át a feledés homálya borult s csak a legutóbbi napokban, a cégünök ismeretes incidense kapcsán került ismét előtérbe a cég dolga. Erre vonatkozólag több helyen egy közlemény látott napvilágot, mely szerint a Steinherz Bernát cég hitellezőinek kiküldött bizottsága ülést tartott, amelyen az ismert események folytán beállt helyzet került tárgyalásra. A kommuniké szerint a bizottság megállapította, hogy az akadályok abból származnak, a hitelezők egy része nem akarja belátni, hogy követeléseik megmentésének egyetlen lehetősége az alapítandó részvénytársaság részvényeinek átvételében áll, míg ellenben a csőd a követelések teljes elvesztéséhez vezetne. A bizottság elhatározta tehát, hogy abban az esetben, ha a hiányzó hozzájárulások legkésőbb folyó hó 15-ig be nem érkeznek, tisztéről leköszön és az ügyet sorsának engedi át. Tudomásunk szerint november 31-ig moratoriumot kapott a cég, tehát ez lenne a végső dátuma a tárgyalások megszakításának. Másrésztől jó forrásból arról értesülünk, hogy a tervezett részvénytársaság megalakulásának egyik akadályja, hogy az érdekelt bankcsoport és a cég nem tudnak megegyezni a részvénytársasággá való átalakításért járó részesedésre vonatkozólag. Az ügy még ma sem tisztázódott s így a cégnek nincs más választása, mint hogy vagy teljesíti a bankok követeléseit, vagy pedig szabad befolyást enged a csoport a következő eseményeknek és így a cég csődbe jut. A cég legnagyobb hitelezője a Kreditanstalt által alapított Austro-Orientalische Handelsgesellschaft, mely — hír szerint — 650.000 koronával van érdekelve. Ami a cég státusát illeti, Steinherz korábbi bevallásai szerint az aktívák 6 milliót, a passzívák 4.9 milliót tesznek ki. Ezek az adatok természetesen nem föltétlenül pontosak, mert ha valóban így állna a dolog, nem lenne olyan reménytelen a cég helyzete. A pénzügyi körök feszült figyelemmel várják ennek az odíusznak a befejezését.

Czukorrépatermelők Szövetsége. A múlt nyáron az ország nagyobb czukorrépatermelői országos értekezletet tartottak, hogy a czukorgyárak önkényes eljárása ellensúlyozása végett érdekeik megvédésére országos szövetséget alakítsanak. Minthogy azonban az országos szövetség működése a dolog természetéből kifolyólag csakis központi lehet, s a szövetség nem volna képes minden termelő érdekét külön-külön megvédeni: elhatározta az országos értekezlet azt is, hogy az országos szövetség szervezésének kiegészítése céljából minden czukorrépatermelő vidéken egy vidéki szövetség is alakítsassék. Nyitra megye egyike az ország legnagyobb czukorrépatermelő vidékeinek, ahol a vidéki szövetség

szervezési munkálatai már annyira előrehaladtak, hogy november 15-én Nyitrán meg fogják alakítani a szövetséget.

A nemzetközi csekk-értekezlet. Ismeretes, hogy a magyar, osztrák és német közép-európai közgazdasági egyesületek tagjai mostanában Budapesten üléseznek, oly célból, hogy a csekkforgalom egysége elveiről tanácskozzanak. Wekerle Sándor miniszterelnök ma reggel 9 órakor a miniszterelnökségi palotában fogadta az értekezlet tagjait, akik dr. Tóry Gusztáv államtitkár vezetésével jelentek meg.

Dr. Tóry Gusztáv államtitkár üdvözlő szavaira a miniszterelnök a következőképpen felelt:

Igen örülök, hogy az urak szívesek voltak idefáradni, hogy itt a megpendített eszme értelmében a csekkforgalom egysége elveiről tanácskozzanak. Remélem, hogy e fontos ügy megfelelő szabályozása fejlesztőleg fog hatni gazdasági forgalmunkra és hogy tanácskozásaink nem maradnak elméleti megállapodások keretében, hanem a megállapodások gyakorlatilag is végre fognak hajtani. A magyar közép-európai közgazdasági egyesület, de meg a magyar kormány nevében is a legszívesebben üdvözlöm önöket. Tanácskozásai ideje alatt sok egyéb elfoglaltság is hárul reám, de remélem, hogy ez kölcsönös érintkezésünknek nem fogja utját állni.

A miniszterelnök ezután még jó ideig elbeszélgetett a nála megjelentekkel a tanácskozás alá kerülő szakkérdésekről, majd barátságosan bucsuzott tőlük, akik a délelőtt tíz órakor kezdődő tanácskozásra a tőzsdepalota tanácstermébe siettek, ahol a tőzsde tanács nevében Simon Jakab alelnök fogadta az értekezlet tagjait.

A mai értekezletet dr. Wekerle Sándor miniszterelnök, a magyar egyesület elnökének akadályoztatása következtében Tóry Gusztáv igazságügyi államtitkár nyitotta meg, üdvözlő az értekezlet tagjait és elnöktársait az értekezlet élénk helyeslése közben Németország részéről dr. Riesser titkos igazságügyi tanácsost és Ausztria részéről dr. Durig-ot, az osztrák igazságügyi minisztérium képviselőjét kérte föl. Bossányi Endre titkár felolvassa az osztrák közép-európai közgazdasági egyesületnek üdvözlő táviratát, valamint dr. Licht István osztrák reichsráthi képviselő táviratát, aki elmaradását menti ki. Ezután az elnök javaslatára dr. Riesser hozzájárulása után az értekezlet elhatározta, hogy kizárólag azokkal a kérdésekkel foglalkozik, amelyek a magyar csekk-törvénytervezetben, az osztrák törvényben és a német tervezetben eltérően vannak szabályozva és amelyek e mellett nemzetközi jelentőséggel is bírnak. Kornfeld Zsigmond, valamint mások felszólalása után az értekezlet azután a passzív csekk-képességet tárgyalta, melyet külön bizottság elé utalt, majd a fizetési idő kérdéssel foglalkozott. Az értekezlet tagjai holnap a tőzsde tanács meghívására megismerik a tőzsde üzleti forgalmát.

Uj távbeszélő-hivatalok. Bars vármegyében Garamszentbenedeken és Léván, Borsod vármegyében Szendrőládán törvényhatósági távbeszélő-központ, Pozsega vármegyében Veliika községben és Pest vármegyében Szalkszentmártonban környéki távbeszélő-központ nyílt, az Eperjes 2. sz. hivatalnál pedig távirddával egyesített nyilvános telefonállomás létesült. Utóbbi kettő egyúttal a belföldi helyközi távbeszélőforgalomba is bevonatott. A nagyenyedi törvényhatósági távbeszélőhálózat pedig városi távbeszélőhálózattá alakítottát át.

Szerb-belga kereskedelmi szerződés. Belgrádból jelentik, hogy az április 24-én aláírt szerb-belga kereskedelmi szerződés most ideiglenesen hatályba helyeztetett. Az új szerződés értelmében a belga eredetű árukat a legtöbb kedvezmény elve alapján megilletik az idegen államokkal kötött kereskedelmi és tarifális szerződésekben megállapított kedvezmények is.

Gazdasági tudósítók. A földmivelésügyi miniszter Heves vármegye hatvani járására Kiss Ernő pásztói lakost, Kis-Küküllő vármegye radnóti járására Papp Elemér radnóti lakost, a Temes vármegye ujaradi járására Lépa Aurél fibisi lakost és Békés vármegye gyulai járására Megele Béla kétegyházi lakost a gazdasági tudósítói tiszttel bizta meg.

Amerikai magyarok visszatelepítése. A magyar gazdasági szövetség nemrégiben akciózt indított az Amerikába szakadt véreink visszatelepítése ügyében. E végből megbízottjai vannak a szövetségnek Piumában, Triesztben, Hamburgban és Newyorkban, akik utbaigazítják a magyarokat. A szövetség legutóbbi ülésén ez a kérdés beható vitatkozás tárgyát képezte,

amelyne
térén a
azzal, h
készen
elő terje
vándorl
szervez
Bar
Ország
ler Já
kiállítás
csere k

Az
niatt és
Soltész
hó 11-én
szakos
Egy
Magy
gos S
let több
miniszte
könyvviv
vatva v
tét egés
kozmány
igazgató
lentőség
tatni a

Mur
r á s s y
az Ame
veket ö
érdekeb
a belüg
amely a
helyszín
intézet

A
rali élet
ajánlat
ereigél
rona 74
évi janu
88 fillér
13.375 k
tási össz
jelentett
rug. Az
1906. de
849.570,2
87 fillér
korona 5
ben az
13.523.62
zatoknál
kinti kir
korona 9
díj nélkü
ha a biz
hivatott
tályonál
be 32.02
693 káré
tésre.

A fi
zák: Ba
mérnöke
sére, am
egy nag
ezt a ki
kötélpály
a keresk
tartott tá
tésnek
keresked
rokonsze
alapos ta
tanulmán
költségv
ságot ki
vetőjén,
Kornél v
magyar
Emil mű
Romauld
tagjai me
kötélpály
rületet vi
Garibaldi
osztályok
tak, ame
vitatták

Re
Hae
sok

amelynek során előtérbe tolt az a nézet, hogy e téren a kormány eredményes munkát végezhetne azzal, hogy megcsinálná a telepítési bankot és a rég készen levő telepítési törvényjavaslatot a parlament elé terjesztené. A szövetség válaszmánya a visszavándorlás ügyének intézésére állandó bizottságot szervezett.

Baromfitenyésztők gyűlése. A Baromfitenyésztők Országos Egyesülete ülést tartott, melyen Vinkler János titkár jelentést tett a nemzetközi baromfiállítási előkészületeiről. A jelentést beható eszmecserre követte.

Az adóreform az ipar szempontjából. E czim miatt és a kereseti és jövedelemadó czim alatt dr. Soltész Adolf, az Országos Iparégyesület titkára e hó 11-én, hétfőn délután 6 órakor az Egyesület összes szakosztályainak ülésén előadást tart.

Egyöntetű könyvvitel a vidéki intézeteknél. A Magyarországi Pénzüntézetek Országos Szövetsége által egybehívott szakértekezlet több napig tartó tanácskozásában Mándy Lajos miniszteri tanácsos elnöklésével megállapított egy könyvviteli és üzletkezelési szabályzatot, amely hivatalosan arra, hogy a pénzüntézetek belső szervezete egészen modern alapokra fektesse. A szaktanácskozmány megállapodásait kiadták Krocák Károly igazgató-előadónak, aki feldolgozás után a nagyjelentőségű munkát elfogadás végett be fogja mutatni a Szövetség legközelebbi közgyűlésének.

Munkaközvetítő intézet Fiumében. Gróf Andrassy Gyula belügyminiszter, tekintettel arra, hogy az Amerikából visszavándorlás mind nagyobb mérvet ölt, elhatározta, hogy Fiumében a hazatérők érdekében munkaközvetítő irodát létesít. E czélból a belügyminiszter bizottságot küldött le Fiuméba, amely az új intézmény létesítésének lehetőségét a helyszínen tanulmányozza. A fiumei munkaközvetítő intézet már január 1-én megkezdte működését.

A Generall forgalma. Az Assicurazioni Generali életbiztosítási osztályánál október hóban 1479 ajánlat 12,660,551 korona 83 fillér biztosítási összeg erejéig nyújtott be és 1277 kötvény 10,804,934 korona 74 fillér biztosítási összegre állított ki. Folyó évi január 1-je óta 15,489 ajánlat 128,817,718 korona 88 fillér biztosítási összeg erejéig nyújtott be és 13,375 kötvény 113,534,783 korona 47 fillér biztosítási összegre állított ki. Az 1907. január 1-je óta bejelentett károk összege 7,844,502 korona 79 fillérre rug. Az életbiztosítási osztály kimutatott állománya 1906. december hó 31-én 117,600 kötvény után 849,570,242 korona 52 fillér tőkét és 1,666,993 korona 87 fillér járadékot tett ki, amire készpénzben 234,205,259 korona 55 fillér van tartalékba helyezve. Az 1906. évben az életbiztosítási osztály által kiírt károk 13,523,622 korona 23 fillért tettek ki s az összes ágazatoknál a társulat alapítása óta (1831.) az évenkénti kimutatások szerint fizetett károk 861,570,345 korona 95 fillért tesznek ki. A biztosítási minden pótdíj nélkül érvényben marad a teljes összeg erejéig, ha a biztosított népfölkelési kötelezettségénél fogva hivatott be. A betörések lopás elleni biztosítási osztálynál ugyanezen hónapban 135 káreset jelentett be 32,027 korona összeggel, folyó évi január 1-je óta 693 káreset 208,464 korona összeggel került bejelentésre.

A fiumei kikötő kibővítése. Fiuméből táviratozók: Bayer Andor, a fiumei tengerészeti hatóság mérnöke, tervet dolgozott ki a fiumei kikötő kibővítésére, amely szerint Fiume közelében a vasut mentén egy nagy áruakadó pályaudvart létesítenének és ezt a kikötővel, illetve közvetlen a hajókkal drótkötélpályával kötnék össze. Bayer a tervet bemutatta a kereskedelemügyi minisztériumban is, a nemrégiben tartott tanácskozáson, amely a fiumei kikötő kibővítésének kérdésével foglalkozott. Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszter a felvetett eszmét igen rokonszenvesen fogadta és elhatározta, hogy azt alapos tanulmány tárgyává teszi. A helyszínen való tanulmányozásra, valamint a szükséges tervek és költségvetések elkészítésére a miniszter szakbizottságot küldött ki, amelynek tagjai az eszme felvetőjén, Bayer Andor kir. mérnökön kívül Zelovich Kornél vasuti és hajózási főfelügyelő, Gál András magyar államvasuti főmérnök, továbbá Simanek Emil miligytemi tanár, Uray Emil és Medanich Romauld vasuti és hajózási felügyelők. A bizottság tagjai most Fiuméba utaztak, ahol a létesítendő drótkötélpályá utvonatát és a pályaudvarnak szánt területet vizsgálják meg. Tegnapi érkezett meg Pulszky Garibaldi zágrábi máv. üzletvezető, központi ügyosztályok vezetője és együttes tanácskozást tartottak, amelyen a fiumei kikötő kibővítésének kérdését vitatták meg a felvetett eszme keretében.

TÖZSDÉK.

A BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTÖZSDE

Gabonatözsde.

A gabonatözsde ma lanyha irányzatú volt s az összes árak lényegesen gyengültek. A tengerentuli gabonatözsdekről ugyanis déROUTIROZÓ irányzatot jelentettek és ezt azzal indokolták, hogy odaát a gabonaneműek gyors eladása képezi most az egyedüli pénzszerzési forrást és ezt nagymértékben igénybe is veszik. A kínálat tehát hihetetlenül nagy, ami természetesen erős nyomást gyakorol az árfolyamokra. Így Newyorkban és Chikagóban a tegnapielőtti tözsdén majdnem 3 czenttel, a tegnapi pedig 2 és fél czenttel csökkent a buza árfolyama, ami együttevén a mi sulyrendszerünkre és pénzegységünkre átszámítva, körülbelül 90 fillért tesz ki métermázsánknál. Hogy ilyen jelentékeny árcsökkenés nem téveszteti el a hatását a kontinentális tözsdéken sem, mint ahogy nem is téveszt el, az nagyon természetes és nem is lehet azon sem csodálkozni, ha ez a spekulációt nálunk is idegessé tette, mely most attól fél, hogy a pénzkrisis, ha még tovább fokozódik, az amerikaihoz hasonló helyzetet teremthet. Ilyen körülmények mellett a készáru piacra alig volt valamilyen forgalom. A malmok sem érdeklődtek, nem vásároltak, így mindössze 6000 mm. buza került forgalomba. Rozs is olcsóbb lett, míg a zab nem változott és a tengeri csendesebb irányzatú lett. A határidőpiacra az üzlet mindiárt megnyitáskor lanyhán és a tegnapi zárlatnál némileg alacsonyabb jegyzésekkel indult meg. A forgalom folyamán igen izgatott hangulat uralkodott, a kínálat egyre nagyobb arányokat öltött, minek folytán élénk forgalom mellett egyre alacsonyabb színvonalra kerültek az árfolyamok. Az irányzat lanyhulásához ma különben az is hozzájárult, hogy az idő beborult és így esőre nyílt kilátás.

Takarmány- és korpaszállítás.

A szálas takarmányokra nézve életbelépett segítségül az az intézkedés, amely szerint a kedvezményes díjtételek csak a gazdasági egyesületek igazolványai alapján vehetők igénybe, arra indította a Budapesti Kereskedelmi és Iparkamarát, hogy megismétlje a korábbi években is támasztott ama kívánását, amely a kedvezményeknek a kereskedelem és ennek után a kisgazdák részére leendő hozzáférhetővé tételére irányul. Ezzel kapcsolatban a budapesti kamara azt a kérelmet is terjesztette föl a kereskedelemügyi miniszterhez, hogy az inséges vidékekre szállított korpa- és egyéb abraktakarmány-küldeményekre (10,000 kg. feladása esetén és tengelyen való elfuvarozás feltétele mellett) az I. kivételos, vagy legalább a C. osztály díjszabása engedélyeztessék.

Takarmánykiviteli tilalom Macedóniában.

Szalonikiból jelentik, hogy az árpa, széna és szalma kivitele a macedóniai tartományokból tilalom alá helyeztetett.

A mezőgazdaság helyzete.

Az OMGE. gabonaárjegyző irodája tudósítóinak jelentései szerint az ország majdnem minden vidékén megakasztotta az őszi vetési munkákat a hét eleje óta beállott hideg idő. A kikelt vetések igen rosszak, több vidéken a fagy miatt szántásról szó sem lehet. A vetésekkel a gazdák sok helyen elkéstek, a szárazság, fagy és egérkárok miatt a vetések áttelelésére semmi kilátás, úgy, hogy kétségbeesítő országszerte a mezőgazdaság helyzete.

Takarmánykiviteli tilalom.

Az őszi buzavetés siralmas állapota nagy aggodalommal tölti el a gazdákat, de tulzottak azok a híresztelések, amelyeket a takarmánykiviteli tilalom életbeléptetése czéljából bocsájtanak világgá. A földmivelségi minisztérium mindent elkövetett, hogy a takarmányinséget enyhítse. Megszorítja a kivitel s a kereskedelmi miniszterrel egyértelműleg kivéte-

les rendszabályokat léptet életbe. Azonban a takarmánykiviteli tilalom eszméjét, úgy látszik, a földmivelségi miniszter nem tartja szükségesnek. Utoljára 1904-ben rendelték el a takarmánykiviteli tilalmat s akkor sem bizonyult czélszerűnek. Most pedig van annyi takarmány az országban, s talán több is, mint akkor. Különben is a takarmánykiviteli tilalom elrendelése az osztrák kormányval egyetértőleg történhetnék s kihatással lenne a kereskedelmi szerződésekre is. A kormány el akarja kerülni mindazokat a bonyodalmakat, amelyeket a takarmánykiviteli tilalom felidézhet.

Eladatott:

Buza. Tiszavidéki: 200 mm. 78 kg. 24.40 korona, felső, 300 mm. 75.5 kg. 24.40 korona, felső, 150 mm. 78.5 kg. 25.50 korona, 100 mm. 78 kg. 25.50 korona, 100 mm. 78 kg. 25.50 korona, 100 mm. 78 kg. 25.50 korona, 100 mm. 77.5 kg. 25.35 korona, 100 mm. 77.5 kg. 25.35 korona, 300 mm. 77 kg. 25.10 korona, 100 mm. 75.5 kg. 24.80 korona.

Pestvidéki: 1000 mm. 76 kg. 24.90 korona, 500 mm. 76 kg. 24.90 korona.

Felsőmagyarországi: 150 mm. 77.8 kg. 24.70 korona, 100 mm. 78 kg. 24.90 korona, 100 mm. 78.5 kg. 24.90 korona, 800 mm. 77 kg. 25 korona, decz.

Raktári: 500 mm. 77 kg. 24.80 korona, 500 mm. 78 kg. 24.80 korona.

Fejérmegyei: 3000 mm. 78.2 kg. 25.20 korona, 100 mm. 78 kg. 25 korona, 100 mm. 77.3 kg. 24.90 korona.

Rozs. 200 mm. 22.40 korona, kpf., par.

Árpa. 100 mm. 15.60 korona, kpf., par.

Budapesti gabonaforgalom.

1907. november 6-tól november 7-ig.

	Erkezett:	Elszállított:
Buza	16070	3315
Rozs	9859	300
Árpa	9245	1194
Zab	7166	—
Tengeri	804	1
Liszt	580	9495
Korpa	200	1400

A határidőpiacra köttetett:

Délelőtt:

Előfordult kötése (50 kg.-kint):
 Buza 1908. áprilisra 12.85, 12.86, 12.69, 12.63.
 Rozs 1908. áprilisra 11.88, 11.89, 11.83, 11.89, 11.80, 11.77.

Zab 1908. áprilisra 8.68, 8.62, 8.66, 8.64.
 Tengeri 1908. májusra 7.44, 7.45, 7.32, 7.37, 7.33.

Déli 1 órakor zárulnak

Buza 1908. áprilisra — — — — — 12.67 12.68
 Rozs 1908. áprilisra — — — — — 11.77 11.78
 Zab 1908. áprilisra — — — — — 8.64 8.65
 Tengeri 1908. májusra — — — — — 7.31—7.32

Délutáni forgalom.

Délután a lanyha irányzat továbbra is tartotta magát, azonban egyes gabonaneműek az egy órai árfolyamhoz képest kissé megerősödtek.

4 óra 30 perczkor zárulnak:

áprilisi buza	12.70	12.71
áprilisi rozs	11.83	11.84
áprilisi zab	8.64	8.65
májusi tengeri	7.33	7.34

Ertéktözsde.

A nemzetközi pénzpiac eseményei erősen befolyásolták a mai tözsde üzletmenetét. Már a tegnapi angol kamatlábemelés is elég kedvezőtlen hatással volt a mi tözsdénk, de a mai francia és német hasonló rendszabály valósággal deroutszerű mozgalmat idézett elő. A spekuláció mindenáron tulakart adni az érdeklőségein, igen sürgös és tömeges kínálattal lépett fel, minek folytán jelentékenyen csökkentek az összes árfolyamok. Csak később, amikor Bécs vásárlóként lépett fel, nyugodtak meg valamelyest a kedélyek. A mai árváriációkról lapunk más helyen számolunk be s ami a mai üzlet lefolyását illeti, azt a következőkben adjuk:

Kedvezőtlen külföldi jegyzésekre, valamint arra az eshetőségre, hogy a német birodalmi és az Osztrák-Magyar Bank szintén felemelje a kamatlábat, lanyha irányzattal folyt le a mai előtözsde.

Reggelizés előtt fél pohár

Schmidthauer-féle

Használatra valódi áldás gyomor- és székzsorulásban szenvedőknek

Igmándi

Keserűvíz

az elrontott gyomrot 2-3 óra alatt teljesen rendbe hozza. Kapható mindenütt és nagy üvegekben

Helyi realizálások és kontremín, ugyiszinté bécsi ar-
bitrázs hozzájárultak, hogy az árfolyamok rohamo-
san hanyatlottak. Zárlat felé az irányzat nyugodtabb
lett és az árfolyamok mérsékelten javultak. A for-
galom időnkint élénk volt. A déli tőzsde gyengén in-
dult, az üzlet folyamán az irányzat csekély ingadozó-
sok után némileg javult és az árfolyamok, daczára,
hogy a német birodalmi bank a kamatlábat egy szá-
zalekkel felemelte, változatlanul zárultak. Az utó-
tőzsde eleinte gyenge volt, később jobb bécsi hírekre
és fedezésekre jelentékenyen javult.

Előtőzsde.

Előtőzsde gyenge.
Köttek: Osztrák hitelrészvény 621.50-618.25
Magyar hitelrészvény 727.50-722.50. Déli vasut
144.---. Rimamurányi vasmű 503.-494.-.
Közúti vaspálya 520.-519.-. Hazai bank ---.

Déli tőzsde.

A déli tőzsde lanyhult
Köttek: Osztrák hitelrészvény 619.50-622.-.
Magyar hitelrészvény 724.-726.-. Osztrák magyar
államvasut 633.50-635.-. Déli vasut ---.
Rimamurányi vasmű 494.-496.25. Magyar leszám-
ítolbank 455.-455.25. Jelzálogbank 410.-410.50.
Közúti vaspálya ---. Városi villamos vasut
269.50-272.-. Magyar korona járadék 91.70-91.90.
Jelzálog-sorsjegy ---. Hazai sorsjegy 100.-.
Konvertált 140. Hazai bank 270.- Kereskedelmi részv.
társ. 578.-579.-. Orosz járadék ---. Bel-
városi takarékpénztár ---. Erzsébetvárosi takarékpénztár
---. Salgótarjáni kőszénbánya r.-t. 535.-
536.-. Neuschloss-féle Nasiczi tannin-gyár ---.
Erzsébet kir. szanatórium-sorsjegy ---.

Prémium-üzlet: A díjbiztosításokért fizettek: Osz-
trák hitelrészvényekért holnapra 4.-5.- K, 8 napra
10.-11.- K, november végére 18.-20.- K.

Utőtőzsde.

Az utőtőzsde kezdetben gyenge volt, később lényeg-
esen javult.
Köttek: Osztrák hitelrészvény 618.50-622.50.
Magyar hitelrészvény 722.-728.-. Jelzálogbank
---. Déli vasut ---. Orosz járadék ---.
Végül maradt: Osztrák hitelrészvény 622.50. Magyar
hitelrészvény 728.-. Jelzálogbank ---.

BECSI GABONATŐZSDE.

Bécs, november 8. (Az Egyetértés távirata.)
A külföldi piacokról általában bágyadt jelentések
érkeztek különösen az észak-amerikai tőzsdékről,
amelyeken a nagy pénzzavarok miatt jelentékeny
mennységek kerültek piacra. Az itteni tőzsdén a
konzum egyáltalán nem mutatott vásárló kedvet,
a hangulat lanyha, buza 10 fillérrel hanyatlott,
rozs 5 fillért veszített, tenegeri és zab ellenben
változatlan. Az üzlet nagyon csöndes. Árpa
iránt csak csekély érdeklődés mutatkozott,
ára szilárdan tartott, irányzata felette kedvező.
Jegyeztetett buza: új tiszavidéki 12.85-13.35
korona, mosoni 12.20-12.60 korona, tóttelvidéki
12.20-12.70 korona, déli vasuti 12.20-12.50 ko-
rona, marchfeldi 12.-12.30 korona.
Uj-rozs: tóttelvidéki 11.95-12.15 korona,
csepeli 11.90-12.10 kor., pestmegyei 11.90-
12.20 kor., különféle magyar és osztrák 11.85-
12.10 korona.
Arpa: morvaországi 9.40-10. kor., march-
feldi 9.-9.50 kor., bécsvidéki 8.90-9.50 kor.,
tóttelvidéki 8.25-9.90 kor., győri --- kor.,
közép-dunai --- kor., délviasuti --- kor.,
tiszavidéki --- kor.

Magyar tenegeri: 7.90-8.05 kor., uj 6.85-7.35
K, cinquantin régi 8.35-8.50 K, uj 8.10-8.30 K.
Magyar zab: közepes 8.45-8.70 korona,
elsőrendű 8.70-9.- kor., válogatott 8.95-9.20
korona, selejtes --- kor.

BECSI ÉRTÉKTŐZSDE.

Bécs, nov. 8. A bécsi értéktőzsde ma, hasonlóan
a többi kontinentális tőzsdékhez, a nemzetközi pénz-
piacz mozgalmás eseményeinek hatása alatt állott.
A kedvezőtlen hírek hatása alatt a legtöbb értékben
áresés állott be, mely különösen a vaspiazc értékeire
hatott ki erősen. Később nyugodtabb felfogás vető-
dött felszínre s a tőzsde úgy ítélte meg a helyzetet,
hogy az angol bank kamatlábemelése inkább csak az
amerikai pénzvizonyok következménye és hogy

semmi összefüggésben sincs az európai pénzvizony-
okkal, továbbá, hogy Amerika az önségely mód-
szeréhez folyamodik. A higgadtabb megítélés folytán
visszavásárlások és csekélyebb áremelkedések vol-
tak. Csupán bányáértékekben volt lanyha az irány-
zat. Az irányzat ezután az előtőzsde végéig tartott
volt. A déli tőzsde szintén tartott árfolyamokkal nyil-
meg. A zárlat gyenge, mindazonáltal nyugodt volt.
Vasértékekben nagyobb kényszereladások voltak.

II órákor zárulnak:

Osztrák hitel. 620.-, Magyar hitelr. 724.-,
Länderbank ---, Allamvasut 634.50---,
Elbavölgyi vasut ---, Déli vasut 141.50---,
Alpesi bányatársulat 577.-, Rimamurányi 495.-,
Májusi járadék 95.70, Magyar koronajár. 91.90,
Orosz érték 85.10, Török sorsjegy 181.-, Német
márka 117.60.

**A déli tőzsde csendes hangulatbau nyílt meg.
I órákor jegyeztek:**

Osztrák hitel 621.50, Magyar hitel 724.-,
Länderbank 405.50 Unio-bank 526.-, Allamvasut
635.50, Angol-bank ---, Bankverein ---,
Déli vasut 142.-, Gőzhajó ---, Alpesi bányá-
részvény 579.-, Májusi járadék 95.65, Magyar
koronajáradék 91.90, Török sorsjegy 180.50 Német
márka 117.65, Elbavölgyi vasut ---, Rima-
murányi 494.-, Orosz járadék ---, Keleti vas-
utak ---. Skoda ---. Magyar jelz. ---. Kár-
páti petroleum.

Bécs, november 8. (Osztrák értékek zárata.)

4-2 százalékos papír-járadék 95.35, 4 százalékos
osztrák arany járadék 113.75, 1860-as sorsjegy
146.-, Osztrák hitelsorsjegy 437.- Angol osz-
trák bankrészvény 288.-, Bécsi Bankverein
511.-, Osztrák-magyar bank 1778.-, Déli vasut
141.25, Dunagőzhajózási társaság 974.50, Do-
hány részvény 381.-, Cs. kir. arany (vert.) 11.36,
Német bankváltók 117.60, Osztrák Lloyd 406.-,
4.2 százal. ezüst járadék 95.30 65.-, Osztrák
koronajáradék 95.55, 1864-es sorsjegy 247.-, Osz-
trák hitelintézeti részvény 620.-, Union-Bank
523.50, Osztrák Länderbank 404.25, Osztrák-ma-
gyar államvasut 634.-, Elbavölgyi vasut 407.-,
Alpesi részvény 576.50, 20 frankos 19.22, Lon-
doni váltóár 241.75, Lipótkohó 395.-, Töröksors-
jegy 180.25 Gyenge.

Bécs, november 8. (Magyar értékek zárata.)

4 százalékos arany-járadék 109.30. Tiszai és szeg.
kölc. sorsjegy 139.25 Magyar hitelbank részvény
723.25 Magyar leszámítoló és váltó részvény 451.-.
Rimamurányi 492.50. Magyar cukoripar ---.
Adria hajózási részvénytársaság 388.-, Magyar ko-
ronajáradék 92.50, 4 százalékos magyar földieherm.
kötv. 91.30, Magyar nyer.-k. sorsjegy 188.-,
Kassa-Oderberg vasut részvény ---, Magyar jel-
zálogbank 405.-, Magyar keresk. bank 32.25 kor.

KÜLFÖLDI ÉRTÉKTŐZSDE.

Berlin, nov. 8. (Tőzsdejelentés.) A tőzsdemeg-
nyitás irányzata kontinentális bankok kamatlábjának
felemelésével kapcsolatban általánosságban bágyadt
volt. Tekintettel arra a tényre, hogy az angol bank-
tól mult csütörtök óta 2,904.000 font sterlinget kizá-
rólag amerikai cseleokra vontak el, a bankok elővi-
gyázati rendszabályai figyelmeztetéstül akarnak szol-
gálni az Amerika részéről bekövetkezheto újabb
aranyelvonás ellen. Mindamellet kérdéses, hogy a
kamatlábfelemelés pozitív hatást gyakorol-e az ame-
rikaiak részéről folyton tartó aranyimport meggát-
lására. A birodalmi banknak egy egész százalékkal
való kamatemelése azzal áll kapcsolatban, hogy ok-
tóbertől fogva november legutóbbi napiaig körül-
belül 50 millió márká aranyat vittek külföldre. Ban-
kok tegnaphoz képest néhány tizeddel gyöngültek.
Schaffhausen Bankverein 1%-al olcsóbbodott, ugyan-
gy az orosz bank részvényei is. Bányáértékek irány-
zata szintén bágyadt és 1-1½%-ig estek. Deutsch-
luxemburgiak 2½%-el, gelsenkircheniek azonban
csak ¼%-al gyöngültek. A bányáértékek lanyhasá-
gát sokan arra vezetik vissza, hogy a rudvas-szövet-
kezet létesülése a lotaringiai művek legnagyobb ré-
szének elutasító magatartása következtében kérdé-
sössé vált és hogy a vasárak október elejétől, ami-
kor 132 márkát jegyeztek, máig 24 márkával olcsób-

odtak. A vasuti piaczon osztrák-magyar államvasut,
déli vasut és olasz vasutak az illető államok tőzs-
déjének gyöngé jelentései következtében szintén es-
tek árban. Amerikaiak Newyorkkal egybehangzóan
bágyadt irányzatot követtek. Német és idegen jára-
dékok szintén a bankkamatláb emelésének hatása
alatt szenvedtek. Hajózási részvények éppen ugy,
mint a truszt-dinamit, valamint általános villamos-
sági részvények realizációk nyomása alatt gyön-
gültek. A tőzsdeidő második órájában a bányáértékek
piaczán részben javulás állott be és a bankrészvé-
nyek is javultak, helyi visszavásárlásokra. Egyéb
értékpapirokban az üzlet csöndes volt. Későbbben a
bányáértékek piaczának irányzata szabálytalan volt.
A berlini nagy közúti vasut pozíció-oldásokra
2¼%-al estek és Kanada Pacific-részvények 141.40-ig
gyöngültek. A tőzsde harmadik órájában az össz-
irányzat az árfolyamok állandó volta mellett csön-
des. Német járadék bágyadt. A 4½%-os birodalmi
kölcson 0.70, a 3½%-os konzolok 0.65%-al, a 3%-os
birodalmi kölcson és konzol 0.10%-al volt olcsób-
ban kapható. A készpénzpiacz ipari értékeinek irány-
zata gyöngé. Kaiserhof-részvények 10%, Admirals-
gartenbad-részvények 1%-al estek. Napi pénz 6%,
magánleszámítolási kamatláb 6½%.

**Zárlatkor jegyeztetik: 4-2 százalékos papírjá-
radék ---, 4 százalékos osztrák aranyjáradék 96.25,**

osztrák hitelrészvény 194.75, Déli vasut 26.90,
orosz bankjegyek 215.20, 4 százalékos új orosz köl-
csön 70.-, Disconto Commandit 165.70, Dinamit-
truszt 152.60. Harpeni 191.90, Unifikált török
járadék 92.55, 4-2 százalékos ezüst-járadék ---,
4 százalékos magyar aranyjáradék 91.40,
Magyar koronajáradék 91.30, Osztrák-magyar
államvasut 135.75, Bécsi váltóár 84.95, Olasz
járadék ---, Alt. villamosági Edison 193.90,
Gelsenkirchen 189.60, Laura-kohó 214.75. Gyenge.

**Frankfurt, (Zárlat.) november 8. 4-2 százalékos
papírjáradék 96.20, 4 százalékos osztrák arany-
járadék 96.25, 4 százalékos magyar aranyjáradék
91.90, Osztrák hitelintézeti részvény 195.30, Osztrák-
magyar államvasut 135.90, Északnyugati vasut
---, Bustlehradi vasut ---, Londoni váltóár
205.25, Bécsi Bankverein 129.50, Villamos részvény
145.80, 3 százalékos magyar aranykölcson 96.-, 4-2
százalékos ezüstjáradék ---, Osztrák koronajára-
dék 95.35, Magyar koronajáradék 91.70, Osztrák-
magyar bank 128.-, Déli vasut részvény 27.-,
Elbavölgyi vasut ---, Bécsi váltóár 850.-, Párisi
váltóár 815.16, Union bankrészvény ---, Alpesi
bányarészvény 300.-, Gyenge.**

**Hamburg, (Zárlat) november 8. 4-2 százalékos
ezüstjáradék 96.30, 1860. sorsjegy ---, Déli vasut
27.10, 4 százalékos Aranyjáradék 96.40, Osztrák
hitelrészvény 195.25, Osztrák-magyar államvasut
135.-, Olasz járadék 101.30, 4 százalékos Magyar
aranyjáradék 92.10 Szilárdult.**

London, november 8. Angol consol 81.62.

**Páris, nov. 8. (Zárlat.) 3 százalékos Francia
járadék 94.67, Osztr. aranyjáradék 95.60, Magyar
aranyjáradék 92.95, 5 százalékos Bolgár kötelez-
vény 1896. évről 487.-, 4 százalékos Olasz jára-
dék 101.57, Déli vasut elsőbbségi kötv. 305.-
5 százalékos marokkói járadék 505.-, 4 százalé-
kos 1890. Román kölcson ---, 4 százalékos
Kons. amort. román járadék 87.50, 4 százalékos
Amort. román járadék 1905.-, 5 százalékos
Orosz járadék 1906. 88.90, 5 száz. Orosz kincstári
utalvány 1904. 502.-, 4 száz. Szerb járadék 1907.
---, 4 százalékos spanyol járadék 91.95, 4 száza-
lékos unifikált török jár. 91.4,2 Török sorsjegy
163.50, Török dohányrészvény 417.-, Osztrák föld-
hitelintézet 10.30, Osztr. Länderbank ---, Ma-
gyar jelzálogbank 448.-, Banque de Paris 13.68,
Banque Ottomane 684.-, Osztr. magyar állam-
vasut ---, Déli vasut 148. Meridional vasut 640.-,
Keleti vasutak ---, Waggon Lits ---, Hartmann
gépgyár 595.-, Rio Tinto 16.24, Sucrerie d'Egypte
31, Tula ---, Thomson Houston 127.-, Urkányi
kőszén ---, Chartered 21.-, De Beers 427, East
Rand 86.-, Lagerfontein 117.-, Transvaal Consols
41.-, Transvaal Land Company ---, Váltó Am-
sterdam (rövid) 207.93 Váltó német piaczokra
(rövid) 122.56, Váltó Bécsre (rövid) 104.18, Váltó
Belgiumra (rövid) 13/16. Olasz aranyváltó (rövid)
---, Váltó Svájcra (röv.) 9/16, Csek Londonra 252.45,
Magánkamatláb 4.- Nyugodt.**

**WIKUS
CSOKOLÁDE GYAR
BUDAPEST**

**WIKUS TÁTRA
TEJCSOKOLÁDE
WIKUS
CACAOFOR**

Szomb
ÜZL
(Magy
kezete jelen
élenkitőleg
még mindig
szépen keze
keresett és
tők. Gyümö
körte érkezi
mellett hely
nyomott ara
igen nagy r
sett, különö
dést legjobb
Mai ár
Husne
140 K, ele
hosszan n
helybeli bo
návál 116-
szalonna fr
140 K, sza
való 140-
148 152
(vidéki) kg
2.- K, sza
1.30-1.60
Vaa:
vaddisznó
nagy 2.80
fogoly 1.0
--- K, d
Baron
3. K, s
3.20-4.-
3.-3.60
baromfi:
1.40-1.50
tyuk 1.40
Gyöngytyu
Tejter.
2.50 K, II.

Kivonat a hivatalos lapból.

— November 8. —

Kinevezések. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Heib Józsa okleveles tanítónőt a kisgarami állami elemi népiskolához rendes tanítónővé, Szopos András okleveles tanítót a borbándi állami elemi népiskolához rendes tanítónővé, Vojtovics Sándor okleveles tanítót a lénártói új állami elemi népiskolához rendes tanítónővé, Nagyvinuszky János okleveles tanítót a homlizi községi elemi iskolához rendes tanítónővé; a földmívelésügyi miniszter Szász Nándor miniszteri számírtást kertészeti tanítónővé titkárrá; az igazságügy-miniszter Kolosi Vazul vajdahunyadi járásbírói telekkönyvi átalakító díjnyelvet a hátszegi járásbírói sághoz irnokká; a budapesti ítélőtábla elnöke Bodonyi Rezső budapesti lakos, jogszigorlót és dr. Antal Arthur veszprémi lakos, ügyvédjelöltet a budapesti ítélőtábla területére díjas joggyakornokká; a győri ítélőtábla elnöke dr. Róka Lajos és új. Gergely József díjtalan joggyakornokokat a győri ítélőtábla kerületére díjas joggyakornokká; a dohányjövődéki központi igazgató Réé János veszprémi lakost dohányjövődéki segédtszítte és a budapestvidéki pénzügyigazgatóság Barna János pénzügyőri vigyázót a szentendrei adóhivatalhoz hivatalsszolgáivá nevezte ki.

Áthelyezések. A földmívelésügyi miniszter Kossuth János erdészt a vezetése alatt álló miniszteri-umból Liptóújvárra, Klímko Gyula erdészt Liptóújvárról az orsovai erdőhivatal kerületébe helyezte át s előbbi az erdőrendezés utóbbi pedig a dalbocsezi erdőgazdálkodás vezetésével is megbízta, Veres Viktor erdészt a lipjai főerdőhivaltól a gödöllői erdőhivatal kerületébe helyezte át s a nagymarosi erdőgazdálkodás vezetésével bízza meg.

Névmagyarosítás. A belügyminiszter Goldstein Jóni (Jenő) budapesti lakos családi nevének „Görö”-re kért átváltoztatását megengedte.

Pályázatok. A budapesti ügyészségnél alügyészi, a karánsebesi törvényszéknél albírói, a felsővízközi járásbírósnál aljegyzői, a nagyváradi ítélőtábla kerületében négy (4) joggyakornoki, a kaposvári adó-

hivatalnál segédi, a nyitrai pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvevősnél számtiszt, a kaposvári és a kassai pénzügyigazgatóságok mellé rendelt számvevősnél számgyakornoki, a kassai, a székesfehérvári és a zombolyai adóhivataloknál díjas gyakornoki állásra 2 hét; — a glinai adóhivatalnál szolgál állásra 4 hét — és a veszprémi pénzügyigazgatóság kerületében két pénzügyőri vigyázói állásra 6 hét alatt lehet beadni a pályázati kérvényeket.

VIZÁLLÁS.

Table with columns for dates (november 7. nov. 8.), locations (méter), and names (e.g., Inn, Duna, Eshárding, Passau, Linz, Bécs, Pozsony, Komárom, Budapest, Paks, Mohács, Gombos, Újvidék, Horva Vág, Zsolna, Troncson, Szered, Szt.-Gothárd, Győr, Dráva, Várasd, Zakány, Barcs, Eszék, M.-Sardán, Zágráb, Sziszek, Mitrovicza, Déas, Kraszna, Latorca, Laborca, Ung, Haza, M.-Sziget, Tokoháza, V.-Namény, Tokaj, Zsuzsátfüred, Szolnok, Csongrád, Szeged, T.-Bocse, Tittel, Ódava, Tapolc, Bérfa, Hódmező, Ladmóca, Zsolna, H.-Námeti, Margitta, R.-Újfalú, Csucsá, N.-Várad, Holényos, Tonka, Gurahonc, Borosjenő, Békés, Gyoma, Gy.-Fehérvár, Branyicska, Soborsán, Arad, Makó, K.-Kostély, Kiszót, Tomosvár, Bécskerék).

IDŐJÁRÁS.

A meteorologiai központi intézet távirati jelentése 1907. november 8-án reggel 7 órakor. Az elmúlt nap időjárásának áttekintése. Hazánk időjárása tegnap sem változott lényegesen. A hőmérséklet maximuma: Czirkveniczán 16 C° és minimuma: Arvaváralján 12 C° volt. Prognózis a következő 24 órára: Nyugot felől növekedő felhőzet és hőemelkedés várható.

Table with columns: Allomás, Legnagyobb hó, A hőmérséklet Celsiususban, Szélirány és erője, Felhőzet, Legnagyobb mín., Hőmérőskálán.

Advertisement for wine: Saját termész, kitűnő, tisztán kezelt magyarai ó-és pecsenye borok. Winter Adolf ügyvédnél ARAD Deák Ferenc-utca 40. sz.

Advertisement for musical instruments: Csekély havi részletfizetésre. HEGEDÜK, Valódi Párisi, Színházi látcsövek. Felette mérsékelt árakon. OZITERÁK, GRAMMOFONOK. AUFRECHT és GOLDSCHMIED Budapest, VI. kerület, Andrásy-ut 17. szám.

Advertisement for a wedding: HÁZASULANDÓK FIGYELMÉBE! JEGYGYÜRÜK, HÁZAJÁNDÉK-TÁRGYAK A LEGELŐNYÖSEBBEN POLGÁR KÁLMÁN ÉKSZERÉSZ-ÉS MŰÖRÁS üzletében szerezhetők be. BUDAPEST, Erzsébetkörút 29. VIDÉKI MEGRENDELÉSEKRE KÜLÖNÖS GONDOT FORDITOK. ÁRJEGYZÉK 2000 RAJZZAL INGYEN ÉS BÉRMENTVE.

Advertisement for dental services: INGYEN. HALHÓLYAG 2, 4, 6, 8, 10, 12 K tucatja PESAR, OCLUS, NŐI ÖVSZER 3—5 kor. „NAKIRA” törv. védett fém-övszer különleges, valódi indiai paragummból fel-tétlen megbízható, tucatja... 12 K. MINTAGYÜJTEMÉNY 12 darab legfinomabb övszerből 4 korona. UTERUS-SPRAY eredeti törv. védve női különlegeség 14 korona. Universalis-sérvkötők pártalanok, kis gummi nyomással, a legnagyobb sérv is el-sárható. Egyoldali 8—12, kétoldali 10—24 korona. Műlábak, műkezek, egyenesstartók fordennöl-teknek, lámpópek, stb stb. Haskötők, gummiharisnyák stb. Irrigá-torok, betegápolási eszközök kaphatók. Magyar Orvosi Múszertár Budapest VII., Rákóczi-ut 32. Pontos szimre és a veres keresetre ügyeljünk.

HETI MŰSOR.

Table with columns: November, Nemzeti Színház, M. kir. Operaház, Vigaszínház, Király-Szín ház, Népszínház (Vig-Opera), Magyar Színház, Vár Színház, Uránia. Row 10: Vasárnap d. u. este. Folt amely tisztít a feleségem Pozsonyi diéta. Hugonották. Iosette kisassz. a feleségem Az ördög. A vig özvegy Falusi Madonna. Carmen. Molnársgyermekek. Kertülő út. Reudnek muszá lenni A tenger.

S Z I N H Á Z A K

Szombaton, 1907. november 9-én.

Nemzeti színház

A pozsonyi diéta. Vigjáték 3 felvonásban. Írta: Berczik Árpád. Személyek: Grassalkovich Miklályfi, Krisztina Csillag, Hornemiszsa Magda Pautay E, Okolicsanyi Odi, Papay Pálffy, Szontványi Bartos, Békly Kúrtly, Hordenstein Dező, Papayné Helvay, Ilonka D. Lányi. Kezdeté fél 8 óraker.

M. Kir. Operaház

Bohémélet. Dalmi 4 képpben. Zenejét szer- zette Puccini Giacomo. Szövegét írta Giacosa és Illika. Fordította Radó Antal. Személyek: Rodolphe Arányi, Sohanard Várdi, Marcel Takács, Colline Kornai, Musette Ambrusné, Mimi Szamosi E, Alcindor Szendrői. Kezdeté fél 7 óraker.

Nepszínház-Vinopera

A piros bugyelláris. Eredeti népszínház dalok- kal 3 felvonásban. Írta Csap egy Ferencz. Személyek: Török Mihály Kúrtly, Zsolt, a felesége Blaha, Jula asszony Jzsoná, Menzsi, huga Tallán A., Huszárkapitány Bezerédi, Csillag Pál Szekely, Petak kaplar Nagy, Penas Jabinszky, Hajas István Horvát, Kóza Gyurka Pazman, Gisi, gyulogpostás Virág. Kezdeté 8 óraker.

Király színház

Falusi Madonna. Daljáték 3 felvonásban. Írta és zenejét szerzette Verő György. Róllér vendéglős Németh, Póli, a felesége Szentgyörgyi, Zsani pinceszér Papir, Kócosz Panna Podák, Máté ezda Sátrny, Az öreg prói Szirmai, Feszty Ába Csapó. Kezdeté fél 8 óraker.

Arany színház

Az országos színházevészi akadémia színésziskolájának vizsgaelőadása. Kezdeté 8 óraker.

HELVÉZIA KÁVÉHÁZ

Andrássy-ut 35. szám.

Minden este cigányzene.

Nászajándékok jubileumra díszdíjak, evő- eszközök, műipari cikkek részletfizetésre is kaphatók jutányos áron POLGÁR KÁLMÁN műőráé ékszerterelepén Budapest, Erzsébet-körut 29. l. em. Aranyékek 2000 rajzzal ingyen és bérmentve. Tavittásokra és vidéki megrendelésekre kü- lönbös gondot fordítva.

UJ SZALAMI

HERZ ARMIN FIAI, BUDAPEST. olismert kitünő gyártmánya már kapható a legtöbb sajt-, fűszer-, cseméje- és hentesüzletben. Ezen szalami tisztá- kezelés mellett elsőrendű sertésborsból ké- szül. Minden rud omepecséjén látható a KL bejegyzett védjegy.

Maevar k. álmva utak üzemeltetősége Szombathely. 25271 szám.

Pályázati hirdetmény

A magyar királyi államvasutak szombathelyi üz- letvezetősége a részére 1908 esetleg 1910 év végéig szükséges vész- seprű szállítást biztosítani kívánván ezennel nyilvános pályázatot hirdet. A szállításra vonatkozó részletes módozatokat magában foglaló Ajánlati felhívás a szombathelyi üzlet- vezetőség általános I osztálya anyag és leltárbeszerzési csoportjánál kapható, a hó- tövebb felvilágosítások is adatnak. A szabályszerűen kiállított ivenként 1 koronás m. kor. okmánybéllyel ellátott ajánlatok lepecsételve leg- később 1. év november hó 30-ik napjának délelőtti 10 órájáig a szombathelyi üzletvezetőség általános I. osztálya anyag és leltár beszerzési csoportjában adan- dók át illetőleg posta útján oda küldendők és azok ho- r- éka ezen közzéttemmel látható el: »Ajánlat 25271/907 számhoz. Később benyújtott ajánlatok valamint olyanok melyek nem pontosan a részletes módozatok betartása mellett állítottak ki nem vételnek figyelembe. Szombathely, 1907 október hóban. Az üzletvezetőség.

Szenzáció

a kvótaemelés körül.

A teher súlyos, de más réven megtérül. (Saját tudósítónktól.)

A kvóta 2 perccenttel nő, Rosszul teszi, de megteszi... Fölfelé megy és e jogát Sajnos senki el nem veszi.

És mégis csalódni fog Bécs Hiába vásik a foga — A súlyos teher megtérül, Vigyorgásra hát nincs oka.

Mert ha a kedves osztrákot Bármilyen kórság is éri, Menten bejön a boltunkba S a fehér keresztet kéri...

Ilyenkép dusan megtérül Mit elvesztettnek véltünk — A kecskeméti sóborszesz Im így csatázik értünk.

Ripp,

Alföldi fehér kereszt sós borszesz,

melynek hatása egyszerűen meseszerű.

Alföldi fehér kereszt sós borszesz a hü házibarát

igazi háziszser.

Az Alföldi fehér kereszt sós borszesz egyedüli gyártója az

Alföldi Cognacgyár

részvénytársaság Kecskeméten 0 cs. és. kir. tansége József főherczeg kamara szállítója.

Table with 2 columns: 'Lelővők' and 'Hőmérők'. It contains numerical data for various categories.

ONOK melyek nek leg- kiválóbb m- dőségét az- a- tal- lunk. D- v- segekben. 10 E- től ED

K tucátja 3-5 kor. Francia gyár- tású. 4 korona. korona. ötök b sör is el- korona. fordennót- nek, stb stb. Irigá- naphatók. Budapest

rania nek muszá- lenni tenger

FŐVÁROSI ORFEUM

WALDMANN IMRE igazgató. VI., Nagymező-u. 17

Ma és minden este az új novemberi műsor. egy amerikai tingli-tangli előadása. Lona Nansen. Mad. de Noco. Miss Norton. Kísérelték a folyékony fényrejel. És a többi első- rendű attrakció. Az előadás kezdete pont 8 óraker. Jegyelővétel: délelőtti 10-11-ig és déntán 3-6-ig. A télikerben reggeli 5 óráig VORÓS ELEK cigányzene- kara hangverseny.

Varieté-Színház

előzőtti Nemzetközi Orfeum.

BUDAPEST, VIII., Rákóczi-ut 63. szám.

— November 1-től új műsor —

és 2 Gautiers R tta 6 Korras, mod rn akrobatai excentrikusok, La Perle Wollner család villany mozony zenei jelenet.

A férj szüretre megy. Boh. 1 felv. Írta: Adorján L.

— Az előadás kezdete este 8 óraker. —

A télikerben éjjeli 12 órától reggeli 5 óráig

NAGY BALL MABILLE

A télikerben reggeli 5 óráig HEGEDUS GYULA elsőrendű cigány zenekara hangverseny.

Minden ünnep- és vasárnap délután 1/21-kor előadás.

Dr. Trnkóczy László-féle Gyógykeserű likör. (Kraft bitter.)

Ciszárdilag zamatos gyógyfűvekből készült. — Melegíti és erősíti a testet. — Elősegíti és fokozza az étvágyat. Vezérképviselet Steiner Gusztáv Teréz- körut, Budapest. Gyár: Stein és Robitschek Bécs, III., Diagonasse 6.

SZÍNHÁZAK.

Szombaton 1907. november 9 én.

Vígyszínház

Az ingovány. Színmű a tevékenységben, írta Pierre Wolff. Fordította Szini Gyula. Brehant Paul Góth. Fleury Denise G. Kertész. Madeleine Gazsi M. Germaine M. Harmath. Devillers Heesedős. Briel Fenyvesi. Lucien Tanay. Henri Szerényi. Chambray Tapolczai. Hawthorne Thanyi. Miller Balassa. Fanny Komlóssy. Kezdeté fél 8 órakor.

'APOLLO'-SZÍNHÁZ

Sportok Svédországban. Vételi tásak. Téli álom - narhista és a kutyája. Mucsal tánciskola. (Pintér Imre közreműködésével) Kolostor kertése. Egy cabaret kuplé. (Enekit Nváray Antal.) Kovács leánya. Misztikus öltözök. Az erőves ember. Hajszia a gyémánt után. Szenzációs amerikai életkép. Kezdeté fél 8 órakor.

Magyar színház

Kerülő ut. Színmű a tevékenységben, írta Henry Fernstein. Ford. Saigó Ernő. Raymond Wilson Pógar I. Jaqueline, a leánya Halmi M. Cypri Törzs. Armand Rousseau Garas. Az öreg Rousseau Vázó. Rousseau Béla P. Rousseau Lucienne Harmos I. Pradesné Forrai R. Micheion Csizser. Micheionné Tarnoky G. Kezdeté fél 8 órakor.

MODERN SZÍNHÁZ KABARET

Bakkarat. Góthi Soma darabja. Minden megdrágult. Molnár Ferenc jelenet. Nézőtér a színpadon Színpadi tréfa. Disznótér a Lipótvárosban. Pesti életkép. Irta Molnár Ferenc. 21 mulatságos kabarészám. Fellepnek: Pálmái Ilka, Medyaszi Vilma, Tómai Fancsi, Póór Lili, Vörösi Illi, Kócsy Ilona, Urál Vella, Gregus Margit, Nyárai, Kardos, Karóci, Solyom, Szentirmal, Barsony. Kezdeté 9 órakor.

FOLIES CAPRICE.

RENAVY-UTCZA 18.

Leányok Rendező: LEITNER és KELETI. ROTT SANDOR

Az előadás kezdete 1/39 órakor. Ma, szennzártas n'edonsag! 11 órakor!

"Ländliche Unschuld"

Európai boházat írta: Eatty. Rendező: Werner Manó. Ezt megelőzi 9 1/4 órakor.

Biztos diagnózis

boházat írta: Cagliostro. Továbbá: Trebitsch Sándor és Eaura Emil mak új színi számjakkal. Nappali póniár 9-1 1/2 és délután 3-6 óráig. Az 1-es emeleti Casino de Paris minden este 1/12-től angol és francia katonaságok fellepője. November 1-én a Casino de Parisban új műsor.

BUDAPESTI Cabaret Terezh-körút 28.

BOSSONNIERE. Telefon 52-88.

Minden este 9-től 12-ig a nagyszerű új novemberi műsorral nagy előadás. Vasárnap, november 10-én két előadás. Délután 4 órakor mesekelet négyrészlet (4. 8. koronás jegyek a Cabaret pen (áránál kaphatók) a vajda az Abbaziában - A csapring - Egy valópör története. - L'arte d'être folle. - Husz új cabaret-zámmal fellepnek: László Rózi, Ezerözy Károly, Nagy Endre és az egész művészsereg. - Jézus Bárd-néi. Bossuth Lajos-utca és Andrássy-út. Zippser-néi Andrássy-út és a Cabaret pen.teránál.

TÁTRA-MULATÓ

VII. KIRÁLY-UTCZA 77.

A főváros legelőkelőbb családi mulatója 1907. november hó 1-től kezdve teljesen új műsor.

Fellepnek többek között: WOLLNER ADOLF szalonhumorista, Budapest kedvence teljesen új műsorral. Alotha báróné Les Titos díszese skrobata táncszelvény. BERMONY MINA prófongálva! Morton Hansl Adr enne & Lewis angol excentrique nőger excentrique-kettős.

Az említettekén kívül fellep még naponta 18 elsőrangú attrakció. Teljesen új boházatok Páhojok! Pentarított helyek! Az előadás kezdete 8 órakor.

Iskola kötetnyek. Húster, elot, chiffon és baliszból a legfinomabb kivitelben Angol flanel blons drbja trt 2 25 Finom taffi sponon drbja trt 7 75 REDLICH J. LIPÓT úri és női divat áruházában Bpest, Andrássy-út 58. Csongery-utca sarok. Vidéki megrendés is és meg nem felelt árut kicserélem vagy a pénzt visszadom. Valaki halmozott reform flanel drbja trt. 2 50 - 3 - 3 50

RIVOLI fényképészeti és festészeti műtermében Rákóczi-út 30. sz. készítenek művészi kivitelben fényképek, platin, aquarell és olajfestmények. Mint különlegességek: kis képek után nagyítások, nyemre és bársonyra. Kész dísz tárgyakról képes árjegyzék díjtalanul. Miniatúr olajfestésű kristályképek és hozzávaló arany és ezüst foglalatokról, bronz, fűgellék, tül stb. Nagy képes árjegyzék bérmentesített visszaküldés ellenében díjtalanul. Telefon.

SCHMIDT M. szíjgyártó, nyerges és bőrdoboz Budapest, VIII., Rákóczi-út 28. sz. Ajanlja saját gyártmányú kocsikötő- és lovagló-szeresszájait. Mindennemű utazó és kézi bőrdobozok, póna, szivar, cigarettás táskák készíti. - Árjegyzék bérmentesítve.

Elsőrendű úri-szabó üzlet. Kizárólag mérték szerinti. Oszli zakkó öltöny Raglán v. téli-kabát 40 és 50 kor.-ért Dus választék bel- és külföldi szövetekben. El készpénzzel fedt ruhászükségletét a mi elsőrangú kivitelünkkel, felét az árnak megtakaríthatja. Mechlovits és Fái törv. bej. úri szabók, Budapest, V., Váci-körút 76.

Veszek zálogcédulákat elzálogosított briliánsokat, aranyat, ezüstöt, gyöngyöket és ékszereket a legmagasabb összegig költségmentesen kiváltak és teljes értékét kifizetem.

DEUTSCH ALFRED ÉKSZERKERESKEDO BUDAPEST, Király-utca 34. Petöfi-utca sarok

Női ruha divatkelme eladás! Kedvezőtlen dojárás folytat. Összes szövét ke zlelűnket beszerzesi árban árusítjuk. 120 centi méter széles öszű anyagú kelmét méterenkint 38 krajczártól kezdve a legfinomabb min segit 2-3-4 forintig. ROSENBERG és QUITT Budapest, VI., Király-utca 32. A diploa ol. 1895

Most jelent meg! A tékozló fiu. A tékozló fiu. Irta: Hall Caine. Regény három kötetben. Ára kötetenként 1 kor. A TÉKOZLÓ FIU gyönyörűen megírt története egy zsenális művészembernek, aki talentumánál fogva nagy dolgokra van hivatva, de gyönge jelleme mármár a züllés örvényébe kergeti. Miliója a vadregényes Island szután London és Monte Carlo. E három helyen felváltva játszódik története, amely amellett, hogy szórakoztat, hogy poétikus részleteivel lelkeit képzeleműnket, egyszerűsággal nemesíti a mélyebb hatásu. A TÉKOZLÓ FIU az Egyetemes Regénytár XXIV. évfolyamának első három kötete. A 4-5. kötete Mikszáth Kálmán Almanachja az 1908. évre lesz. - 3 koronás előzetes beküldése esetén bérmentve küldi meg kiadókiváltásokunk A TÉKOZLÓ FIU három kötetét. Minden könyvkereskedésben kapható. SINGER és WOLFNER könyvkereskedése. Budapest, VI. kor. Andrássy-út 10. sz.

Kegyelmes Méltóságos Nagyságos Tekintetes

asszonyokon és urakon kívül használják az egész országban a

DIANA-arckrém DIANA-szappant

a társadalom összes rétegeiből mindenki, aki szereti bőrét ápolni, aki szép akar lenni, aki szeplőjét nem akarja látni, aki undorodik a pattanástól, aki imádója a fehér kezeknek, aki bámulja az üde arcot, aki a bársonypuha kezeket isteníti, aki irtózik a ráncoktól, aki a sárgás szeplős kezeket nem tudja nézni, aki az örökifjúságot szereti élvezni.

BIZONYÍTVÁNY! Alóíírott ezennel bizonyítom, hogy az Erényi Béla ur gyógyszerész, budapesti lakostól bemutatott DIANA-szappant, DIANA-arckrémét megvizsgálva, azokban fémmegeket, maróhatású vagy külső használatkor ártalmas egyéb anyagokat nem találtam, miért is nevezett szépitő, bőr és hajápoló szereket Ártalmatlanok és így használatuk ellen kifogás nem emelhető. Kelt Budapesten, 1905. március 15.

Élyvárosi vegyikísérleti Állomás Dr. Neumann Zsigmond m. p. Új cserék és váltótörvényeséki hites vegyész.

Table with 3 columns: Product, Price, Unit. Row 1: Egy üveg tégely Diana-arckrém napnali használatra 75 krajcár. Row 2: Egy üveg-tégely Diana-arckrém éjjeli használatra 75 krajcár. Row 3: Egy aredeb Diana-szappan 75 krajcár.

Egyedüli készítő: Erényi Béla gyógyszerész Budapest, Károly-körút 5. (Postai megrendelések utánvetellel eszközöltnék.)

Gőzeke-, BARDI.
 kocsi-, Spritzbogen-, kézi-, udvari- és asztali.
**Acetylen-
 =lámpák=**
Bárdi József
 RÉSZVÉNYTÁRSASÁGNÁL,
 Budapest, VI., Mozsár-u. 9.
 (Fővárosi Orfeum mellett).
 Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Magyarnak Péca! **Németnek Bécs!**
 Ne küldjék pénzünket külföldre.
 Kockázat kizárva. Nem tetsző árut kicserélek vagy a pénzt adom vissza. — Úsak általam csak ályosított, kipróbált órákat szállítok.
Legnagyobb raktári Legelőcsőbb árai!
 «Körtes» ébresztő óra külön szerkezettel, 1 haranggal ———— 8.-
 Dupla csengős ———— 8.-
 Éjjeli világító számlappal, 1 haranggal ———— 6.-
 Vasutas ébresztő, legjobb minőségű ———— 6.-
 Toronyharang ébresztő óra, kellemes csengéssel, fali óra ———— 7.-
 :. Osztrák vagy cseh árú 1 koronával olcsóbb. :.
 Regrendelés legelőcsőbb postautalványon eszközzel.
 El ezen lapra hivatkozok, megkapja 3000 ábrájú árjegyzékemet ingyen és bérmentve.
Schönwald Imre órásmester és Pécs
 órásgyáros

Az ATHENAEUM r.-tára: könyvtárában (Budapest, VII., Rákóczi-út 54. szám) megjelent:
AZ ÚJ HELYESÍRÁS
 IRTA
SIMONYI ZSIGMOND.
 Egyetlenmagyarozatos kiadás, mely a helyesírási szabályoknak hiteles hivatalos szövegét teljesen magában foglalja.
 Ára vászonborítékban 1 korona 50 fillér.
 Kapható a kiadóhivatalban, valamint minden hazai könyvkereskedésben.

HOL VÁSÁROLJAK OSZTÁLYSORS-JEGYET

HECHT BANKHÁZNÁL

BUDAPEST
 Ferenciek tere 6. sz.
 Flók: Erzsébet-körút 32.

HUZÁS:
 november 21. és 23-án.

Egész Fél Negyed Nyolczad
 12.- 6.- 3.- 1.50 kor.

Kívánatra számválasztékot küldünk.

MEGCSALT ASSZONYOK.

— REGÉNY. —

Irtá: E. GABORIAU.

13

— Mi baja? Rosszul érzi magát? — kérdezte Jédten.

Domini is feltekintett a munkájából s így szólt:

— Tényleg a békebíró ur egészen elsápadt —

De Plantat már össze is szedte magát.

— Semmi, igazán semmi, uraim. Köszönöm, gyenge gyomrom van és nem bírom el a rendetlen időben való étkezést. De most már elmúlt. Ismét jobban vagyok.

Ebben a pillanatban érkezett vissza a polgármester; egészen ki volt pirulva és egyre törülgette az izzadt homlokát.

— Sikertült végra az izgatott kedélyeket lecsillapítanom, — szólt nagyokat fújva. — A tömeg szétoszlott, mert megígértem nekik, hogy mindaddig nem pihenünk, míg a gonosztevők nyomába nem akadunk. És amíg azok gonoszságukért meg nem lakoltak. Mindnyájan Fülöpöt tartják bűnösnek az apjával és Guespinnel egyetemben; nos én azt hiszem, a nép szava — Isten szava!

A polgármester elhallgatott és megfordult, mert ajtó nyílt mögötte. Egy férfi állt a küszöbön, de az arca nem volt látható, mert mélyen meghajolt.

— Mit akar? Milyen jogon lép ide be? Kicsoda ön? — kiáltott rá dühösen Courtois.

Az idegen felegyenesedett.

— Nevem Lecou, — szólt lekötélző mosolylyal.

Miután látta, hogy a jelenlevők közül senki sem ismeri, még hozzátette:

— Detektív vagyok és a párisi rendőrség sürgönybeli kérésre küldött ide engem.

Ez a kijelentés mindnyájukat csodálkozásba ejtette, mert ez az ember cseppet sem felelt meg annak a fogalomnak, amelyet ők elképzelték és általánosán a titkos rendőrség tagjairól alkotnak. Simára fésült fakó szőke haja volt, duzzadt arc, ritkás szőke szakál, kiülő és gyuladt szemek, kissé feltalakra inkább szatócra vallott, aki néhány száz frank évjáradékkal valami kis városba vonul vissza.

Vajjon egy titkos-rendőr, akinek mindenekelőtt éles megfigyelésre van szüksége, lehet ilyen jóindulatú, semmitmondó, nem intelligens arcú megjelenés?

A vizsgálóbíró kételkedni látszott, hogy tényleg a várt titkos rendőr áll-e előtte; persze neki fogalma sem volt róla, hogy Lecounak megvan az a képessége, hogy Proteusként átváltozzék. Nemesak a ruháit változtatta meg és az arcvonásait, de még a szemének kifejezését is tetszés szerinti tudta fölhasználni.

— Ön az a detektív, akit a rendőrprefektus ur rendelkezésemre bocsájtott a jelenlegi ügy kikutatására?

— Igenis, — szólt Lecou s meghajította magát.

— Ha tehát így áll a dolog, előadjuk majd önnek a tényeket és magyarázattal fogunk szolgálni!

— Ó kérem, az nem szükséges.

— De hiszen tudnia kell, hogy...

Az, amit a vizsgálóbíró ur nekem mondani akar, az már tudomásomra jutott, — szakította félbe a detektív lekötélző arc kifejezéssel. — Gyilkoságról van szó, valószínűleg rablógyilkosság forog fenn, a lakás a pusztulás szörnyű képét mutatja, a gyilkosok elmenekültek. A grófné holttestét megtalálták, de a grófét sehohsem leltek. Bestaud apó le van csukva, de nem árt neki egy cseppet sem, hadd üljön egy keve-

set; öreg vadász a komé, aki titkos módon és utakon kereskedik. — Guespin, a kertész részegen tért vissza; ellene súlyos gyanúkok forognak fenn, nem tud alibit bizonyítani, megtagad minden felvilágosítást, kétes az előélete, mindenestre ezek súlyos okok!

A békebíró kedvtelve nézte a különös detektívet, aki semmitmondó arc kifejezéssel állt ott, míg a többi jelenlevő nem tudta meglepetését palástolni.

— Honnan tudja mindezeket? Ki mondta ezt önnek? — kérdezte a vizsgálóbíró.

— Az emberektől tudom; mindenki mond valamit s végül megtudja az ember az egészet; különben már két órája, hogy itt vagyok!

— És csak most jelentkezik? — szólt elégedetlen hangon a bíró — hiszen tudta, hogy várom önt?

— Bocsásson meg, — felelte a detektív — de mielőtt cselekednék, feltétlenül szükséges, hogy a tényállást pontosan tudjam. A nyilvános véleményt kell hallanom, hogy ne higgyek neki s ne hagyjam magam félrevezetni. Valóságos csatateret kell kieszelnem, de főként a „helyi viszonyokat” kell ismernem!

— Ez nem menti egyáltalán az elkésését! — mondta szigorúan Domini.

— Talán volna oly szives a prefekturán utánam érdeklődni, majd ott megmondják, hogy értem a mesterségemet! A földolog megint, hogy ismeretlenül vegyülhessünk az emberek közé s akkor megtudjuk mindazt, amit akarunk.

A rendőrséggel szemben az emberek mindig gyanakvók és ha én most, miután már tudják, hogy ki vagyok, közéjük vegyülök és valamit megtudni akarok; egyetlen egy igaz véleményt sem hallanék tőlük!

— Ebben teljesen igaza van! — jegyezte meg Plantat.

(Folyt. köv.)

A legújabb hajók és hajótörzások.

MÜLLER J. L.-féle

Brise de Violette

Legkedveltebb Ibolya illat

Legkínzóbb és körömlakó.

Legtöbbet tartósabb illatával egyenlő kellemességben ezen nívóság felhívul minden váratlanul eást kiváló ártó és kellemes illata által.

Ovegje 1.50, Kapható 2.50 és 4.50 forint.

MÜLLER J. L. CS. ÉS KÍN. ÜGÉ. SZÁLLÍTÓ

Utazás- és piactér szappan-gyárával Budapeston, Rottenbiller-utca 2.

AZ EGÉSZ ORSZÁGBAN KAPHATÓ

Buna és hajkékében nagy választék.

Mindenki keresse a nevét!

Rendelje meg a NEVE mellett álló SZERENCSESZÁMOT!

A véletlen nagy szerepet játszik az életben és éppen a szerencsés véletlen folytán könnyen megtörténhetik, hogy az Önt érdeklő név mellett álló számban megtalálja azt a sorsjegyet, melyre nagy nyeresemény jut.

Adél 101819	Elek 35613	Jakab 106740	Ottó 48096
Agnes 58441	Elemér 13599	Juliska 60404	Ödön 123660
Adolf 2895	Emil 29618	János 4117	Paula 35336
Agoston 109782	Endre 28114	Jenő 111051	Pál 81243
Anna 8453	Ernő 94398	József 4021	Péter 96646
Aladár 83900	Ferencz 38779	Kálmán 98503	Piroska 38215
Albert 6258	Frigyes 58237	Klára 9023	Regina 64440
Alfréd 119366	Gizella 92695	Károly 122185	Róbert 63417
Aranka 4064	Gábor 38300	Klotild 21462	Rudolf 38932
Akos 109009	Gáspár 109023	Kornél 109519	Rozália 109886
Ambrus 28259	Gergely 105372	Kristóf 41937	Salamon 107273
András 123048	Géza 67496	Lajos 123638	Sari 74368
Antal 28861	Gusztáv 4005	László 34500	Samu 5125
Árpád 64472	Gyula 109633	Leó 81228	Sarolta 112294
Berta 83476	György 3213	Lenke 96640	Sándor 4049
Planka 35605	Hermína 92123	Lipót 36792	Szeréna 107285
Borbála 40482	Henrik 8467	Lőrincz 64415	Simon 20445
Boriska 84790	Herman 121814	Lujza 02706	Tamás 122762
Bella 38232	Hugó 20938	Márton 3891	Teréz 26255
Bálint 110910	Ilona 109506	Mátvás 101406	Tibor 109725
Béla 103899	Irma 37415	Mihály 106943	Thamér 5253
Balázs 60024	Ignác 123315	Miklós 73001	Tivadar 123661
Dániel 3064	Izabella 32422	Margit 4687	Valéria 35596
Dénes 109230	Iren 81169	Miksa 112287	Viktória 81911
Dezso 8457	Imre 95290	Mária 4020	Vilmos 100690
Emma 89209	István 36786	Mór 95168	Vilma 88223
Ernestin 8451	Iván 58441	Matild 12120	Vincze 64471
Éva 120621	Janka 92666	Nándor 122737	Zsófia 93423
Ede 20979	Johanna 38906	Olga 24297	Zoltán 38945
Erzsébet 109316	Jolán 101015	Oszkár 109698	Zsigmond 109934

Fenti számokat szíveskedjék azonnal, de legkésőbb folyó hó 17-ig megrendelni, miután ezek könnyen elkelnek.

Égész sorsj. 12 K, fél sorsj. 6 K, negyed sorsj. 3 K, nyolcad sorsj. 1 K 50

Török A. és Tsa

bankház R. T. Budapesten. Legnagyobb osztálysorsjegy-tul. Központ: IV., Szervita-tér 3/n. sa ját palotánkban Fiókok: Teréz-körút 46. Váci-körút

958. sorozat Bon 028 szám

Polgár Sándor

m. kir. szab. nyert orvosi mű-és kőszerezés Budapest, VII., Erzsébet-körút 50 sz. kötetes ezen utalvány bekioldása mellett minden memendelőnek 15% a az tizenöt százaléki árkedvezményt adni az eredeti

F. Bergerand fils

párisi különlegességek óvszereti gyártmányból kimerítő képes árjegyzék díjmentesen zárt leveleiben küldetik. Kivágatott az „Egyetértés”-ből. 95705

Ajtók ablakok, VASREDŐNYÖK, VASRÁCSOK, rapuk használata és újak előcsón kaphatók!

Lefkovits Jakabnál
Bpest, V., Csáky-utca 26. Korall-utca sarok. Lipót-körút közelében.

KÜLÖNFÉLÉK.

Hallod a dalt? . . .

Hallod a dalt még ott künn az éjben,
Oly lágyan csendül, hív, csal, csalogat —
Csillagsugáron áttör az égen,
Tudom: elbűvöl — tudom: elbájol;
Hiába tartom, édes reményem,
Gyenge karodat.

Fergeteg jöjjön, nem adlak édes,
Viharba, szélbe — remegve, félve,
Simulva foglak, óva vezetlek,
Meglomom érted távdom az égbe,
Nagyon szeretlek!

De — hallod a dalt is ott künn az éjbe?
Viola Vera.

(Mena országában.) A hatalmas sziklatemplomot vaskos oszlopok tartották, melyeknek feje tulipánbimbóhoz hasonlított. Minden oszlop tele képirással. A templom közepén egy csonka obeliszkhez (melynek tetején párkány fut körül) hasonló oltár állt Ammon tiszteletére. Ép most gyújtotta meg az áldozati tüzet rajta a főpap, jelen esetben a pharao s a füst a szivarvány minden színében gomolygott föl-felé. Ugyanekkor a főpap szolgálai különféle más ismeretlen hangszereken misztikus melódiákat játszottak. Szelem volt ez Ammon-szentély neve, melyet rózsaszínű granitból faragtak ki egy darabban. Aranypántos akácziából készült ajtóira maga a pharao verte rá pecsétjét, hogy senki más fel ne nyithassa a titkok titkát. Ez a kö tabernakulum volt „Ammon kedves tartózkodási helye” a köirás szerint. A szentély falain festett domborművekben az istenek társaságában jelenik meg a pharao, midőn saját maga végzi az istentiszteletet, áldozatot mutatván be hol Ammonnak, hol Izsinek. Az istenek segedelmének tulajdonított nagy történeti eseményeket rávésette a pharao a templom külső falára, hogy lássa a nép az istenek hordták körül. A frigszekrény őse a papok vállán pihent a szent bárkával együtt. A nép a szent ho-

mályban gyülekezett, hogy jelen legyen az isten képviselőjének, a pharaonak inádságán és áldásán. A fény és a miszticizmus a legmagasabb fokát érte el. Bámulatos pompa mindenben. Majd a templomokat összekapcsoló szifkuszorok között keleti pompával, káprázatos fényvel vonult végig az óriási menet, melyet nemcsak a katonaság csapatai, a felvonulásokon bemutatott foglyok és rabszolgák is szaporítottak. A pharao bevégezte az istentiszteletet s elefántcsontból készült, arannyal kirakott hordszékén vitte magát palotájába, hol már várták strucz-toll és pálna legyezőkkel Mena országának legszebb lotuszvirágai, kik a nagy uralkodó fölébe bódító meséket sugdostak. A palota előtt levő vízmedenczében aranyhalak fióznokoltak s a papírúást megzízzengették a szél s egy-egy ibis-madár szárny-csattogása hallatszott olykor-olykor. A rózsaszínű és kék lotuszok most nyitották kelyheiket, szóval gyönyört lehelt minden körülötte s a nagy pharao még se volt boldog, bár előtte állt a távolban a nagy piramis, melyet egykor sírjával építettett. A nagy homok-tengerben ott fekvő az óriási szifkusz is már nyugodtan, de mégis rejtélyesen bámulva kelet felé. Oh ti nagy urak, kik mindent kicsinyeltek megcsömörölvé a gyönyörtől, vajon volt volna-e számotokra még ez isteni helyen valami, ami elfáult idegeiteket rezgésbe hozza? Irisz legszebb teremtményei álomra szenderíték a nagy uralkodót s még most is alszik ott ama nagy gulában, melyet még életében emelt magának, hogy dicsőségét hirdesse az idők végéig, hogy hirdesse e három szót: „Milliók egy miatt!”

(Udvári költő.) Az utolsó Bourbon, X. Károly, megkoronázása után visszaállított két olyan udvari tisztséget, amelyet a nagy forradalom törölt el. Az egyik volt a király udvari költőjének, a másik pedig a királynak szánt élecek főmesterének állása. Chazet ur volt a költő, akit egyuttal a gárda költője ezimel is kitiintetett a király s hogy gond nélkül áldozhasson a költészetnek, hater korona évi fizetést rendelt neki. Az élecek mesterének, Pezay urnak nyolcezer korona volt a jövedelme; de nagyon meg kellett érte dolgoznia, mert X. Károly maga is elmés ember volt. Bármily bőven fakadt is Pezay elméjéből a tréfás ötlet, gnyos szó és jóízű mondas: a királynak mindez kevés volt s az élecmester az év végén segítőtársakat keresett, hogy ezek nehéz föladatait megkönnyítsék. Hires írók csoportja gyűjtögette Pezay számára az elmés mondasokat, — de nem ingyen. A nyolcezer korona mások díjazására kellett s bár Pezay nagyon bölcsen idegen pávatollakkal is ékeskedett, a dicsőséget pénz nélkül unni kezdte s mint más mesterember: fizetésjavítást kért.

X. Károly méltányolta a munkát s csakhamar tizenhatezer koronára emelte föl Pezay fizetését. Az 1830-iki júliusi forradalom a Bourbonokat megfosztotta a tróntól s vele hivatalát veszítette az udvari költő és az elmés mondasok mestere is.

(Furcsa végrendeletek.) Miksa császárnak (meghalt 1519-ben), le kellett vágni halála után a haját és ki kellett huzni a fogait, hogy azután eléggék nyilvánosan, a holttestet pedig oltatlan mézszel kibélelt koporsóba kellett tenni. Főlelem nélküli Rikárd, Normandia hercege, azt akarta, hogy a roucni székesegyház főkapuja előtt temessék el, hogy „mindenki, aki ki vagy be megven, lábál tiporja.” Egészen másképen gondolkozott egy Chatelet nevű ur, aki 1820-ban halt meg; ugyanennek a székesegyháznak egyik falába temettette magát és pedig álló helyzetben, „hogy a mindenféle közönséges népség ne sőtálgasson a hasán.” I. Edevárd angol király gyűlölte a skótokat és az ellenük vivott egyik csatájában esett el. Meghagyta az egyik fiának, hogy a holttestét fizesse mindaddig, amíg husa le nem válik a csontokról. A husát azután temessék el, a csontokat pedig tegyék egy ládákába, amelyet vigyenek el minden háborúba a skótok ellen. „Ha már életemben le nem győzhettem őket, azt óhajtom, hogy legalább a csontaim legyenek romlások tanúi”, jelentette ki haldoklás közben. II. Edevárd azonban volt olyan okos és nem teljesítette kedves apja kívánságát. Ennek a rovására aztán némely babonás kortársak sok szerencsétlenséget jegyeztek föl, ami nem sokára a királyt érte.

(A buniatok.) Egy angol utazó, a ki bejárta Ázsia egész északi részét, a Baikál-tó környékén különös szokásokkal bíró népfajra, a buniatokra bukkant. A buniatok nomád életet élnek, a mindíg lovon ülnek és így kalandozzák be a sivatagokat. A buniat legfőbb vágya és legnagyobb dicsősége, ha fiából lómát (papot) nevelhet, mert a lámából idővel isten (jegen) lehet. A vallási nevelés központja a Jellingnor (a papok tava) mellett fekvő Datsom (kolostor). A templom körül vagy ezeröt száz sátor van, ahol a leendő istenek tartózkodnak. Az istenjelölteknek tíz évig kell tanulni, amely idő alatt hittant, csillagászatot és orvostant tanulnak. A legkiválóbb és legtehetségesebb papokat azután megteszik az isteneknek, a kiknek száma jelenleg százhárom. A papok házasságot nem kötnek. A buniatok szükség esetén kiköltösznek az isteneiket megfelelő díjért más népeknek is.

KISS
SZERENCSEJE
NAGY

HOGY HÍVJÁK?

Központ:
IV. ker.,
KOSSUTH LAJOS-
utca 13. szám.

A SOK NAGY NYEREMÉNY
melyet t. vevőinknek az **utolsó hetekben** szerencsés bankházunk kifizetett, ismét tanuskodik arról, hogy mily előnyös, ha osztálysorsjegyeket **KISS-nél** vásárolunk, mert **KISS szerencsésége NAGY!**

A legközelebb kezdődő XXI. sorsjáték I. osztályához **különös gonddal** válogattuk össze az alábbi szerencsesorsjegyeket. **Neve mellett** mindenki megtalálja azt a sorsjegyet, melyet a sors neki szánt, hogy boldogságát megállapíthassa.

Rendelje meg a neve mellett álló sorsjegyet azonnal

Kiss Károly és Társa

bankházában, Budapest V., Kossuth Lajos-utca 3. az Önnek szerencsésje lesz, mert

KISS szerencsésége NAGY!

Abel 48168	Barnabás 78458	Eleazar 60122	Géza 20552	Johanna 99801	Lőránt 102278	Oktavius 8284	Szalvátor 13636
Abrahám 102121	Bella 83844	Elomér 79333	Géza 63468	Jolán 79830	Lothar 102194	Olga 57332	Szerafin 39816
Adám 79303	Béla 91911	Eleanora 8165	Gilbert 79316	Jónás 102147	Lőrinc 9908	Olivér 78309	Szeréna 102275
Adél 24755	Benedek 47632	Eniás 90685	Gizella 90722	Jónathán 57523	Lucia 71133	Olympia 18601	Szidónia 81514
Adolf 8355	Benedek 27862	Ella 13604	Gottfrid 21357	Jordán 91520	Lucián 91316	Orbán 102212	Szigrid 6231
Adolf 78466	Benjamin 78281	Elvira 78266	Gudó 67327	Józsa 95827	Ludmilla 73388	Oszkár 18316	Szilárd 48192
Adorján 54723	Benő 90692	Elza 22417	Gusztáv 9321	József 67672	Ludwig 8367	Othello 92318	Taksony 33784
Adrian 102119	Bernát 32073	Emanuel 102150	Gyártás 102216	Judán 90526	Luiza 29140	Othmár 51205	Tamás 102298
Adriene 12718	Berta 54755	Emil 78393	György 22211	Judith 102272	Lukács 61602	Ottília 90552	Taszió 47018
Agátha 90143	Bertalan 67329	Emília 22411	Györgyik 78227	Julia 13026	Lukrécia 102104	Ottó 105989	Tekla 73391
Agost 51483	Bertold 91142	Emma 90676	Gyöző 91534	Juliska 68908	Magda 91316	Ottokár 92477	Teofil 32038
Agoston 67611	Bertram 32087	Emőd 63483	Gyula 67655	Jusztina 102283	Magdolna 4133	Odön 18161	Teodor 91938
Agnes 99829	Biri 73378	Endre 27360	Gyuri 31291	Jutka 102174	Margit 78271	Orsi 18321	Teréz 10231
Akos 13047	Blanka 102249	Erasmus 102233	Habakuk 90698	Kajetán 92307	Manfred 80220	Pál 102209	Teréz 76735
Aladár 67621	Bódog 8315	Erna 67691	Hajnalka 78283	Kálmán 93660	Manó 94917	Paula 102247	Terka 90888
Alajos 51485	Bogdan 92333	Ernesztin 91523	Hedvig 62323	Kamill 84212	Marcel 80140	Paulin 92509	Tibor 73368
Alban 13269	Boldizsár 37774	Ernö 87780	Heléna 34292	Karolin 21611	Margit 46920	Pepi 22191	Tihamér 102234
Albert 102245	Boniác 61242	Ervin 102124	Henrik 92598	Károly 51201	Mária 68001	Péter 84991	Tinka 91896
Albin 22416	Borbála 38883	Erzsébet 94992	Hermann 37328	Katalin 90405	Mariska 56904	Piroska 108103	Titusz 67674
Albrecht 92332	Boriska 90116	Eszter 78457	Hennette 67336	Karinna 72130	Márk 90836	Pista 64229	Tivadár 12717
Altonz 61248	Böskö 102152	Etel 67632	Hermína 39445	Kázmér 8121	Márkus 102223	Pongrácz 90568	Timon 64281
Alfréd 73393	Brigitta 39142	Euzozina 74141	Hilda 67615	Kelemen 102242	Mártha 17011	Rachel 119139	Tódor 5496
Alicze 102283	Eugenia 102599	Euzozina 74141	Hubert 41648	Keresztély 91900	Martin 51500	Rafael 1317	Ulrik 102127
Amália 51498	Eva 90819	Ezsaías 67332	Hugó 79319	Klára 78226	Márton 64578	Regina 22191	Urbán 48156
Ambrus 13273	Cecilia 51218	Fábián 52617	Humbert 90352	Klodild 79330	Máté 91592	René 43452	Valentin 90803
Andor 78262	Cézár 67647	Fanni 22283	Ibolyka 48128	Kolozs 827	Mátild 56311	Rezső 92308	Valér 73389
András 93347	Ciril 102102	Farkas 90372	Ida 79356	Konrad 54709	Mátyás 8371	Richárd 51430	Valéria 90700
Angeika 21356	Cementin 39739	Felécia 66919	Ignác 51230	Konstant 73360	Máxim 51478	Róbert 107688	Vazul 106056
Anna 103043	Constant 74310	Félix 54755	Ilka 79399	Kornél 89979	Melánia 90891	Rokus 24760	Vencel 46929
Antal 63614	Córa 90375	Ferdinánd 2173	Illés 90540	Kornélia 102204	Melinda 10222	Roland 90443	Vendel 64249
Anton 48188	Cornélia 45177	Ferenc 73249	Ilma 68008	Krisztóf 94904	Melitta 8361	Román 54499	Verona 48179
Antonia 54747	Cristian 102298	Ferenc 73249	Ilona 91314	Krisztina 78256	Menyhért 7824	Romeo 82639	Vidor 92322
Aranka 90437	Dániel 55559	Flóra 90547	Imre 51331	Krisztina 22219	Mici 81283	Róza 105997	Viktor 86705
Arisztid 22116	David 92313	Flórian 78261	Imoly 90731	Lajos 54772	Mihály 21316	Rozsika 13352	Viktória 79332
Armand 67648	Demeter 67311	Flóris 90892	Ince 64601	László 67306	Miklós 31109	Rozsika 92591	Vilma 102145
Armin 48198	Demjén 52323	Fodor 41591	Iren 91522	Laura 102157	Miksa 90742	Rózsika 52616	Vilmos 90838
Arnold 102287	Dénes 102119	Franciska 34295	Irma 10126	Lázár 94942	Milán 67312	Rudolf 73333	Vince 47176
Aron 99627	Dezso 50575	Frida 90533	István 52693	Lea 40624	Mór 7193	Salamon 10215	Virgil 67620
Árpád 38275	Domokos 91311	Fridrika 64582	Iván 99428	Lehel 91304	Móric 102231	Sámson 13283	Walter 90826
Arthur 25293	Donát 78238	Frigyés 51459	Izvor 78160	Lénárd 102280	Mózes 48131	Samu 44913	Wilhelm 8360
Arzen 78272	Dóra 79316	Fülöp 90721	Isabella 65954	Lenke 85655	Náci 53383	Sámuel 73380	Wladimir 6454
Attila 64533	Dorottya 51176	Gábor 54799	Izidor 90349	Leó 69133	Nándor 90754	Sándor 13568	Wolfram 102107
Augusztó 102188	Döme 90717	Gábor 8274	Izor 67626	Leontin 71108	Náncs 93328	Sári 23107	Zachariás 73392
Aurél 90814	Dömötör 9138	Gábor 8274	Izsák 48158	Leonora 102169	Nárcisz 64598	Sarolta 67607	Zádor 8201
Aurélia 23129	Eberhard 78273	Gábor 8274	Izsa 99994	Leopold 91933	Náthán 102235	Sepestye 108058	Zoltán 63618
Balázs 67330	Eda 51403	Gedeon 94989	Jakab 67679	Lilla 90808	Nelli 103031	Simon 13598	Zseni 91317
Bálint 24762	Eda 51403	Gedeon 94989	Janka 48169	Lina 39901	Nesztli 22390	Soma 20180	Zsigmond 102269
Bauzár 52226	Edwárd 79313	Gellért 13697	János 96033	Lipót 79327	Netti 54401	Stefánia 102268	Zsófia 8258
Bendi 102162	Edwin 68005	Gergely 91332	Jenő 13637	Livia 29142	Nina 99780	Szabolcs 39497	Zsuzsanna 9715
Barbara 67319	Elek 90632	Gerud 18610	Joachim 96998	Lorenc 11759	Norbert 63605	Szaniszló 90818	Xavér 8329

A szives megrendeléseket postafordultával kérjük, hogy a kívánt számot időközben el ne adják!

Kiss Károly és Társa

Központ: Kossuth Lajos-utca 13.
Fióközletek: Erzsébet-körút 22. sz.
Váci-körút 5. szám.

A magyar királyi szabadalmazott osztálysorsjáték főelarusító helye.

A XXI. sorsjáték első osztályának húzása má

november
21 és 23-án
lesz.

Fiók-üzlet:
Erzsébet-körút
22. szám.

Tessék kivágni és címünkre beküldeni.

MEGRENDELÉS

KISS KAROLY és TARSÁ BANKHAZA
Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 13.

Sziveskedjék nekem a XXI. sorsjáték I. osztályára sorsjegyet, hivatalos tervet és húzás után hivatalos nyeremenyjegyeket küldeni.

A sorsjegy ára (mellékelve bélyegeket küldöm, a meg nem felelő módor sziveskedjék áthuzni.)
..... K. (kérem utánvételezni.)

Név:

Lakhely, utca, házászám:

Utolsó posta. (megye):

Az I. osztályu sorsjegyek árai

Egy nyolczad K 1.50
Egy negyed K 3.-
Egy fél K 6.-
Egy egész K 12.-

Fiók-üzlet:
Váci körút
5. szám.

3 hirdetés rovában minden szó egyszerű beiktatása közönséges betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fillérrel fizetendő

KIS HIRDETESEK

E hirdetés rovában minden szó egyszerű beiktatása közönséges betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fillérrel fizetendő

Pénzszekrények

használtak és újak, rendkívül olcsó áron kaphatók a budapesti pénzszekrényraktárban. Budapest, V. Ráivány-utca 6/A

Azt mondd!

felejtselek: de mint még a v rágót, a patak medrét, felejtani nem tudja, mert ez életem eleme, ugy életem Nélküled egy sivár pusztá, melyen élni nem érdemes. Szeress hát Te is, ha őszinte és igaz amit eddig írtál. De ha játék volt, mit eddig tettél, ugy töltsd meg egyszerre a máreg-poharat, én pedig egy tulvilági szebb élet reményében, majd kihörpintem. 5474

Farketagyár

Gyöngyösi ajánlja gyártmányait.

Ha köhög

vagy rekedt, Réthy-féle cukorkát vegyen 60 fillérért. 25721szo

Gyászestben

ruhák soron kívül gyorsan festetnek feketére Ballenberger Béla ruhafestő gyárában Kassa. 27086

Jogi.

politikai szigorlatokra, alap- és államvizsgákra (egyes tárgyakból is) felkészítés; Budapestre ugyszintén államvizsgáztatási államvizsgára teljes sikerrel gyorsan, olcsón előkészít. Jogi szeminárium; Budapest, VI. Róssa-utca 44. III: 8

Polgári, gimnaziumi, kereskedelmi, reál, magánvizsgálatra, gimnaziumi különbözetre és érettségire előkészít (nőgyeket is.) Kerekes, Almássy-tér 16, v. II. em. 18. sz. Válaszjelveget kérek. 25465

Veszek zálogcédelulákat, elzálogosított brilliántokat, aranyat, ezüstöt, gyöngyöket és ékszereket 100.000 koronáig költségmentesen kiváltak és a teljes értéket kifizetem. Singer lakberendezéskedő Budapest, Király-utca 91. Izabella-utca sarkán.

Polgári iskolai

reáliskolai, gimnaziumi, kereskedelmi, egyéves önkéntességre képesítő vizsgákra, valamint mindenféle ívített és pótló vizsgákra legrovidebb idő alatt a legjobb sikerrel előkészít. "Tanár" Budapest, Tűköly-utca 1. em. 3. ajtó. 26814

Főiskolai hallgatók, középiskolai tanulók és a nagyszámú egészségügyi tanára irt, népszerű orvosi kézikönyv

A BAKTÉRIUMOK, a deszinficiáló módszerek és a szűrőterápia.

BALÁZS ISTVÁN dr. budapesti állami főgym. tanár.

A fertőző betegségek sz az ellenük való védekezés módja.

Ára 1 korona. Kapható: LAMPEL R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) r. t. Budapest, VI., Andrássy-ut 21. és minden könyvkereskedésben.

Alkalmi vétel.

Butorok, visszamaradt szőnyegek, kényserítő körülmények miatt eladó: mahagoni hálószoba 180 frt., íróasztal könyvszekrény-nyel, olajfestmények 2 frt. nagy perzsaszőnyegek, lámpák, 3 áru villany 14 frt. Árverési butorekladás. Dob-utca és Holló-utczai sa-cokpince. 26616

Csemegezőllöt

legnemesebb fajokban, nagyrészt muskatály, gondosan csomagolva, 5 kilós postakosaránkint 4 koronáért, finom zamatos kortét 3 koronáért, remek szép almát 2 50 koronáért szállít Rottman Hermin szállító-lepe Kiskunhalason

Butor

új és használt beraktározásból visszamaradt, csillárok, lámpák, irodábe-bendezés, pénzszekrények bámulatos olcsón eladók. Beraktározási vállalat tulajdonos Landsman Samuel Központi városház épület Gerlőci-utca 2 raktár 10-11-12

Építkezéseket!

Gyárak lakóházak terve-rését, felépítését, átalakítá-sát járhol előnyösen el-vállalja, tehermentes tel-keket törlesztésre felépíti. Építési tanácsokkal szolgál Borsody építésiroda Bpest, Rákóczi-ut 71. 782

Régi ezüsttárgyakat és zálogcédelulákat veszek és eladok mindennemű arany- és ékszereket, ugy-mint régiségeket, drága-köveket, arany- és ezüst-órákat, lánczokat, gyűrűket, ezüst-évszékőket. Kér-jen árjegyzéket ingyen. Fuchs Dávid utóda Buda-pest, IV., Váci-utca 18, I. emelet. 26764

Vadászfegyver

2 csövű, hibátlan, Lankas-ter 15 frt., finom Hammer-les és finom Drilling áron a ul. Ugyszintén fenyképező gépek és látzerószeli eszkö-kek, valamint rúzsoszűzők, szemüvegek olcsó árban Radonál, Egyetem tér 5. (szemben az egyetemmel.) Kivánatra visszaadom a pénzt

Veresáfonyabefőt

BARTHA-féle, 5 kilós postakosárlív 6.- kor rca FELKA, KON-ZERVGYÁR Felka, Szep-esm. 88972

Fontos kézikönyv németajkuak számára GYAKORLATI MAGYAR NYELVKÖNYV
A magyar tanítói önyvök használatára írta Lád Károly
Ára, benne 1 K 20 I Kapható az Athenaeum r társulat kiadóhivata-lában Budapest, VI. ker., Rákóczi út 64., valamint minden bazi könyvkereskedésben

BUTOR

Alkalmi vétel! Butorvásárlók figyel-mébe ajánlom legjobb minőségű butoraimat. Háló-, ebédlő- és ur-szo-bák, valamint egyes butordarabok, oszáló-tos olcsón, minden el-fogadható áron kaphatók **PECHNER N.** butor - nagykereskedő Király-n 28. az udvarban. TELEFON 38-7L

LÉLEKRABLÁS.

Regény. **A Péczely díj nyertese.** Írta: HERCZEG FERENCZ. Ára füzve 3.50 kor., kötve 5.50 kor. — Kapható m-n-den könyvkereskedésben. Singer és Wolfner kiadása Bpest, VI., Andrássy-ut 12.

Pénzt butorra

zongorára, varrtógép, ke-rekpar, könyvek, kocsik, automobile currens-aurára feltűnő olcsón be-raktároz. Már beraktá-rozott tárgyakat maga-sabb előleg nyújtassa kívántuk **Tauzeik és farsa** Gyár-utca 21. Telefon 83-97.

Magán építő iparos iskola előkészít építő, kő-műves és kőfaragó vizsgá-hoz biztos sikerrel Sze-ren díjazás mellett el-fogad tervek készítését, felülvizsgálatokat és sta-tisztikai számításokat. Vagi József műépítész igazgató. Budapest, VII. ker., Baross-tér 17. 27225

BELHURUT, (ha menés) gyomorgöres legjobb gyógyszer a BARTHA-féle PENETE-APONTA GYÖGYBÖR gyógyszereszek és fü-szereseknél 1 líveg ára K 1.60, 5 líveget 8.- koronáért bormontve szállít a FELKAI KON-ZERVGYÁR Felka, Szep-esm. 26971

Ki a YES-OUI-SI szülő lapot megrendeli, látarva minden megrendelés alkalmán az

angol és franczia nyelveket alapszón megtanul-halja EMLÉKEZÉSI ÁR egyúdon-ként minden kiadásra 8 korona. Megrendeléseket elfogad és ma-tanyanyaszmokat küld a kiadó-hivatal Budapest, Andrássy-ut 91. szám

Modern urasági butorok alkalmi vétele és eladása háló-, ebédlő-, szalon-uriszoba és irodai teljes berendezések Dus raktár szőnyegek, függönyök, teri-ték, csillárok, vas- és réz butorokban. **GROSZ SANDOR és farsa** Budapest, Liszt Ferenc-tér 8. sz. ez előtt Gyár-utca. Telefon 14-09.

Polgári árkai

Postos kiszolgálás! **Kitűnő szabás!** Visekre mintá kidők nagyobb rend-lésnél azo-máiyesen elmozgyek **Zelliszka János** angol uri szabótársaság BUDAPEST, Andrássy-út 58. I. em. Allandó választék a leg-dívaltosabb angol és bel-töldi szövetekből.

BUTOR

árverésről, finom és egy szerű butor, hálószobák és garson szobák Szalon bór-fóelek, gyönyörű tükör, diván, borszék, íróasztal, porzsaszőnyeg és egyes darabok; Földes B., VII., Kertész-utca 43. Király-utca sarokházban.

Gépészeknek fontos, hogy a „Molnárak Lapja” által (Budapest V., Csáky-utca 12) Minden héten kibocsátott „Gépészeti” rovatot álla don olvassák. A lap ára egész évre 8 kor. Mutatványzá-m legyen. Ugyanott kapható 4 koronás előfizetés mellett a „Géprajzok és tankönyvek” című alapvető műszak munka, amely az önképzés alapja a technikum (8 5 oldal terjedelmű 428 ábrával). Aki igazi szak-mberrő akarja, magát kepezni, annak ez a könyv valóságos kincsészség.

BUTOROK háló-, ebédlő-, szalonbe-rendezések, továbbá uriszoba, iroda berendezések réz- és mahagoni butorok szőnyegek és függönyök valódí angol bór-garnitúrák eladása és vétele. **Wechsler Károlyné** VII., Király-utca 23. szám I. emelet 263 Kázinycy-utca sarok.

Szalmát, szénát veszek és eladok bár-mily mennyiségben **Schreier Béla** takarmány nagykereskedő BUDAPEST, Nepszínház-utca 22.

Saját gyártmányu vas-és rézbutorok Rézany 45.- irt Vaságy matracczal 8 50 > Gyermekágy 11.50 > Sodronyagy-betét 3.50 > Vas- és rézbutorok gyári árban.

WEISZ LIPÓT Király-utca 99. szám. TELEFON 57-01

Szépességi csemegék BARTHA-féle veresáfonya be-ötlet, malna, szá-móca-, csipke bogoyózt, gomba- és hús-konver-v kot, pastetomokat stál a FELKAI KON-ZERVGYÁR Felka, Szep-osmegye. Kerjen ár-jegyzéket. 26618

Magánkutató iroda

Rákóczi-nt 75. Kényes meg-bizátásokat, megfigyelése-keket, nyomozásokat elvállal ugy magán, mint családi ügyekben Kossa-Magyar Cégn. Telefon 67 47 26703

Zálogcédelulákat,

brilliántokat, aranyat, ezüst-öt, gyöngyöket és ékszere-keket legmagasabb árban ves-zek Brilliantokért többet fizetek, mint utjonnan kerül-tek. **SCHILLEB ISZIDOR,** Sip-utca 8. 26316

Stenográfia

Dijtan gépirás oktatás az összes rőgepeken. D íjtal n és bizto ála-közveitl s. Minden hónapban új gyors-írásí és gépirási tanfolya-mok nyílnak az okleveles gyorsíró tanároktól, veze-tett Stenográfia országos Habelsberg r. magyar, német gyorsíró és gépirő-iskolában Levelező és vitairásu tanfolyamok, ke-reskedelmi szaktanfolya-mok, kere kedelmi akadémiai re dos ta árok veze-tése alatt. Tanítás reggel 7 óratól este 9-ig. Az in-tézet mely segél Váci-körút 33. sz. alatt vannak. Azelőtt Kazinczy-utca 8.

SZÜLÖKNEK

és gyermeknevelőknek fontos kézikönyv. **A kicsinyek foglalkoztatása, a játékszerű tanítás, a cizél-szerű nevelés könyve: Magyar kiskisdedőv.** A kiskis összes foglalkozá-sainak gyűjteményes vezér-könyve. Szerkesztették: Peres Sándor, Stepanko Albert, Halasz Sarolta, Hankovitsné Fábán Irma, özv. Székely Gaborné. Második bővített kiadás. Budapest székesfőváros ta-nácsa által pályadíjjal koszorúzott munka. Ára 4 kor. 80 fill. Kapható: **LAMPEL R.** könyvke-reskedése (Wodianer F. és Fiai) r. t. Budapest, VI., Andrássy-ut 21. és min-den könyvkereskedésben.

Urasági butor Eladok és veszek; maha-goni hálószobákat, ebéd-lőket, szalonokat, rézbu-torokat, zongorákat, perzsés és szmirna szőnyegeket, függönyöket, üveg- és bronzcsillárokat, petr-leum-lámpákat, bronzszob-rokat, olasz faragványokat, képeket, olajfestményeket, teljes lakberendezéseket, üzlet berendezéseket.

Nagy és Fia Allandó nagy lakberendezési kiállítás! **IV., Semmelweis-(Ujvilág)-utca 21., kapubejárát Az egész házban. Telefon 17-77.**

Fiókizlet nincsen. 26618

Urasági butorokat, szőnyegeket, csillárokat

és legteljesebb berendezéseket (gyárakat és üzle-eket is) veszek és eladok. **Nagy Zsigmond VI., Lázár-utca 3** (a Váci-körút mellett). Gyönyörű választék a leg-finomabb modern és stilszerű matt és fényezett mahagoni plisander vagy másfajta háló, ebédlő, uriszoba és szalonbutorokban. Bészhalászobák, bór-garnitúrák és kárpitoslélekben Perzsá, szmirna és más szőnyegekben és függönyekben, modern bronzcsillárokból, villamos stb.-hez. 6

Fenyőborovicska

(Juniperus) BARTA-féle, 3 liter a 7.50, 4 liter K 9.- bórmentve. **FELKAI KONZERVGYÁR** Felka, Szepesm. 26973

Bőrszékikar

bőrszékikar és bőrfaragás **KENDI ANTAL** Budapest, IV., Károly-utca 2 az evangélikus iskolaépü-letben. Nagy raktár valódi bőrszékikar és karosszékek-ben, jóval olcsóbb árban, mint eddig. Használt székek átalakítása bőrszékikar olcsó árban. Legelőszőbb bőrbutorok és állványok.

Az ATHENAEUM r.-társ. : könyvkiadóhivatalában: (Budapest, VII., Rákóczi-út 54. szám) megjelent: **HELYESÍRÁSI SZÓTÁR.** Bevezetésül a hivatalos iskolai helyesírás útjaitai Összeállította **SIMONYI ZSIGMOND.** (Ára 20 fillér.) **HELYESÍRÁSI SZÓTÁR.** Összeállította **SIMONYI ZSIGMOND.** (Egy lapon, falitábla alakjában.) (Ára 12 fill.) Kapható a kiadóhivatalban, valamint minden hazai könyvkereskedésben.